

Gd. ii

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
Research Library, The Getty Research Institute

DE ALCHEMIA

DIALOGI II.

Quorum prior, Genuinam librorū Gebri sententiam,
de industria ab authore celatam, & figurato sermo-
ne inuolutam retegit, & certis argumentis probat.
Alter Raimundi Lullij Maioricani, Mysteria in lux-
cem producit.

Quibus præmittuntur, pro-
positiones centum uiginti nouem, idem argumen-
tum compendiosa breuitate complectentes.

Norimbergæ apud Iohan. Petreium,
Anno M. D. XLVIII.

TYPOGRAPHVS LECTORI

Salutem.

Didi superioribus annis, aliquot Gebri atque
Raimundi Lullij opuscula de Alchemia, que
utracque longe aliud habent in recessu, quam
prima fronte prae se ferant, Vnde facile fieri
potest, ut non modo rudes, uerum etiam paulo doctio-
res in illis intelligendis, cæcutiant, & à uero scopo aber-
rent. Quod cum minime fieri uelim (nam prodesse, non
obesse cupio.) statui hos dialogos eius artis studiosis
communicandos esse, quorum ductu ceu filo quodam
freti, hunc Labyrinthum audacter ingrediatur, & salui
regrediantur. Author enim eorum, quisquis fuit, tanta
diligentia atque industria non modo libellos illos per-
scrutatus est, uerum etiam res ipsas experiundo tracta-
uit. Ut etiam si non omnia illorum mysteria eruerit (su-
perbum enim esset id asseuerare) plurimum tamen eru-
ditis ad intelligendos & obseruandos illorum figuratos
sermones contulerit, ut quædam etiam ipsi, eius exem-
pto sint inuenturi. Indoctioribus autem uel in hoc
profuerit, ut ostendendo, in hac arte, longe
aliud quam uerba sonent, significari, eos
absterreat, ne se arti, cui idonei non
sunt, in suam perniciem immer-
gant. Vale.

EXPOSITIO³ LIBRORVM GEBRI ET RAI- mundi, ex Tuscanico idiomate traducta.

Centum uiginti nouem propositiones Gebri ac
Lullij, libris recte intelligendis conduci-
biles, incerto Authore.

1. Eber ingeniose suos libros conscripsit, sermoe-
ne tali, qui prudentes minime lateret, medio-
cibus profundissimus eslet, Ignoratibus autē
& imperitis utrosq; terminos irreserabiliter
concluderet, una & eadem traditione.
2. **G**Vili precio ad finem perducitur opera-
tio hæc.

3. **G**Principia naturæ etiam huius magisterij principia sunt.
4. **G**Qui non habuerit ingenium naturale, & animam per-
scrutantem subtiliter principia naturalia, & naturæ fundamen-
ta, & artificia, quæ consequi naturam possint, in luae actionis
proprietatibus, non inueniet huius preciosissimæ scientiæ ue-
ram radicem.
5. **G**Principiorum naturalium Metallorum, triplex est diffe-
rentia. Sunt enim quædam remotissima, quædam remota, siue
media mineralia, alia uero immedia.

6. **G**Omnia metal'a ex Sulphure & Vitriolo generantur. intelligit Aer
veru' phlog. 9. 12. fum
7. **G**Argentum uiuum, & Sulphur commune, non sunt prin-
cipia metallorum. vix proper. iug: et sulphur non commune, sunt
prince.
8. **G**Materia prima, in hac arte, ea dicitur, quæ proxime ac-
cedit ad naturam metallicam.
9. **G**Vitriolum proxime accedit ad naturam metallicam,

- 4 quia sulphureum est, & in se habet virtutem mineralēm, ut conuertatur in metallū.
- 10 **G** Virtus mineralis, generandi metalla, est in sulphure loco, sine quo metalla nunquam generari possunt.
- 11 **G** Haeres, quæ naturam salis & aluminis habent, tantummodo solubiles sunt.
- 12 **G** Ex uitriolo soluto duplex fumus resoluitur, & hi duo fumi à Philosophis Sulphur & Mercurius dicuntur.
- 13 **G** Sulphuris species, in metallis uirtutem proximam acquirunt metallationi.
- 14 **G** A metallis imperfectis diuersa uitriola accipimus, nobis & utilia & necessaria.
- 15 **G** Species sulphuris præparatae, aptissimæ res sunt, ut ipso-rum argentum uiuum, in Mercurium, aurum, siue argentum conuertant.
- 16 **G** Quando uapores exhalantes cadunt in certam terram rubram, conuertuntur in argentum uiuum commune.
- 17 **G** Quum duplex fumus, penetrando per saxa, sulphur inuenit, ipsum soluit, & ipsi commiscetur firmiter, & per successi-
uam decoctionem in minera, conuertitur in metallū.
- 18 **G** Omnia metalla, ex eadem & simili materia generantur. Diuersitas autem inter ipsa, procedit ex diuersitate, loci mine-
ralis, & ex diuersis accidentibus, & contrarietate sulphuris loti, & diuersa digestione.
- 19 **G** Omnia accidentia, materiæ radicali superuenientia, pos-
sunt remoueri, facturi uerum Elixir, quod metallum est plus &
perfectum, necesse est, illud fieri ex proprio semine naturæ.
- 20 **G** Elementa lapidis Philosophorum, naturā propinquam, conuertendi se in metallū, adepta sunt, quod elementis aliarū rerum minime conuenit.
- 21 **G** Vitriolum commune, principium remotum est ab arte.
- 22 **G** Principia artis, non sunt in rebus vegetabilibus, siue ani-
matis, neq; in his rebus, quæ ab his sumuntur, quia aliena sunt
à natura metallorum,

Sulphur.

23. **G** Sulphur, & argentum uiuum commune, non sunt principia naturæ, ergo neç artis principia erunt.
24. **G** Sulphur solum non potest generare neç Metallum neç Elixir.
25. **G** Qui ita nouerit præparare Sulphur, ut Metallis commisceri & uniri possit, maximum naturæ secretū tenebit, & uiam breuem perfectionis ingressus est.
26. **G** Elixir sit duobus modis, ut per calcinationem & solutionem, & sine calce & distillatione. *cc notab.*
27. **G** Argentum uiuum, suis Sulphuribus coniunctum, & coagulari & fixum reddi potest.
28. **G** Argentum uiuum cum solis herbis non redditur fixum.
29. **G** Nostrum argentū uiuum, siue Mercurius noster, sal est, uirtutem habens uerae calcis.
30. **G** Mercurius, siue argentum uiuum metallorum, per calcinationem conuertitur in sal.
31. **G** In corporibus metallicis sunt duæ sulphureitates.
32. **G** Nostrum Arsenicum, sulphure & argento uiuo participat, quare Hermaphroditon appellant, attamen per se non potest metallum aut Elixir generare.
33. **G** Tertia fumus albus est, nostri Louis, propterea cupro colore citrinum inducit.
34. **G** Sulphur & argentum uiuum redduntur fixa, per conversionem in terram, & sine hac conuersione.
35. **G** Sulphur cum suo sale & aceto calcinatur & lauatur.
36. **G** Noster Iuppiter & Saturnus sales sunt simul iuncta, ante distillationem.
37. **G** Sulphur in præparatiōe plures supra se pelliculas creat.
38. **G** Sub Marchasitæ nomine Geber de lapide philosophorum loquitur.
39. **G** Vasa putrefactionis, & præparationis sulphuris, similia sunt & eadem, hoc est, in fundo plana.
40. **G** Artis principia inueniuntur in metallis.
41. **G** Elixir, & lapis Philosophorum, vegetabiles & animales, & minerales sunt.

6.
42 **G** Necessarium est, ut inueniatur medicina metallica, quæ imperfecta metalla transmutare possit in uerū aurum & argentū.
43 **G** Metalla pfectissime transmutari possunt, unū in alterū.
44 **G** Ars plerūq; uincit naturæ operationem.
45 **G** In uno solo lapide, consistit totū magisteriū huius artis.
46 **G** In generatione metallorum & Elixir, sulphur semini ptero simile est, Argentum uiuum uero foemineo menstruo.
47 **G** Lapis Philosophorum, habet in se omnem naturalem præparationem, & totum hoc, quod ad perfectionē requiritur.
48 **G** Elixir, aurum potabile, quinta essentia, & semen, ex eadē 10 materia sunt.
49 **G** Opinio quorundam : qui Elixir fieri uolebant ex auro communi.
50 **G** Elixir ex auro communi fieri non potest, quia ipsius sulphur iam ad ultimum, permanentemq; tincturam peruenit, & ipsius tinctura hoc non excedit, quod sibi necessarium erat. 15
Propterea aurum & completum & determinatum dicitur, neq;
(ut maxime necessarium erat) debitè ad primam materiam reduci potest.
51 **G** Humidum radicale, in cæteris metallis æque uirtuosum, incorruptum & incombustibile est, ut aurum. 20
52 **G** In lapide Philosophorum, aurum & argentum sunt in potentia & uirtute.
53 **G** Per corpora perfecta Geber sulphuris præparati species intelligit. 25
54 **G** Aurum Philosophorum, & aurum potabile, sulphur subtilissimum radicale sunt, quod anima dicitur.
55 **G** Fumus albus, in suo uentre fumum rubrum portans, est uera quinta essentia.
56 **G** Quinta essentia, actu nullam qualitatē habet clemētale. 30
57 **G** Aqua uitæ Philosophorū, è lapide Philosophorū descēdit.
58 **G** Sulphur, mediante igne, dulcorat aquam amaram.
59 **G** Cœlum nostrum ornari debet Sole nostro & stellis.
60 **G** Nostra quinta essentia, uarijs nominibus appellatur per nicio-

niosorum & ferocium animalium, ut ursi, leonis, & similiūm.

61. **G** Aquæ coagulatæ & figentes, duæ sulphuris sunt species, Veneris & Martis nomine designatae.

62. **G** Vitri nomine in ista arte sæpe sulphur intelligitur.

63. **G** Differentia est inter coagulationem quintæ essentiaæ, & fixum Elixir. Operantur enim diuersos effectus.

64. **G** In medicina potabili pars animalis habetur.

65. **G** In omni metallo singula Philosophorū metalla cōtinēntur.

66. **G** In ista arte necesse est, occultum manifestari, & manifestum occultari.

67. **G** Cum præcipitatur corpora in aquam esse resoluenda: intelliguntur species sulphuris.

68. **G** Præter sulphur & argentum uiuum, non sunt alia Philosophorum metalla.

69. **G** Ars imitatur naturam in multis rebus.

70. **G** Sulphur rubrum, ut unum, quando calcinatione nigre scit, nigrum nigro nigrius dicitur.

71. **G** A colore nigro ad albedinem, multi & uarij colores apparent in sulphure.

72. **G** Elixir primo fit nigrum, secundo dealbatur, postea color citrinum assumit, ultimo uero rubrum.

73. **G** Elixir coagulatur in forma ouii.

74. **G** Nigredo durat quadraginta dies.

75. **G** Veteres, sub uelo fabularum poetarum, occultauerunt hanc artem.

76. **G** Sub fabula Herculis & Anthei, occultauerunt præparationem sulphuris.

77. **G** Dixerunt veteres, Iouem se se conuertisse in pluuiam auream, hac fabula occultantes distillationem auræ philosophici.

78. **G** Per Argi oculos, in Pauonis caudam conuersos, significarunt nostrum sulphur, quod de colore in colorem mutatur.

79. **G** Sub Orphei fabula, occultauerunt dulcedinem quintæ essentiaæ, & auræ potabilis.

80. **G** Si Empedocli credimus, occultauerunt veteres totam huius

- 8 huic artis praxin, sub fabula Pirri & Deucalionis.
- 81 ¶ Sub fabula de Gorgone, qui omnes se conspicientes in lapides conuertebat, occultauerunt fixionem Elixir.
- 82 ¶ Distillationem occultantes dixerunt, Iouem conuersum in Aquilam, subuolasse cum Ganime de in coelum.
- 83 ¶ Sub fabula Dedali & Icari, putrefactionem & distillationem occultauerunt.
- 84 ¶ Distillationem, auri Philosophorum, occultauerunt, dicentes, ramo aureo exciso, aliud statim subnasci similiter aureum.
- 85 ¶ Hanc distillationem occultauerunt etiam, dicendo: Iouem patris sui Saturni genitalia excidisse.
- 86 ¶ Aqua Mercurialis currus est Phaetontis.
- 87 ¶ Per Mineruam armatam, intellexerunt eam aquam distillatam, quae partem habeat subtilissimi sulphuris, quod sulphur ferrum dicitur.
- 88 ¶ Per Vulcanum, q[uod] Mineruam sequitur, significatur sulphur, quod hanc aquam sequitur, & suum sal in putrefactione.
- 89 ¶ Per nubem spissam, cum qua Iupiter circumdedit Iouem, significatur pellicula in coagulatione Elixir apprens.
- 90 ¶ Pelliculae nigrae, apparentes in calcinatione sulphuris, sunt uela nigra, cum quibus Theseus redit Athenas.
- 91 ¶ Sub nomine diluvij & generationis animalium, descriperunt distillationem, & generationem sulphuris.
- 92 ¶ Per Martem significarunt nostrum sulphur, & per Iunem elementum aeris, & interdum elementum terrae.
- 93 ¶ Per Latonam, in Delo insula compressam à Ioue, significauerunt nostrum cuprum, quod in bocciam positum, Solem & Lunam generat, præparationem sulphuris occultauerunt, dicentes: Vulcanum propter deformitatem deiectum in insulam Lemnon.
- 94 ¶ Atalantos, hoc est aqua nostra uelocissima, & leuissima, cum sulphuribus & coagulatur & firmatur.
- 95 ¶ Boli, quibus Theseus ora Minotauri inuiscauit, sunt sulphuris species In Labyrintho, hoc est, in nostro vase, sive boccia, aquam mercuriale inuiscantibus.

96 **G** Per Phœnicem, qui semper reuiviscit, intellexerunt multiplicacionem Elixir.

97 **G** Sub nomine & fabula Demogorgonis, occultauerunt materiam & praxin huius artis.

98 **G** Chaos ueterum, est noster Saturnus.

99 **G** Elixir ex argento fieri non potest.

100 **G** Elixir fit ex metallis imperfectis.

101 **G** Metalla imperfecta, media mineralia sunt.

102 **G** Opinio illorū, qui Elixir ex plumbo cōmuni faciebat.

103 **G** Opinio quorundā, Elixir ex stagno faciēdū affirmātes.

104 **G** Elixir neq; ex stagno neq; ex plumbō communi fieri potest, cum sint immunda in radice.

105 **G** Primus ordo præparationis est, secundus est fixionis, tertius uero multiplicationis Elixir.

106 **G** Ex fecibus adustis extrahitur Mercurius noster, cum quo multiplicatio sit.

107 **G** Cuprum, & ferrum commune, in eorum radice pura & munda sunt.

108 **G** Elixir fieri non debet ex cupro communi.

109 **G** Nostrī cupri minera sal est, dictum Saturnus.

110 **G** Opinio Elixir fieri non posse ex ferro communi.

111 **G** Ex traditione Gebri, & omnium Philosophorum probatur amplius: Elixir fieri ex ferro communi.

112 **G** Vas distillationis Mercurij, simile esse debet tabulæ planæ, aut paruae concavitatis.

113 **G** Elixir fit ex ferro communi, quod hoc plus sulphuris fixi habeat præ cæteris metallis, Et quod sui spiritus uirtuosiores sunt, & quod sua terrestreitas ab eo facile separetur, & facile ad materiam primam reducatur, & quod ipsius ferri Mercurius præparatus, suum sulphur melius à combustionē defendat, & quod hoc incompletū sit, & medium minerale, in quo extrema in uirtute continetur, & quod minera sit auri philosophici.

114 **G** Antiqui Philosophi per uaria ænigmata & similitudines significarunt, Elixir ex ferro componi,

- 115 **G** Ferrum, hominem dixerunt ueteres, quod habeat animam,
corpus & spiritum.
- 116 **G** Ferrum generatur in terra specialiter per uirtutem
stellae polaris.
- 117 **G** Lapis ille, qui uilius precio uenditur, ferrum est, si cæteris
metallis comparaueris.
- 118 **G** Ferrum uegetabile dicitur.
- 119 **G** Fit Elixir ex lapide uilissimo.
- 120 **G** Lapis uilissimus Philosophorum uegetabilis, animalis
& mineralis est. 10
- 121 **G** Elementorum separatio.
- 122 **G** Ferri spuma, quæ à fabris ferrarijs abjectur, uilissimus
lapis Philosophorum est.
- 123 **G** Humidum radicale, metallorum igne non aduritur.
- 124 **G** Exscriptis Gebri probatur, spiritus ex calce ferri, subli
mandos esse. 15
- 125 **G** Calx ferri, ignis uehementia conuersa in naturam Vi
tri coloris quasi uiridis, aut cælestini obscuri, siue Saphirini ob
scuri, uirtuosissimus Philosophorum lapis est.
- 126 **G** Vitrum hoc, humidum radicale ferri est, uarijs Philo
sophorum sententijs probatur, lapidem, Philosophorum igne
non aduri. 20
- 127 **G** Ferrum à multa terrestreitate mundificatur, cum in na
turam uitri reducitur.
- 128 **G** Veteres Philosophi conuertebant uitrum in naturam
metallicam. 25
- 129 **G** Vitrum est maior lapis uilis, repertus & famosus &c.

F I N I S,

11

DIALOGVS PRI- MVS, VERAM ET GENVINAM librorum Gebri sententiam explicans.

Demogorgon, Geber.

EMO: Salve magni Machumetis sapientissime nepos.

GEREBR. Saluum te aduenisse gaudeo,
Sed quæ causa est tam longinqui itineris?

DEMO: Naturalis & innata cupiditas, in-
dagandi & cognoscendi profundissima natu-

ræ secreta, quæ diuina mente ex abditissimis
naturæ arcanais eruta, per te docte quidem & ingeniose literis
tradita sunt. Tanta uero sermonis obscuritate conscripta, ut etiā

post grauiissimos labores, & singularem studiorum assiduitatē,
ad uerum sensum penetrare, & animi tui intentionem colligere
haud possim. Quamuis multum temporis, ad uirilem usq; æta-

tem, bona ex parte, in his rebus consumpserim, & in euoluendis
tuis scriptis ferè 35 annos transegerim. Quare iam olim apud
me constitutum erat, orbem terrarum mihi peragrandum, ut

tandem obueniret uir sapiens, qui hanc diuinam, secretissimamq;
naturalis Philosophiaæ partem ita teneret, ut me facile tam pro-
fundæ cogitationis posset facere participem. Verū in hac mea
peregrinatioē infinitos artifices audiebam, temerario ausu affir-

mantes: se intentionem tuam & uerissimum sensum tuorū scri-

ptorum ad unguem cognouisse, præter laborem tamē & graue
dispendiū nihil penitus consecutos, omnē culpam in te reñien-
tes. Ego uero ex singulari amore erga te, quem semper colui re-

uercenter, & magnifeci, & famam & honorem tuum defendere
non dubitauī, contra impudentissimorum detractatorum futi-

Iles ac inanes oblocutiones & morsus. Sciebam enim te cæteris omnibus, qui hanc subtilissimam secretioris Philosophiæ partē aggressi sunt, cū apud ueteres tum recentiores, ab omnibus ueræ Philosophiæ studiosis præferri. Inde captus summo desiderio, uisendi te, & coram de hisce rebus differendi, meum iter ex Italia, huc in Persiam deflexi, maxime, ut apud te impetrarem, ut me in consortium & numerum tuorum discipulorum recipere non recusares. Tantum enim apud me descendit amor & studiū præualuit, ut neq; itineris longinquitas, neq; tot pericula subeunda, absterrere me posse uiderentur, sed fortiter hæc contemnenda putarem.

G E B E R. Petis sanè honesta, desideriumq; tuum generosi animi certissimum indicium est. Quare non grauabor, te & in discipulorum & amicorum meorum numerum recipere. Feceris autem rem haud ingratam mihi, si eorum rationes, qui uanis oblocutioib; meæ aestimationi detrahere student, indicaueris.

D E M O: Exorta est sæpe grauis uerborum concertatio inter nos, sceleratosq; tuæ famæ & nominis detractores, qui te acerbe accusabant & uituperabant, ex scriptis tuis se delusos & deceptos, supplantatosq; prædicantes, quod in hanc sententiam, in proœmio libri, summæ perfectionis, scripseris: Per Deum, qui secundum hunc librum operatus fuerit, uerum finem huius artis se adiuuenisse lætabitur: His uerbis fidentes, maxime adducti sunt, ut neq; labori, sumptui, aut temporī parceret, omnia ut aiunt, ex libri tui instituto operantes, tamen nihil unquam consecutos, præter grauissimam rerum suarum iacturam, & temporis & laboris dispendium. Et quod grauius ferunt, nominis & famæ iacturam fecisse, omnibus ludibrio esse, cum dígito, ut in prouerbio est, subnotari, ut minime tuto aut tranquille inter cæteros homines conuersari possint aut audeant. Hac ratione execrantur, maledicunt, uituperant, & contumeliosis contumitijs spargendis nullum finem faciunt, falsarium, impostorem, ac hominem uersutum, fallacemq; te clamitantes, Cui id unum semper cordi fuerit, ut quamplurimos faceret cum ratione insanos.

G E.

13
GEBER. Quis, obsecro, adeo diuinus & sapiens inter homines uixit unquam, qui sceleratos & malignos non aliqua ex parte offenderit?

DEMO: Quid autem dicas, de multis sapientissimis, & uitæ quasi inculpatæ, qui in eodem errore uersantur?

GEBER. Scripsimus lib. primo, cap. 7. summæ nostræ, Hanc artem in diuina potentia Dei, qui eam subtrahit aut lagitur, cui uult, seruari, qui est gloriosus & sublimis, & omni iusticia & bonitate repletus. Adhæc adiecumus quoq; in calce, huius libri, hanc artē nos eo artificio tradidisse, ut à nullo intellegi possit, nisi cui diuinitus datum sit, aut à nobis, qui eam tradidimus, in hac edoctus.

DEMO: Quid opus erat, ea scribere aut publicare, quæ à nemine intelligerentur?

15 GEBER. In fine, quarti libri, aperte ostendi, me hanc artem tradidisse sermone claro & aperto prudentibus, & huius doctrinæ filijs, ut diligentes artifices eam facile comprehendere & intelligere queant. Ignorantes vero admonui, ut eam fugerent, tanquam ipsius noxiā, inimicam & maxime aduersariam, quæ facile ad extremam paupertatem summamq; miseriam perducet. Si tam fideli ac paternæ admonitioni non credunt, uel eam nihil faciunt, inique nos accusant, cum omnis error illorum ignorantiae, & præsumptioni potius imputandus sit. Ergo si ad inopia & miseriam isti redacti sunt, nostra culpa factum, minime putato. Nam lib. primo, cap. 5. disertis uerbis ostendimus, uili precio (si artis principia cognouerint, & ea, quæ tradidimus, recte intellexerint) ad perfectionem magisterij peruenire posse. Quid hoc aliud est, quam fideliter commonefacere, ut pecuniam suam custodirent, & non præsumptuosam uane dilapidarent? Ut uero ea, quæ tradidimus, recte intelligant, necesse est, sermonem huius doctrinæ, nō ex nuda litera, sed altiori indagatione considerare, & ad medullam sensus allegorici penetrare, mentemq; & intentionem nostram, hinc inde dispersam, & data opera improbis obscuratam, & uelatam, magna industria colligere, ut

tandem ad ueram cognitionem principiorum naturæ & artis perueniant.

D E M O: Si tua scripta recte intelligo, naturæ principia, huius artis quoq; principia sunt. Scribis enim cap. 9. quarti lib. te post determinationem principiorum naturalium, etiam de principijs huius artis uerba facturū, & particulatim loquendo, de naturalibus metallorum principijs. Cap. 12. lib. primi, dicis, principia naturalia, in opere naturæ spiritus esse fœtentes, & uiuam aquam, quam etiam siccum aquam nominari concedis. Hæc eadem uerba repetuntur ultimo cap. lib. investigationis, magisterij, quo loco concludis, lapidem nostrum esse spiritus fœtentes, & aquam uiuam, quam etiam aquam siccum recte dilixerimus. Ergo quum principia naturalia metallorum, etiam artis principia sint, neminem puto ambigere, ex recta cognitione principiorum naturalium, etiam artis principia posse inueniri. Quare rogo, ut certo ordine mihi naturalia principia demonstrare ueiis, ut huius magisterij principia, mihi quoq; siant manifesta.

G E B E R. Et hoc requirit maxime doctrinæ ordo, Propterea scripsimus in proœmio, primi libri, eos, qui principia naturalia in seipsis ignorauerint, multum remotos esse ab arte nostra, cum ueram radicem non habeant, supra quam intencionem suam fundare possint. Et eodem libro, cap. 3, scripsimus, eum, qui non habuerit ingenium naturale, & animum, ingeniose & subtiliter perscrutantem principia naturalia, & naturæ funda- menta, & artificia, quæ naturam assequi possint, in suæ actionis proprietatibus, non inuenturum huius preciosissimæ artis & magisterij ueram radicem. Diligenter igitur considerandū, principiorum naturalium metallorum, tres esse differentias. Sunt enim, quædam remotissima, alia remota, & media minera lia, & tertia differentia immediatorum.

D E M O: Distincte hanc triplicem principiorum differentiam expliça, ut omnem naturæ ordinem, procreandis siue generandis metallis exquisite comprehendam, & naturam artifi-

cio aliqua in parte imitari possim.

G E B E R. Tametsi remotissima metallorum principia & radices (secundum operationem Hermetis) quatuor elementa creduntur , attamen cum denominatio ex prædominante fiat ; minime dubitandum est , terram , aquæ commixtam , uerum principium & fundamentum esse omnium mineralium , idem affirmante Aristotele 4. Metheororum , qui tradidit , Metalla , quæ liquefcunt aut funduntur igne , originem habere ex terra & aqua , quod 3. Metheo. libro quoq; confirmat : In hac sensu tentia sequuntur Aristotelem , Auicenna , Albertus & S. Thomas , in librís mineralium & Metheororum .

D E M O. Admodum desidero intelligere iam & cognoscere , quo pacto terra aquæ commixta , in metallum transmutari aut conuerti possit .

G E B E R. Sol & omnes stellæ cū fixæ tum erraticæ , lumine & Sole mutuato , terram assidue percalefaciunt , supra , infra , interius & exterius , circulari ipsorum motu , radiorum reuerberatione & subtilitate , præpotenteq; ui penetrandi . Quum uero omnis res combusta siue excocta facile corrumpatur & transmutetur , & corruptio unius , alterius generatio sit , necesse est , terram , aquæ commixtam , & longo tempore sic exustam & inde transmutatam , tandem conuerti in aliam naturam terream . Ita uide mus , ligna & lapides , fortiter exusta , in cinerem & calcem conuerti .

D E M O: Terra , sic exusta , in quam naturam terream transmutatur ?

G E B E R. Conuertitur in terræ speciem , aliquid substantiæ salis aut aluminis in se habens . Id enim experientia docemur , Percipimus enim cineres , calcem , sudorem , urinam , & maris aquam , Sole excoctam , sal sedinem in se continere . Propterea diximus in principio testamenti , ex omni re adusta posse fieri sal .

D E M O: Quo nomine appellatur uulgo istud tuum sal , in hac terra , sic exusta , occultatum ?

G E B E R,

36 GEBER. Vitriolum uulgo dicitur.

DEMO: Oho, generantur igitur metalla ex uitriolo?

GEBER. Ita sane, ex uitriolo & sulphure omnium metallo-
rum fit generatio.

DEMO: Quomodo approbas hoc, ut tibi fidem habeam?

GEBER. Certum est, omnem rem in id resoluī, ex quo com-
posita est. Quare si metalla in ipsorum priorem materiam resol-
uere nosti, haud dubie reducentur in uitriolū, quod etiam aquā
siccām uocari diximus. Propterea in lib. investigationis, cap.
de uitriolo, certo affirmauimus, à diuersis metallis, diuersas ui-
trioli species separari posse, nobis maxime usui futuras, & in
operatione huius artis summe necessarias. Illud idem confirma-
uimus lib. 3. cap. 7.

DEMO. Mihi uidetur (ut ingenue fatear, quod sentio) in
tuis uerbis haud paruam esse contradictionem.

GEBER. Quam mihi contradictionem narras?

DEMO: Multis locis tradidisti, & scriptis tuis affirmasti,
sulphur & argentum uiuum omnium metallorum uera esse natu-
ralia principia, quod nunc uitriolo tribuis, hoc facit me non pa-
rum suspiciosum.

GEBER. Argentum uiuum & sulphur, non esse metallo-
rum prima principia, sufficienter probauimus, cap. 12. lib. 1.
Eum locum si recte intelligis, cognosces, me manifeste tradi-
disse, hæc in sua natura minime uera principia metallorum, sed
aliud quiddam, quod sequitur ex alteratione substantiæ, eorum
in radice naturali ad substantiam terream.

DEMO: Obscurus est hic sermo; non intelligo.

GEBER. Meministi haud dubie, me dixisse iam, terram,
aqua commixtam, radicem esse, & fundamentum omnium
metallorum?

DEMO: Memini.

GEBER. Hæc autem eorum alteratio, in substantiam ter-
ream, minime fit in ipsa essentia, aut substantia sulphuris, aut
argenti uiui communis, Sed in ipsorum radice, scilicet, in terra,
aqua

17

aqua commixta, per calorem mineralalem & coelestem decocta
& transmutata, ut satis aperte ostendimus.

DEMO: Nunc, si libet, etiam de medijs mineralibus, & prin-
cipijs remotis pauca refer.

5. GEBER. Medium minerale, ex quo omnia metalla & ar-
gentum uiuum, & Marchasita & Antimonium generantur, est
illud ipsum uitriolum, quod in terra, aquæ commixta, siue deco-
cta & exusta, occultatum esse diximus. Et cum metalla reduci
debent in ipsorum materiam primam, hoc est: Quanto pro-
10. prius ad naturam metallicam accedere possunt, ad naturam ui-
trioli & sulphuris reducenda sunt.

DEMO. Quare ex isto uitriolo metalla magis generantur,
quam ex alio sulphure aut alumine?

15. GEBER. Quia magis sulphureum est, & ad metalli naturam
proprius accedit. Ex coelesti influxu, ipsis uitriis quoq; habiliior
& promptior est, ut conuertatur in metallum, consentiente &
promouente loco minerali: sulphure & calore sufficiente.

DEMO: Quem mihi locum mineralalem narras?

20. GEBER. Saxum, in quo uitrius mineralis indurandi & fi-
xandi continetur.

DEMO: Quæ est hæc uitrius mineralis?

GEBER. Virtus hæc coelestis est, potestatem habens procre-
andi metalla, occultata in certo sulphure loto, & sicut argen-
tum lucido.

25. DEMO: Nullum sulphur, quod lotum & lucidum sit, ego
noui.

GEBER. Animaduertisti ne aliquando arenae & saxis, quæ
ex terra eruuntur, quasdam lucentes squamulas intermixtas esse,
argento similes?

30. DEMO. Animaduerti saepius, sed credebam, substantiam
esse argenti.

GEBER. Erras: Sulphur est natura lotum, decoctumq; &
pro parte fixum, habens in se naturam, splendorem & fusionem
metallicam, sine hoc metalla generari nullo modo queunt. Vbi-

cunctuero in copia abundauerit, ibi generantur metalla, idem
testante Alberto de Metheo:

D E M O: Nascitur igitur uitriolum inter saxa?

G E B E R: Minime, sed in terra.

D E M O: Quomodo intrabit igitur saxa, ut ibidē inueniat
dictum sulphur lotum?

G E B E R. Montes metalliferi, in profundo non sunt petrosi,
quemadmodum in superficie. Quare metallici cum fodendo
terram & alumen inueniunt, scilicet uitriolum, non descendunt
altius, sed eas mineras, siue metalli uenas relinquunt. Sciunt enim
ibi metalla desicere. Idem asserit Plinius lib. 33. Accidit tamen,
ut aliquando haud longe ab eiusmodi uenis, siue mineris desici-
entibus, aliae, quae metallum habeant, reperiantur.

Cum uero ex naturae operationibus (quemadmodū lib. 2. cap.
15. aperte monstrauimus) sufficienter probare possimus, solum
modo eas res, quae naturam salis & aluminis habet, & similem:
solubiles esse, Manifestum erit, etiam nostrum hoc uitriolum,
per caloris subterranei uirtutem solui posse, quod solutum dupli-
cem fumum exalat (ut lib. 1. cap. 12. dixi.) Quia calor com-
mixtibilis est, & fortissime unit, ligat & compingit in simul sub-
tile terreum, & humidum aqueum inuicem digesta. Calor uero
coelestis, pro sua natura humidum aqueum subtile attrahendo,
subtilis terrei etiam aliquid abducit. Quod Aristoteles lib. 5.
Metheororum his uerbis affirmauit, cum dicit: quod uapor hu-
midus includēs, & uapor siccus inclusus, simul sursum eleuātur.
Id enim accidit, ut Galenus & Auicenna affirmanter, per calorem
eleuantem unum atq; alterum uaporem, Quia semper commix-
tibilis est, & motum causat unius essentiae in essentiam alterius.
Isti duo fumi siue uapores à Philosophis sulphur & argentum
uuum nuncupantur. Cum uapor terreus, subtilis, unctuosus,
& aliquantulū digestus, sit materia essentialis sulphuris, quāuis
nos eum Arsenici nomine appellauerimus. Humidum uero
aqueum uiscosum, & terreo subtili commixtū, materia proxima
sit argenti uiri, hoc affirmante Alberto lib 3. de mineralibus,
cap. 4.

D E M O : Confluent igitur in metallorum generatione duas
 sulphuris species, scilicet sulphur ex uitriolo resolutum, & illud,
 quod sulphur lotum dicitur, invenitum in saxis & loco minerali.
G E B E R. Cap. 12. lib. 1. ad calcem diximus; naturalia me-
 tallorum principia tria esse, sulphur, arsenicum & argentum ui-
 um. De his duabus sulphuris speciebus locutus est Auicenna,
 in lib. de mineralibus atramenti nomine, dicens, Atramenta
 composita esse ex sale, sulphure & petra, &c. Quemadmodum
 uero uitriolo communis pannum tingitur, ita similitudine quadam
 haec duae sulphuris species, lumen & tinctura sunt metallorum.
 Quare nihil erraueris, modo uitriola, siue atramenta nuncupa-
 ueris. Haec causa est, quod supra diximus, ex metallis imperfe-
 ctis, diuersas uitrioli species extrahi posse, nobis quidem cum
 utilis sum necessarias. Sulphur, quod in petra generatur, ex sul-
 phure & petra compositum est, sed istud, quod ex uitriolo resol-
 uitur, compositum est ex sale & sulphure, & in isto latet uirtus
 mineralis, quorundam corporum liquabilium, quae ex eiusmo-
 di sulphure generantur. Sulphur autem in petra generatum non
 soluitur, quia naturam salis non habet. Sed falsedo cum ipso sul-
 phure soluitur simul, quae inclusa est in profundo ipsius salis, &
 postea per decoctionem coagulatur. Haec uero sulphuris me-
 tallici species, iam receperunt uirtutem mineralem, generandi
 metalla, in quibusdam corporibus metallicis, specialiter uero
 in uno, in quo compræhenderunt uirtutem ferream, & uirtutem
 æream, quamuis interdum etiam auri & argenti naturam acqui-
 rant, & aliquando aurum aut argentum dicuntur. Quod uero
 in petra natum est, in suo metallo repperit uirtutem ferream, &
 ante lotionem rubrum est, siue croceum, ferri proprietatem ha-
 bens, & ferrum dicitur. Illud uero in uitriolo aut sale potius
 inclusum, ante præparationem uiride est, ut uitriolum commu-
 ne. Et in metallo acquisiuit uirtutem æream, & æris proprieta-
 tem, quare æs appellatur, & Venus & uiride æris. Haec duæ sul-
 phuris species, artificio ex metallis extrahi possunt. Cum uero
 istud sulphur, ferrum dictum, in præparatione, ut argentum,

dealbetur, & omni uertuositate adustua priuetur, propterea
Auicenna hoc aptissimum putauit, quod conuertatur in suum
argentum uiuum. Cum uero uirtide sulphur per præparationem
purum & clarum reddatur cum rubedine, & in ipso sit uirtus
ignea, non adurens, hoc putauit aptissimum Chymistis faciendo
auro, & aurum appellatur.

D E M O : Audire gestio, quoniam pacto duplex hic uapor &
lapides & petras penetrare possit?

G E B E R . Hæ duæ uaporosæ exhalationes, calore cœlesti
attractæ, cum locum terrestrem, siue apertum inuenient, unde
exalant fuscum, attrahuntur in aerem, & ibi conuertuntur in co-
metas aut stellas cadentes, & circulos apparentes circa Solem
& Lunam, aut in arcum cœlestem, aut in uentos, tonitrua, fulgu-
ra, nubes, nebulas, grandinem, nubes, pruinam, rubiginem & hu-
iūsimodi in aere apparentia, ut Aristoteles in Metheo tradidit,
& omnes cæteri Philosophi contestati sunt. Si autem locus fue-
rit angustus, & constrictus adeo, ut neq; calor naturali aut du-
plici fumo ullus pateat exitus, tunc hæ duæ uaporosæ exhalatio-
nes, siue duplex fumus incrassescere & multiplicari incipiunt,
inq; loco minerali disperguntur, per rímulas ubiq; exitum qua-
rentes, ut Albertus tradidit in lib. Mine: Isti uapores, sic inclusi,
in locis petrosis media mineralia dicuntur, siue materia remota
metallorum, ut S. Thomas tradidit in fine 3. lib. Metheororū.
D E M O : Restat nunc, ut etiam de immediatis principijs,
tuam sententiam mihi aperias, quomodo hi duo uapores, in pe-
tram penetrantes, in metallum conuertantur?

G E B E R . Cum isti uapores, saxum penetrando, sulphur lo-
tum non inuenient, maculatur saxum diuersis coloribus, & nul-
lum ibi generatur metallum. Si autem hic fumus, siue uapor, in
aliquam partem saxi ceciderit, altiusq; non poterit descendere
in locum alium, firmatur ibi, & facit puteum aquæ, qui nunquam
exsiccatur. Si uero hic uapor, siue fumus cadat in terram ru-
bram, conuertitur ibi in argentum uiuum commune. Sic autem
saxa penetrando, si sulphur lotum inueniat, quasi fixum ipsum
dissoluit,

dissoluit, & hoc illi permiscet. Propterea dixi lib. 1, cap. 12.
 aquam, quæ per terræ meatus fluit, inuenire substantiam disso-
 lubilem substantiæ terreæ, scilicet sulphur lotum, quod terræ
 pinguedo est, ipsumq; dissoluit, & se uniformiter illi coniungit,
 ut ex ambobus fiat una substantia naturalis, hæc commixta per
 successiūam decoctionem in minera inspissatur & induratur, &
 fit metallum. Si autem contingat interdum, me aliorum opinio-
 nes reprehendere, reprehendo eas simplici litera. Sæpe enim
 id præposuimus, quod postponi debebat.

D E M O : Si omnia metalla ex sulphure & uitriolo generan-
 tur, per longam decoctionem transmutata in aliam substantiā
 sulphuris & argenti uiui, Vnde ergo tam diuersa eorum ua-
 rietas?

GEBER. Ex diuersitate loci mineralis, & accidentium, quæ
 primæ materiæ minerali superueniunt, & adhuc ex diuersitate
 sulphuris loti & calore diuerso, qui uarijs modis digerit mate-
 riā metallicam.

D E M O : Possunt ne accidentiæ hæc superuenientia remoueri?

GEBER. Omnia accidentia primæ materiæ metallicæ su-
 ... peruenientia, artificio separari possunt, ut manifeste ostendit in
 proœmio librī inuestigationis, cap. de præparatione acetī acer-
 rimi, & in fine prædicti librī. Dico præterea, etiam partes indis-
 gestas poise digeri.

D E M O : Hæc quantum ad declarationem principiorū na-
 turalium, mihi sufficiunt. Nunc de principijs artis agendum,
 quomodo naturæ principia, etiam artis principia sint, & quo pa-
 cto ars naturam imitari possit?

GEBER. Lib. 1, cap. 5 dixi, oportere artificem cognosce-
 re principia huius artis, & radices principales, quæ ex substan-
 tia operis pars sunt. Qui enim principia non nouit, finem non
 assequetur. Ergo scias, eas transmutationes & generationes,
 quas natura facit mediante semine aliquo, hanc eandem & arti-
 ficio interueniente aliquo semine fieri posse. Quod S. Thomas
 quoq; affirmat in 3. lib. metheo: dicendo Alchimistas per iam

dicta naturalia principia, hoc est, per sulphur & argentum uiuū, ueram metallorum generationem posse facere. Cum igitur natura habeat suum proprium naturale semen prædictum, in metallorum generatione naturæ apte & prope accendentis, ut in metalli naturam conuertatur, necesse erit ad præparationem Elixir, quod metallum est, cætera omnia in perfectione superans, hoc fieri mediæte aliquo semine naturali proprio, sine quo solus Deus, naturæ creator, aliquid generare potest, ut ex lapide panem, ex costa uiri mulierem.

D E M O: Omnim Philosophorum opinio est, quatuor elementa omnium rerum mixtarum esse principia. Ad hanc opinionem tu quoq; accedis lib. 1. cap. 6. dicendo diuersam præparationem metallorum, causam esse diuersitatis specierum. Ergo in omni re elementata & artis & naturæ principia sunt, & ex omni re accipi possunt;

G E B E R. Si me recte capis, dico elementa, lapidis Philosophorum, non esse remotissima elementa, nec eadem cū elementis cæterarum rerum. Sunt enim hæc elementa, lapidis Philosophorum, alterata & transmutata à sua prima natura, & natura & proprietate acceperūt propinquā, ut iam in metallum transmuntari possint, quod cæterarū rerum elementis minime conuenit.

D E M O: Accipiam igitur uitriolum cōmune, quod naturale semen est metallorum, & q; distillationem extraham duplēcē ilūm fūmum, quem temperato igne conuertam in substantiam sulphuris & argenti uiui, & hoc pacto imitabor naturam.

G E B E R. Vitriolum hoc, principium est, ab arte remotum. Scripsi autem lib. 1. cap. 8. nos non posse naturam imitari in suis principijs. & lib. 3. cap. 2. in fine ostendi, naturam in sulphure, arsenico & mercurio minime imitabilem, hoc est, nos ea minime fugere, aut etiam dissimulare, quæ per naturam generantur, neq; eo modo ad perfectionem perducere posse. Cum enim hi fumi subtilissimi sint à natura, calore temperato inducuntur ad perfectionem in mille annis. Nos autem uehementi calore cupientes tempus adeò longum abbreviare, omnia resoluuntur in fumum.

D E M O:

D E M O: Dubium me reddis, & plane incertum.

G E B E R. Quamobrem?

D E M O: Prius admonuisti, ut ad compositionem Elixir acciperemus semen naturæ. Nūnc uero negas, uitriolum accipiendo esse, cum tamen naturæ semen sit. Quare si forte aliud semen aut uitriolum fuerit propinquius arti, per quod artificio naturæ imitari possimus in cōpositione, id nobis Elixir ostende.

G E B E R. Sine dubio aliud est.

D E M O: Vbi inueniam hoc?

G E B E R. Vbi à natura positum est.

D E M O: Hoc sciebam. Sed quo collocauit ipsum naturæ inueniam forte in re uegetabilis?

G E B E R. Cap. 11. lib. primi, dixi: inter diuersas opiniones eorum, qui artem esse supponunt, quosdam affirmasse, in omnibus rebus uegetabilibus hanc artem inueniri & possibilem esse, ipsis uero nequaquam. Quare citius labore deficient, quam ut possibile sit, opus perficere.

D E M O: Ergo inueniuntur in re animata?

G E B E R. Arnoldus in lib. perfecti magisterij, de rebus uegetabilibus & animatis differens, inquit: Iste res cum sint tota liter & omnino remotæ à natura metallorum, impossibile est, ex his posse generari metalla. Philosophi, autem hanc artem in re aliqua uegetabili & animata, aut eorum, quæ ab his sumuntur, proponentes locuti sunt per rerū similitudines. Cū enim hæc naturæ principia nō sunt, nequaquam artis erunt principia. Hic error plures decepit. Elixir enim cum sit naturæ metallicæ, sine dubio ex metalli semine procreatur. Præterea cū maxime requiratur, ut metallis adiunetur, necessè est, ut metallis in substantia simile sit, cum tantummodo res sibi similes, firmiter adiumentur, & fortiter coniungantur.

D E M O: Accipiam igitur sulphur & argentum uiuum, & natura generata?

G E B E R. Supra monui, hæc non esse principia naturæ, Quare nec artis principia erunt. Et quod maius est, artificium hæc non

non poterit ullo modo fixa reddere, ut in unam substantiam auri uel argenti aduentur, cum ad hoc requiratur maxime, certa & infallibilis mensura; & debita inspissantis proportio, caloriscq; exquisita æquatio, quæ omnia nobis ignota sunt, ut pri-
mo lib. cap. 8. manifeste ostendimus.

D E M O: Accipiam igitur sulphur solum, cum lib. 1. cap. 13. aperte dicas, eum qui nouerit in preparatione commiscere & amicare hoc corporibus, hunc maximum naturæ secretum tene re, ipsumq; iam uiam ingressum aliquam perfectionis, cum mul ta sint uiae, quæ tamen omnes ad eandem intentionē deducant. Eodem loco Deum testaris, hoc illuminari omnia: corpus, & lumen, & tincturam esse. Præterea eodem lib. de radicibus, de ista aqua rubea uerba faciens exclamas, hanc lucernas accende re & illuminare domos (hoc est corpora metallica) & maxi mas opes dare.

G E B E R. Quamuis nostrum sulphur, principale semen sit, & principium metallorum, & Elixir, nihilominus quemadmodum pater mediante suo semine, non generat liberos in seipso, sed in altero, scilicet in sanguine menstruo. Sic etiam nostrum sulphur non generat neq; metallum neq; Elixir in seipso, sed in suo argento uiuio, seu in alio metallo. Notabis igitur, Elixir duobus modis fieri posse, scilicet, distillatione, solutione & coagulatione materiæ. Et abscq; distillatione, solutione & coagulatiōe, idem affirmante S. Thoma in fine 3. lib. metheo: Quantum uero ad secundum modum pertinere uidetur, dico eum artificē, qui sulphur ita præparare nouerit, ut possit penetrare corpora, & illis coniungi, tenere iam maximum naturæ secretum, & uiam perfectionis ingressum. Præterea in quodam cap. accur-
tatorio dixi, hoc opus abbreviatum perfici 20. diebus, & in hoc opere duos lapides fore necessarios (hoc est duo metalla, unum ex quo extrahatur sulphur, quasi fixum & alteratum, cui per fu-
sionem commisceatur dictum sulphur præparatum. Dicendo autem hoc opus persolui, uiginti dierum spacio, intelligentum post præparationem sulphuris, quæ ad tres menses protrahitur,
opus

opus incipiendum esset. Propterea in iam dicto capite accuras-
 torio, omnē efficaciam huius operis in purgatione lapidis à sua
 unctuositate & spurcitate collocauimus. Signum uero quomo-
 do depræhendas sulphur, iam ferè præparatum, loco iam cita-
 to admonuimus, dicendo: Cum uideris oleum ferri supra aquā,
 tanto candore splendescens, ut oculos perstringat, tunc ipsum
 congregabis. Hoc enim quod ita collectum fuerit, omne opus
 facit & per se coagulabitur. Memini huius sulphuris in libro
 testamenti sub Martis nomine, dicendo: si hunc noueris perdu-
 cere ad albedinem & mollitiem argenti, firmabitur & figetur in
 omni iudicio sive examine, & cum leuiter & sine adiutorio ali-
 cuius rei Mars funditur, habes desideraturus. De isto Marte
 uerba faciens lib. primo, cap. ultimo, dixi: Cum funditur sine
 medicina, quæ eius naturam maturare possit (hoc est, cum per
 se funditur sine argento uiuo) Soli & Lunæ coniungitur, neq;
 facile aut citra industriam ab his separatur. Si tamen per uehe-
 mentiam ignis separetur forte, sit hoc, quod ultima fixione non
 sit adhuc fixus. Si uero ipsi coniungatur uiginti dierum spacio,
 redditur fixus cum ipsis, & inde nullo artificio separari poterit,
 nisi natura fixionis mutata, imperfectam autem fixionem per
 calcinationē & præparationem acquisiuit. Natura uero ipsius
 fixionis mutatur per solutionem, in aqua mercuriali, quium Eli-
 xir nouem mensibus compleatur, Cum uero non alteratus ipsis
 coniungitur (hoc est, cum in principio Soli aut Lunæ coniun-
 gitur) neq; decoctum, transmutatumque in natura sua, neq; colo-
 rem mutat, neq; tingit metallum sibi coniunctum, sed in quanti-
 tate auget. Præterea lib. 3. cap. 1. dixi, causam perfectionis
 corporum sive argenti uiui, substantiam esse sulphuris & arse-
 nici, quia propter terrestreitatem & bonam substantiam non
 impediuntur ab ingressu in corpora, quæ perfecta fit fusione bo-
 na, & per ipsorum subtilitatem non remouetur impressio, facile
 per fugam. Igitur ipsorum substantia mediocris, causa non est
 perfectionis corporum, sive argenti uiui, nisi reddantur magis
 fixa. Nam quantumuis impressio in ipsa corpora, non facile

remoueatur, tamē nisi ultima fixione figatur, perpetuo non permanebunt firmiter stabilitata. De isto sulphure & arsenico locutus sum sub nomine Martis & Veneris, cap. 8, tertij lib. dicens: fixionem ipsorum substantiam proximam esse firmæ fixioni, tandem non firmam neq; perpetuam esse. De huius sulphuris præparatione, alio loco agemus copiosius.

D E M O: Si recte memini, reprobasti eorum operationē, lib. 1. cap. 10. qui spiritus in corporibus figebant.

G E B E R. Dixi, hoc tentatū à quibusdam, sine preparatiōne spirituum, & tandem desperasse in opere. Idem monui in principio cap. supradicti.

D E M O: Intelligo, me non satis capacem, ut hæc compræhendam. Quare dimittam sulphur, & accipiam argentum uiuum, tanquam substantiam omnium metallorū, ex quo omnia metalla, mediante uirtute sulphuris procreantur. Cum enim in seipso suum sulphur habeat, cum quo coaguletur, sufficit ad compositionem Elixir, dicente Hermete, omnia in mercurio inueniri, quæ à sapientibus requirantur, uidelicet, corpus, anima, spiritus & tinctura. Idem affirmauimus in lib. 4. cap. 10. dicendo: medicinam, argentū uiuum coagulans, in ipso mercurio esse. Sufficit ergo solus Mercurius ad compositionem Elixir, ut diximus: Cum nulla res in natura adeo mercurio cōueniat, ut illa, quæ in ipso mercurio continetur. Scribis etiam lib. 2. cap. 16. argentum uiuum suas partes sulphuris habere in se, natura sibi coniunctas & unitas. Præterea appellas eum optimum & perfectum artificem, qui ex solo argēto uiuo nouerit facere Elixir, cum in hoc natura ab arte superetur.

G E B E R. Lib. 1. cap. 16. scripsimus: mercuriū à quibusdam igne temperato coniunctum. Cum uero putarent, ipsum iam coagulatum, inuenierunt eum crudum & currentē, ut prius hac ratione stupefacti, dixerunt artem esse uanam, & minime ueram.

D E M O: Cupio audire causam erroris.

G E B E R. Cum argētum uiuum, duplex ille fumus sit, sive uapor

uapor exhalans, quem natura neq; coagulare neq; fixum reddere potuit, cum nō haberet sulphur illud lotum non adurens, quod ipsius mercurij propria medicina coagulatū est & fixio, multo minus artificio reddetur fixus per se, absq; illo, uel simili sulphure & medicina. Eadem est sentētia Alberti lib. 4. meth: tractatu 3. cap. 2. qui argentum uiuum in operibus Alchemiæ desiccari dicit per multam adustionem & commixtionem cum sulphure, non penitus colorem, quod in operatione Elixir intelligendum.

DE MO: Quid de illis sentiendum, qui mercurium rectis herbis nouerunt reddere fixum?

GERBER. Istis responsum uolo, quod lib. 2. cap. 17. dixi: scilicet, medicinam, quæ mercurium coagulare possit, & in profundo ipsi commisceari, sumendum esse ex rebus, ipsi conuenientibus. Hæc sunt omnia corpora, scilicet, sulphur & arsenicum. Hæc enim corpora, & spiritus Philosophorum dicuntur. Et paulo inferius dixi, ex quacunq; re ipsius medicina sumatur, eā debere subtilissimæ substantiæ esse, & purissimæ, quæ mercurio facile adhærescat, facilis liquefactionis, ut aqua fixa in pugna ignis. Hoc enim coagulabit ipsum, ut conuertat in naturam solarem uel lunarem. Compræhendis igitur ex supradictis rationibus, nostrum argentum uiuum, non esse argētum uiuum, sed sal in similitudine ueræ calcis communis, quia argētum uiuum, siue mercurius metallorum per calcinationem & reductionem conuertitur in sal, ut manifeste apparet per totum librum testamenti. Hoc uero sal commune, proprietates nostri mercurij habet, quas multis in locis tribuimus communi mercurio, siue argento uiuo communi, scilicet, ut habeat multum uiscositatis, siccitatis plurimum, & terrestreitatem foetentē, ut sit aqua sicea, & alia plura, quæ suo loco longius prosequemur. De isto nostro mercurio locutus sum lib. 2. cap. 16. dicens: ipsum habere suas partes sulphuris, sibi naturaliter cōmixtas plus uel minus, quæ artificio ab ipso remoueri possint. Præterea dixi lib. 3. cap. 7. in corporib; metallicis duas esse sulphureitates, quarū una

In profunditate mercurio est inclusa, à principio suæ commixtionis, altera uero accidentalis est, sive superueniens. Habet autem bonam quantitatem superuenientis sive accidentalis sulphureitatis, & hæc quasi fixa est, & diligentि labore haud facile tamen ab ipso remoueri potest. Eius uero, quæ in ipsius profunditate inclusa est, paruam habet quantitatem, & hoc remoueri non potest, nisi prius per distillationem corrupta prima substantia argenti uiui. Istis duabus sulphureitatibus, coagulatur & fixus redditur mercurius, iam præparatus. Propterea dicimus: Elixir ex solo mercurio fieri posse, hoc est, suis sulphuribus comixtum. Hæc autem intelliguntur quoq; de multiplicatione Elixir, quæ solo mercurio fit.

*Elixir solo
mercuria.*

D E M O: Si Elixir ex solo mercurio fieri potest, propterea quod suum sulphur in se habeat, ego eadem ratione ex solo arsenico, quod ex sulphure & mercurio compositum est, ipsum parabo, Alberto dicente lib. 4. mineralium cap. 1. Nos obseruare debere, certum calidum siccum, frigido humido in eadem complexione coniunctum esse, quæ Hermophrodita dicitur, ut uideret licet in plantis, quæ in omni parte imprægnatae sunt. Loquitur autem de nostro sulphure, quod naturā Hermophroditæ habet, & ex duobus nominibus compositum est, mercurij filium significans cum Venere. Est enim hoc sulphur arsenicæ dictum, ex mercurio & sulphure Veneris & æris nomine appellato compositum. Poterit ergo ex seipso generare Elixir.

G E B E R. Generatim loquendo de Hermophroditis, dico: nec ipsos per se generare posse absq; semine aut materia extrinseca. Sunt etiam, qui dicunt: Deum, in principio Adam & masculum & foemina creasse. Cum uero in seipso non posset generare, ab eo foeminam separatam, postea uero per coniunctionem generasse. Plato simile quidpiam fabulatur de Androgone, qui dependebat à Luna, partem habens Solis & terræ, hoc est, dependebat à nostro sole, Saturnus dicto; & à Luna, quæ ante distillationem participabat cum Sole & terra. Simile euenit nostro arsenico: Hoc enim quantumcunq; participet de natu-

ra sulphuris & mercurij, nihilominus cum subtilia & tenera sint
 & valde debilia, non sufficiunt generationi metallorum aut Eli-
 xir sine adiutorio alterius sulphuris & mercurij, ab hoc diuersi
 & separati. Propterea scripsi lib. 7. cap. 14. Arsenicum, mate-
 riā esse subtilem, cum oleum sit, de quo locutus sum lib. 2. cap.
 12. & corpus debile sit, cuius mentionem feci cap. 11. prædicti
 libri. In secunda causa, siue ratione descensionis sulphuri simile
 est, cum sit subtilissima & maxime fixa pars sulphuris. In hoc ta-
 men a sulphure differt, maximeq; diuersum est, quod arsenicum
 sit facilis tinctura cum albedini tum rubedinī. Et uolebam in eo
 loco ostendere, ipsum ex sulphure & mercurio compositū esse.
 Quamuis enim hæc tingendi facultas facilis sit, inutilis tamen
 est, & parum firma. Itidem locuti sumus de arsenico, sub no-
 mine Veneris cap. 2. libri primi, hoc appellando, medium inter
 Solem & Lunam : intelligo inter sulphur & mercurium, quia de
 uno & altero participat. Raymundus in libro ait : cuius titulus
 est Apertorij, de arsenico uerba faciens, dixit : animam parti-
 cipare cum natura, corpore & spiritu, hoc est, sulphure & argen-
 to uiuo, per quam participationem, potestatem acquisivit, hæc
 colligandi inuicem. Sulphur autem in rubedinem facile tingit,
 in albedinem uero difficulter. De hoc sulphure sub Martis no-
 mine itidem locuti sumus lib. 1. cap. 10. ipsum appellantes, tinc-
 turam facilem rubedinis, albedinis uero bona difficultem, Ut
 aperte ostenderemus, tincturam rubeam, quæ in sulphure faci-
 le appetet, in putrefactione utilem non esse, sed noxiā potius.
 Quod uero sub rubidine albedo lateat, ut in lib. testamenti mo-
 nuimus, ad quam albedinem per longam sublimationem & lo-
 tionem perueniatur, propterea tincturam difficultem appellauim-
 us. Moricinus dicit, nostram Latonam, quantumcunq; ru-
 bra sit, inutilem esse, nisi rubedinem albedo consequatur : hoc
 est, nisi rubedo in albedinem confertur. Scripsimus & nos su-
 pradicte cap. de arsenico : duo arsenici genera esse & sulphur-
 ris, scilicet, citrinum & rubrum. Cum igitur arsenicum ignis
 expressione distillatur cum aqua mercuriali, rubrum est, Aqua

Raymundi
Apertorium

convertata

aero alba, huic ambo simul iuncta colorem efficiunt citrinum. Hæc omnia confirmat senior Philosophus, cum dicit: Philosophos ueteres animam & spiritum, qui ex hac cōmixtione exurgit, arsenicum rubrum, & citrinum appellasse, per rubrum intelligentes, animam tingentem. Similiter uocabant hanc aquā, hoc est, sulphur rubeum, & spiritum arsenicum citrinum. Quia spiritus animam dealbat, & eam suo colore inficit. Et uocabunt hanc animam, æs, & hoc est fumus grauis. Et nos diximus lib. 1. cap. 21. Venerem tingi colore citrino à tutia, hoc est, simo illo albo. Similiter & sulphur rubrum & citrinum est, Rubrum autem post putrefactionem materiæ. Cum autem sub mercurio albo coniungitur, citrinum efficitur. Est enim citrinus color, determinata proportio rubei & albi. Propterea Tutia, quæ fumus albus est, nostri mercurij albi, colore citrino ipsum corpus rubrum inficit, uidelicet, nostrum æs, ut lib. 3. cap. 3. satis aperte ostendimus, & cap. 4. eiusdem libri dixi, illud, quod à corporibus metallicis sublimatur ignitione fortí, ut quod ex ipsis subtilissimum fuerit ascendat, hoc est, fumus albus cum sulphure, aurum uocato, & arsenicum ipsum esse coloris citrinissimi, & cum arsenicum fixum redditur simul cum sulphure (hoc est lento igne in ultima decoctione) Sublimatio uero amborū melior est, ex calce istius metalli, quod indicabimus. Quamuis uero & sulphur & arsenicum, medicina sit perfectiua nostri mercurij, nihilominus sine ipso Elixir fieri non potest, hoc est, sine commixtione cum corporibus. Cum uero sulphur post locationem, squamosum, & in corpus reductum, tandem & fragile fuerit, præparatum est.

D E M O : Sulphur arsenicū & mercurius cum fixa redduntur, non funduntur, neq; corpora penetrare possunt, quia iam terrea facta sunt. Si uero non reddantur fixa, spiritus ipsum ab igne distinguunt, ergo ex his Elixir fieri non potest.

G E B E R. Hæc est una ex rationibus quorundam, qui in huius artis praxi parum exercitati sunt. Horum memini, lib. 1. cap. 10. increpando eos, cum huius rei paruam habeant notis, iam,

etiam, etiam operationem hanc minime absoluere posse, sed tuis rationibus fortiter insistentes, in uitium cadere, malæ consequentiæ, propter insufficientiam.

D E M O: Logicum illum sermonem non assequor.

G E B E R. Vitium consequentiæ committitur, cum à superiori ad inferius arguimus affirmatiue, non enim recte conclusis, fixum esse, ergo terreum, nam hic arguendi modus, uitiosus est propter insufficientiam. Possumus enim sp̄iritus reddere fixos, ut nequaquam in naturam terream conuertantur, & fundantur, & in corpora penetrare possint. Et quantū ad sulphur pertinet, manifestum est, ex libri primi capite 10 & 13. itidem ex lib. 2. cap. 12. & 18. & lib. 3. cap. 1. & 6. de mercurio disserendo, lib. 3. cap. 6. dixi etiam, hunc posse fixum fieri, ut tamē in terrestreitatem minime conuertatur, cum etiam per eiusmodi transmutationem, in terrestreitatem figi possit, cum per festinam & breuem fixionem, quæ per præcipitationem fit, siue distillationē figatur, & in terram transmutetur, in fecibus adustis, remanentibus in fundo uasis siue boccia. Et hæc est transmutatio festina, primæ formæ mercurialis, quæ in sex horarum spacio perficitur. Terrestreitate uero remota, per lotionē coniungit se, & unitur cæteris spiritibus præparatis. Positus uero in suo uase, ad ignem lendum, uapores ab eo sepius successiue, siue sensim ostendunt. Hac uero longa & tarda confirmatione & fixione, fusionem metallicam non perdit, nec in terram conuertitur. Lib. 2. cap. 6. diximus: hunc mercurium duas possidere humiditates, unā, quæ ab eo remoueri possit ignis violentia, hoc est, per distillationem, per ignis expressionē, & hoc, quod in fundo uasis remanebit, non funditur, fixum enim iam & terreum est. Terrestreitate uero per lotionem remota, altera humiditas, in ipso remanens, suo igne remouetur, scilicet, igne lento, qualis conuenit ultima fixioni spirituum. Quantum uero ad præparationem & fixionem aliarum rerum, naturæ terreæ pertinet, figurunt corpora metallica, per calcinationem, ut manifeste ostendimus libro primo, cap. 18, dicendo; per calcinatio-

nem

hinc latit.
præparatio
Arogundu
gencia
nata
fructuosa

nem corpora imperfecta figi, citra commixtionem alicuius rei, qualiscumque sit in calcem redacta, solo suo sulphure proprio adustiuo, siue exurente. Igne enim aduritur & calcinatur omne, quod in se sulphurestatem adustiuam habuerit, ut libro 2. cap. 13. & lib. 3. cap. 6. satis aperte ostendimus. Cum igitur tuum metallum, tantum temporis in igne perdurauit, ut in suum corpus, quemadmodum prius fuerat, reduci non possit, neque diminuitur aut colorem mutat in colorem, scias iam fixum esse, hoc est, conuersum in certam naturam terream, quae facile igne perferet, non fusionis metallicae, sed uitrificatoriae solum. Et tunc omnes spiritus, in ea calce existentes, fixi sunt, & nisi separati & uolubiles facti & postea fixi, præparari non possunt. Propterea considerabis, quomodo figantur per conuersionem in naturam terream, & inde manifestum erit, quomodo præparari possint. Cum uero hac fixione, non omnes in simul reddantur fixi, nec eodem modo, propterea nobis distincte de his differendum erit. De mercurio autem hactenus satis: Iam de arsenico & sulphure uerba faciemus. Prius diximus, per calcinationem, mercuriū metallorum, conuerti in sal, Cum uero hoc sal multum terrestreitatis habeat, inde certam fixionem acquisiuit, Idem de arsenico dicimus, quod sulphur subtilissimum est, naturaliter in ea terra profundissime inclusum, Propterea in certa fixione adeo firmiter compinguntur, ut ab ea terra separari non possit, nisi per distillationem, cum forti expressione ignis. Dixi igitur lib. 2. cap. 7. cum fieret mentio huius mercurij, in sal conuersi, Cum uideris eum albissimum, & a sulphureitate, & rubidine quasi extrinseca separatum: reiterabis sublimationem, sine fecibus, hoc est: distillabis ipsum, citra adiectionem fecis, cum in seipso sufficientes feces, & potius superflua habeat. Id enim facile intelligitur, ex difficultate distillationis, quemadmodum lib. 2. cap. 9. monui. Nam ipsius pars fixa, nisi corrupta & distillata fuerit, uidelicet supradictum arsenicum firmiter adhaerebit fecibus, hoc est, terrestreitati, adeo, ut aliter separari non possit. Fecimus autem saepius huius terrestreitatis mentionē, in pluribus locis

33

locis ipsam appellantes sal. ut facile ex nostris scriptis colliges,
DEM O: Ostende mihi iam, quo modo sulphur reddatur
fixum.

G E B E R. Sulphur, fixum non redditur, nisi in calcem redi-
gatur prius, contraixto autem sale, facilius calcinatur & fit per-
fectum, ut cap. 13. lib. 1. ostendi. Et Albertus lib. 3. de mine
ralibus, cap. 2. confirmat. Inquit enim, nos uidere in operibus
Alchimiæ, in quibus natura maxime imitatur artificio, inter cæ-
teras artes omnes, cum alio modo Elixir, citrini fieri non possit,
nisi ex sulphure. Ipsum uero sulphur, adeo unctuositas & ui-
tutis adurentis particeps sit, ut omnia metalla denigret & adus-
rat, quibus superinjiciatur: tandem inuentum modum lotionis
cū aquis acutis, & ut decoquatur tamdiu, donec omnis unctuo-
sitas adustibilis ipsum relinquat & tantummodo subtile unctuo-
sum permaneat, quod ignem perferre possit. Fiunt autem acu-
tæ lotione cum suo sale, & acetato distillato. Hæc enim lauant &
mundificant nostrum sulphur, & remouentur deinde ab eo. Pro
pterea dixi in proœmio libri 2. eas res, quæ corpora absq; cohæ-
rentia mundificat, naturam habere salis, aluminiis, nitri, & bor-
racis, quibus designare uolebam, ipsum sal, quemadmodum
etiam per corpora ipsum sulphur, siue plures sulphuris species
intelligendas uolui; Diximus adhæc lib. 3. cap. 13. Cum omnia
salia, alumina, & uitrum (hoc est, supradictum arsenicum) fun-
duntur siue soluuntur longe aliter, quam ipsa corpora (scilicet
sulphuris species) ab ipsis separantur, cum tantummodo corpus,
hoc est, sulphur purificatum, separatum fuerit.

DEM O: Ut mihi uidetur, loco supradicto præparatio-
nem Iouis & Saturni docuisti?

G E B E R: Tuam simplicitatem agnosco, cui quis facile im-
poneret, nam parum animaduertisti, me dixisse iam: Iouem &
Saturnum, unum corpus esse, hoc est, unum sal calcinatum, in
similitudinem calcis ueræ, supra quod non opus est, proiecere
aquam salis, aut aluminiis, neq; uitrum nostrum, hoc est, arseni-
cum, cum omnes ibi res naturaliter sint unitæ. Præterea d xi, in

procœmio, libri inuestigationis, eas res, quæ præparationem ad-
 iuant & promouent, esse ipsum sal, & alumem, & atramentum
 & uitrum, acetum acerrimum & ignem. Propterea ut eodem
 libro, cap. de præparatione Iouis, & cæteris sequētibus tradidi,
 quod ignis mouet & consumit substantiam fugitiuam, & inflam-
 mabilem, hoc est, lauando multum cum sale communi, (Com-
 mune autem dico, quod omnibus metallis sit commune) & cum
 aceto acerrimo purificato. Itidem lib. 2. cap. 13. scripsimus, in
 hanc sententiam, de istius sulphuris præparatione & calcina-
 tione, uidelicet, accendi ignem, in fornace sub uase calcinatiōis,
 tantæ potentia, ut ipsum corpus, hoc est, sulphur fundatur, ut
 calcinari possit. Quāmprimum uero ipsum corpus, fusum in
 aceto, & sale, cum calore ignis, pelliculam nigram supra se crea-
 uerit, quod sulphur est, iam in calcem redactum, remouendam
 esse à superficie, & ad fundum uasis protrudatur, cum spatula fer-
 rea, siue lapidea. Notabis autem, pelliculam hanc nigram, sul-
 phuris calcinati palam ferream dici, cum istud sulphur dicatur
 ferrum, quod iam in substantiam terream conuersum est, nec
 funditur aut aceto magis aspergitur, sed in fundo uasis perma-
 net fixum. Ipsius præparatio tamē nondum finita est, cum non-
 dum penitus ab eo remota sit omnis unctuositas & terrestreitas.
 Pellicula hæc quoq; pala lapidea nuncupatur, cum ex Philoso-
 phorum lapide generetur. Continuatur autem hæc pellicularū
 detractio & submersio, donec totum sulphuris corpus in pulue-
 rem redigatur. Hoc autem propterea dico, quod omni die pel-
 licula una creatur. Sunt autem istæ pelliculæ, ipsum oleum sul-
 phuris. Si uero Saturnus (hoc est, sal album, à sulphure separa-
 tum) fuerit præparatus, maiorem ignis uehementiam requirit,
 hoc est, ut distilletur per cineres, cum ignis expressione, sulphur
 autem balneo præparatur. De hac uero pala, siue spatula fer-
 rea, siue lapidea, quam supra pelliculam nigram appellauimus,
 itidem de iam dicta fixione copiose differui, cap. 18. lib. 2. & in
 libro inuestigationis, cap. de præparatione Iouis. Libro autem
 3. cap. 14. hanc palam ferream, bacculum ferreum nuncupa-
 uimus,

uimus. Totam uero hanc operationem, & breuiem praxin tradi-
 di lib. 1. cap. 8. sublimationem nostræ calcis describens sub no-
 mine Marchasitæ, cuius duos sublimationis modos posui, Pri-
 mum, qui sine ignitione fit, hoc est, primo in fimo, deinde, in
 balneo, alterum qui cum ignitione fit, hoc est, ipsum sal distillan-
 do. Causa uero huius duplicitis sublimationis, est ipsius substanz-
 tia duplex. Prima enim substantia, est substantia pura sulphuris,
 in sua radice, altera substantia, est utilis, ut mercurius mortifi-
 catus, scilicet supradictum sal. Prima substantia utilis est, ut ar-
 senicum uiuum mortificatum, hoc est, mediocriter præparatū.
 Mercurius enim communis, utilis non est, quia, ut Albertus in
 lib. de mineralibus testatur: cum non mortificetur alijs rebus,
 non bene commiscebitur. Accipiamus igitur, hanc ultimam,
 nostri mercurij substantiam. Per hanc enim excusamur, ne no-
 bis mercurius communis assumendus sit, qui multum laboris &
 industria requirit, ad sui mortificationem. Totus autem subli-
 mationis modus Marchasitæ, in hoc consistit, ut subtiliter tritum
 ponatur in Aludel, cum aceto distillato, & sublimetur sulphur
 ab eo, citra ignitionem, in solo fimo, & post putrefactionem, in
 balneo semper remouendum sulphur, quod sèpius eleuatur, in
 forma pelliculae nigrae. Cum uero sulphur & acetum, remota
 fuerint à sale, & ipsum impositum fuerit storiæ luto oblinitæ,
 augeatur ignis ad ignitionem uasis aludel. Debet autem pri-
 ma Marchasitæ sublimatio, fieri in uase sublimationis sulphuris,
 donec sulphur, à sale separatum, sit in balneo. Erit autem
 uas putrefactionis calcis & calcinationis, & lotionis sulphuris
 idem. Descripsi autem huius uasis formam lib. 2. cap. 10. his
 uerbis: In fundo uasis, aludel, non sit magna quantitas corporis
 sublimandi. Multitudo enim calcis, reducta in puluerem, ag-
 grauat & impedit sublimationem sulphuris. Hoc uas itidem in
 fundo planum sit, & paruæ concavitatis, ut corpus Marchasitæ
 æqualiter & subtiliter spargatur, supra fundum uasis, ut æqua-
 liter & copiose ab omni parte sulphuris & salis materia ab ace-
 to sublimari possit, & liberè in altum ascendet, post remotionem

sulphuris, quod Mars appellatur, sal distillandum est, in uase
ignitionis, donec inde extrahatur omne suum sulphur, quod
arsenicum dicitur. Præterea notabis, cum totum sulphur, quod
Martis nomine appellari diximus, sublimatum fuerit, per mul-
tas pelliculas, deinde apparere ipsius colorem uerum, hoc est,
albissimum. Post separationem uero aceti, unctuositas à sulphu-
re separata aduritur, ut sulphur. Illud uero, quod post lotionem
sublimatur, non inflammatur (ut lib. 2. cap. 2. diximus) neq;
præ se fert aliquam sulphuris proprietatem, sed potius argenti-
uiui, siue mercurij mortificati. Quare lib. 3. cap. 2. propè si-
nem, & cap. 18. de lotione mercurij uerba faciens, uolui subin-
telligi lotionem huius sulphuris. Hanc sulphuris præparatio-
nem, antiqui sub fabula, de Hercule & Antheo occultauerunt.
Namut Macrobius tradit, ueteres per Herculem Solem signi-
ficarunt, hoc est, nostrum arsenicum. Per Antheum uero, terræ
filium, sulphur nostrum intelligitur, quod terræ pinguedo est.
Hi duo singuntur luctari, cum in uase commixta in aceto bul-
liunt, sunt enim post putrefactionem simul iuncta. Cum uero
ipsum sulphur, Martis nomine appellatum, cum sale præpare-
tur, ut supra dixi, propterea etiam arsenicū præparari poterit,
quod in profundo cum sale commixtū est. Hoc enim demon-
strare uolebam lib. 3. cap. 16. Martem, hoc est, sulphur præpa-
rari, per sublimationem arsenici. Cum uero arsenicum, sale co-
mixtum, fortius sit, & sic sulphur Anthei nomine significatum,
in calcem redigat, & in maturam terream conuertat, factum est
Antheum in terram prostratum. Cum uero hoc modo sul-
phur perfectius fiat, magisq; figatur & lucidius reddatur, finxe-
runt, Antheum prostratum recuperatis & augmētatis uiribus,
semper fortiorem resurgere. Hercules uero, hoc est, nostrum
sal, cum aqua mercuriali distillatum, quæ per Iunonem & ele-
mentum aeris significatur, soluit, attrahit, & suspensum tenet di-
ctum sulphur præparatum, in ipsa aqua & decoctione nigro co-
lore inficit, quod etiam in patefactione potest intelligi, ut ex se-
quentibus, cum de eleuatione corporum dissereremus, patebit.

De ista sulphuris præparatione, etiam locutus est Albertus in
 3. lib. de mineralibus, cap. 1. & 2. & in secūdo tractatu, cap. 5.
 Præterea scriptum est in lib. de vaporibus, arsenicū, siue auripigmentum, duas habere unctuositates, quemadmodum & sulphur. Remouetur autem ab ipso, una iſtarum diuarū unctuofitatum, lotione in urina, lixiuio, aceto & lacte caprino. Sunt enim istæ lotiones acutæ, & unctuositatem ab eo auferunt. Per istas lotiones acutas, intellige acetum cum sale. Auicenna in epistola ad Harſt Philosophum scribit: magna diligentia contendisse se, ut à sulphure & arsenico totum hoc auferret, quod argumentum denigrat. Cum uero sulphur præ cæteris mineralibus omnibus melius sit, tandem uiam ad hoc inuenisse se, scilicet, ut decoquerentur lento igne, nec tamen uirtus ignea in ipso aduatur, sed potius extrahatur, & uirtuti igneæ & sulphuris substantiæ per ignem nihil detrahatur, sed sola unctuositas consumatur. Præstat autem sulphur cæteris spiritibus metallicis, quod magis fixum sit, & tinctura rubedinis. Per argentū uero, quod unctuositate sulphuris decoquatur, intelligitur albedo, sub rubidine sulphuris occultata. Rasis in lib. de diuinitate, huius præparationis mentionē faciens, iubet oleum auferre spongia, quod supernatauerit, tam diu, donec nulla nigredo apparet at magis, & rotunda nubecula ascendat, quæ relinquenda est, donec ipsius sublimatio sit firmata, deinde unam nubeculam post aliam accipiendam, & in aquam ebullientem submergendam esse, donec omnes nubeculæ fuerint consumptæ, has enim sulphuris oleum esse scito. Est autem huius sermonis uerus sensus, ut intelligamus, quamprimum pelliculæ supra acetū eleuatae fuerint & firmatae, tum leuiter uas mouendū esse, aut quis alio modo pelliculæ, ad fundum propellendæ, & hoc in sinus gulis pelliculis, quæ eleuantur, fieri debere, donec appareat, ipsas mundatas & purgatas esse.

D E M O: Misla faciemus hæc paulisper, non dū enim mihi aperte demonstrasti, unde & ex qua materia istos spiritus accipiam, & perueniam ad principia naturalia, arti nostra propinqua,

G E B E R. Tuæ cogitationes non erunt uanae, si existimaueris, principia hæc naturalia, digesta, coagulata, & quasi fixa, nostræ arti propinqua, & ut in substantiam sulphuris & argenti uiui siue etiam mercurij conuertatur aptissima, in ulla re inueniri posse, quam in ipsis metallis.

D E M O: Certe idem dicere uolebam, unū tamen est quod me suspensum tenet.

G E B E R. Si mihi animum tuum aperires, facile omnem suspicionem tibi eximerem.

D E M O: Audiui: Elixir uegetabile, animale, & minerale esse, quomodo sit igitur ex metallis, quorum substantia mortua est, neq; simile sibi generare potest?

G E B E R. Elixir uegetabile dicitur, crescit enim per multiplicationem in uirtute & quantitate. Animale uero dicitur, quod proiectum super metallia, ea sibi similia faciat. Minerale autē dictū est, quod ex mineralibus sine metallis fiat, & adhuc, quod aurum & argentum generare, sit metallorum singularis proprietas. Possunt tamen & Elixir & lapis noster metallicus uegetabilia dici, propterea quod generata sunt è sale, quod uegetabile dicitur. Hoc enim generatum est uirtute caloris, & uegetare dicitur omnes res, aut quod istud sal primo uiride faciat, ut herba siue planta: Et uitriolum hanc ob causam, & aquam uitram appellauimus. Animata uero propterea dicitur, quod in eorum compositione anima interueniat, hoc est, tinctura, quæ arsenicum dicitur & æs, de quo in lib. cui titulus est: Turba Philosophorum: scriptum inuenies, nostrum æs simile esse homini, qui animam, corpus & spiritum habeat, tinctura rubea dicitur anima. Substantia uero sulphurea & quasi fixa, corpus est. Spiritus uero dicitur natura uolatilis, antequam figatur & firmetur. Dicuntur autem mineralia, quod metallica sint, aut quod in se sulphur illud habeant, in quo uirtus metallica consistit. Aristoteles in epistola ad regem Alexandrum, iubet ut la pidem uegetabilem animalem & mineralem accipiamus. Videlimus autem Alchimiæ artifices, ex metallis medicinas plus aut minus

minus facere perfectas, quibus transmutare & tingere nouerunt metalla quædam in auri & argenti colorem. Cum uero in omni genere, in quo isti gradus perfectionis inueniuntur, necesse est perueniri ad unum singularem, qui supremum & perfectissimum gradum teneat perfectionis in eo genere, ut Aristoteles affirmat lib. 10. Metap. Erit quoque in hac arte necessarium, ut inueniamus unam medicinam metallicam perfectissimam, quæ transmutare possit metalla imperfecta, in uerum aurum & argentum, propterea quod haec res, quæ in substantia affinitatem habent per mutuam corruptionem, una in alteram transmutari possit, ut uideamus in commixtione elementorum. Cum uero omnia metalla (ut supra ostendimus) ex una & eadem substantia generata sint, & nulla differentia inter ipsa sit, præter accidentia, & maiorem minoremque digestionem. Ergo accidentia remouendo, & partes indigestas sufficienter digerendo, unum in aliud, quod super cætera perfectissimum fuerit, transmutari poterit. Et in hoc artificio, naturæ operationem uincit. Artificio enim potest metalla intime purgare, quod natura non potest asequi. Eadem est sententia S. Thomæ. Is enim in principio quarti libri Metheo: dicit metalla transmutari posse unum in aliud, cum naturalia sint, & ipsorum materia eadem. Propter hanc causam posuit Hermes circulationem inter metalla. Ego quoque multis in locis monui, hanc medicinam ex metallis fieri debere, & hoc omnes Philosophi affirmant.

D E M O : Tam euidentissimis rationibus & argumentis adducor, ut tandem credam Elixir, ex metallis faciendum esse, Debet autem ex omnibus simul, uel ex uno solo fieri?

G E B E R. Cap. 5, libri primi dixi, artem nostram ad finem perfectionis non perduci, rerum copia siue multitudine, cum ea sit unicus & solus lapis & materia unica, in qua totum magisterium consistit, cui nihil omnino adiungitur aut ab ea auferatur in aliqua parte, exceptis superfluitatibus, quæ in præparatione separant. In hanc sententiā loquitur Hali Philosophus dicendo, totū artificiū in uno lapide contineri, cui nihil addatur aut cōmisceatur

misceatur in toto aut in parte, hisc à Philosophis & sapientibus in opus assumi, & ignem ab eo exhalarē, donec opus perficiatur. Morigenus idē testatur, dicit em̄ omne hoc, quod à Philosophis requiratur, unam solam esse rem, patrem & matrem habens, & ab ipsis creatam & nutritam, & suipius esse patrem & matrē.

D E M O : Hoc quid sit nunquam diuinabo.

„ G E B E R . Dixi prius in metallorum generatione, sulphur
„ tanquam patroni seminis uicem gerere, Mercuriū autem men-
„ strui foeminei. Præterea Senior Philosophus scriptum reliquit,
eam rem, quam Philosophi quærunt, unam rem esse, quam om-
nium rerum rubearum nomine appellauerunt, & omnium cor-
porum & specierum quæ manibus hominum tractantur. Alio
loco idem dicit, lapidem Philosophorum unum esse, qui in se ha-
beat omnem naturalem præparationem, & omne id, quod ipsi
necessarium sit, de corpore, de sole, aqua, spiritu, anima & tin-
ctura. Dicit præterea Arnoldus in epistola ad regem Neapo-
litanum, lapidem Philosophorum esse rem unam & unius natu-
ræ, & in ipso contineri omne id, quod sibi necessarium est, & in
se quoq; habere illud, à quo melioratur. His grauissimis Philo-
sophorum sententijs iustus, sine dubio credis, Elixir fieri debere
ex una sola re radicali, ex uno metallo solo, quod lapis dicitur,
eam ob causam, quod in formam lapidis reductum sit, fiunt præ-
terea ex isto lapide gemmæ, & medicinæ, quibus primi patres ui-
tam adeo longæuam produxerunt, hoc est, quinta essentia & au-
rum potabile. Fiunt enim hæc omnia ex eadem materia, quem
admodum à Raymundo traditum est, in libro secretorum na-
turæ. Coelum
Philosophicum.
Raym. Lullii libri. Secreta na-
turæ & in celo philosophico.

D E M O : In proœmio librī inuestigationis dicbas, Eli-
xir ex multis corporibus, siue ex multis rebus fieri.

G E B E R , Eodem loco huic obiectioni responsum est his
uerbis: Ex quacunq; re fiat Elixir album aut rubrum, tamen in
ipso non est aliud, præter sulphur & mercurium, ex quibus re-
bus nisi ambo fiant coniuncta, nulla alia re fieri potest neq; per
se esse. Cum igitur unum alteri ita firmiter insit, manifestū erit,

Elixir

Elixir non ex pluribus, sed ex uno solo metallo fieri, cum omnia ex sulphure & mercurio composita sint. Dicitur autem Elixir ex multis rebus fieri, propterea quod ex sulphure, arsenico & mercurio componatur, cum quibus quemadmodum etiam cum diuersis coloribus, in ipsorum præparatione apparētibus, multæ res quandam similitudinem habeant, tamen negare non possumus, in opere breuiori, ubi plures uiae sunt, ibi diuersa metalla posse concurrere. Verum in opere maiori unum solum, uirtutem & potentiam propinquam habet, ut in Elixir conuertatur. Propterea dixi lib. 2. cap. 2. si spiritus sublimaueris ex calce alicuius metalli, sublimationem facilem, aliâs uero difficultatim esse, & plurimi laboris & longi temporis, adeo ut ad desperationem ferè perducat incautos.

D E M O: Præfertur igitur in hoc opere cæteris metallis aurum?

G E B E R. Ob quam causam?

D E M O: Quod cæteris metallis uirtuosius & perfectius, minus corruptibile & combustibile sit, fuerunt enim suæ partes subtilissimæ homogeneæ & puræ, sic unitæ & cōpactæ, ut pars terrestris à combustionē per humiditatem defendatur. Humidum uero adeo firmiter à terrestreitate compræhensum est, ut in fumum per uaporationē minime exhalare possit. Cū igitur per se adeo firmiter omni corruptioni resistat per distillationē ad ultimam puritatem, & ad extremam subtilitatem & simplicitatem reductum, multo incorruptibilis erit, & in potabilem substantiam conuersum longissimo tempore corpora humana à corruptione conseruabit, & hic est scopus & fundamentum eius libri, quem de ligno uitæ scripsi. Hac ratione medici auro utuntur in multis morbis, præcipue uero in atrabilarijs & in tre more cordis, nec tu mihi uideris ab hac sententia dissidere, cum 17. cap. primi libri, auro uim læticandi cor tribuas, & quod corpus in longa iuuentute conseruare possit. Hac ex causa ueteres Poetæ finixerunt Phœbum siue Apollinem, inuentorem medicinæ suisse, & herbarum uires homines primum docuisse.

F

Nec

Nec putabis citra rationem factum, quod aurum cæteris metalis præferendum diximus. Verissimius enim est, Elixir ex auro, quam alio metallo fieri, cum hoc cætera metalla in aurum transmutare debeat, facilius enim transmutantur inter se, quæ aliquam cognitionem siue affinitatem habent, quod Aristoteles quoq; affirmare uidetur. Dicit enim in 7. Methaph: omne generatum ex suo simili generatum esse. Tu quoq; affirmas lib. 1. cap. 17. aurum tincturam esse rubedinis, & aurum corpus transformare & tingere posse, propterea plures Philosophi aurum fermentum rubedinis uocant. Perfecta autem corpora, perfectiora fieri, & ad subtilitatem & spiritualitatem reduci posse, tu ipse affirmasti in lib. investigationis circa finem.

GE BER. Satis acutè & ingeniose Philosopharis sed auri naturam non satis probè considerasti, Nam (ut lib. 3. cap. 4. tradidi) cum aurum ex subtilissima & clarissima mercurij siue argenti uiui substantia generatum sit, parum sulphuris habens, & rubedinem puram, tum fixum & clarum & à sua natura sit, ipsum tingente, Quare sulphur hanc qualitatem minime seruire poterit, nisi ad ultimam formam & permanentem tincturam peruererit, ut Elixir. Ergo neq; natura neq; arte mutabitur, aut aliquo modo per se debite meliorabitur absq; commixtione alterius tincturæ, Et si forte aurum præparatione aliqua colore augeatur, hoc sit ipsa tinctura, intra aurum occultata, foras pertracta, Et si hanc à suo mercurio separaueris, tantundem mercurij cū eo tingebis & non plus, hoc idem affirmante Agrippa, propterea quod aurum non habeat plus tincturæ quam ad tincturam sui mercurij opus sit, ut Arnoldus in Rosario tradit, quare vanum esset hanc tincturam in auro querere, cum in eam pauca sit quantitas & ipsius utilitas nulla. Propterea dixit Albertus libro tertio de mineralibus cap. 7. Alchimica operatione aurum non permutari. Et haec est ratio veterum Philosophorum, & antiquorum quorundam Alchimistarum, auri speciem tantummodo formam esse metallorum cætera uero metalla omnia, incompleta, ea uero in via esse ut ad speciem auri accedere

dere possint, ut res incompleta quæ in via est ut ad perfectionem perueniat. Propterea dixerunt imperfecta iuuari posse artificio, ut tandem ad perfectionem peruenirent, quemadmodum semina adiuuantur terræ cultura, aurum uero cum determinatum & completum sit magis, conuertibile non est in aliud metallum. Nam Aristotele & ipsius cōmentatore affirmantibus lib. 7. primæ philosophiæ, nulla res mouetur ad formam aut perfectionem nisi prius aliquam partem imperfectam illius forma in se habuerit ad quā moueatur. Nouimus enim sperma esse non moturum ut formam hominis acquireret, nisi prius in se hominem in uirtute contineret, si enim hoc, iam homo esset compleatus, non esset principium motus sed potius quietis. Propterea dicit Aristoteles existente specie in materia cessat motus. Fit enim motus per priuationem speciei quæ est in ipsa materia. Cum enim à natura ita comparatum sit, ut imperfectum in quantum imperfectum est, naturaliter desideret perfectum fieri. Igitur priuatio in ipso relinquit naturale desiderium ut fiat perfectum. Hoc autem desiderium, principium est transmutacionis, ut Rogerius Bacho tradidit. Ergo quum aurum in specie metallicâ perfectum sit, in se hanc priuationem & desiderium hoc non habebit ad formam & speciem metallicam.

D E M O: Concedo aurum cōmune perfectum esse in sua specie comparatum, uero ad Elixir imperfectum erit, uincit enim naturæ operam artificium.

G E B E R. Dico aurum perfectius esse metallū quam Elixir, hoc enim quantumcunq; firmiter in se retineat substantiam metallicam, propterea tamen metallum non est, cum sit fragile, & ex solis spiritibus compositum, & eius tinctura communem tincturam metallicam excedat.

D E M O: Cum ad compositionem Elixir unicum metal- lum requiratur, solū & maxime necessariū sit, q; accipiam spiritus tuis auri, qui mundi, puri & fixi sunt, cæterorum uero metallo- rum immundi & uolatiles.

G E B E R. Et hoc certissimum indicium est, istos spiritus F 2 auri

auri, eos non esse de quibus scripsi in omnibus libris meis de Alchimia. Diximus enim mercurium, sulphur & arsenicum ante præparationem spiritus esse immundos, combustibiles & uolatiles, præterea tradimus quomodo à terrestreitate, aquositate, sulphuritate, unctuosa & adurente repurgare possint, hæc autem in auro non inuenies. Scribit præterea Albertus lib. 3. de mineralibus cap. 6. metallum à metallo generari non posse, hoc est, species permanebit in prima substantia metallica. Quare ergo capite prædicti libri non citatur author isto modo procedere, inquit, scilicet, ut corrumpendo & remouendo aliquid in sua specie, cū adiutorio eorum quæ sunt in natura metallica, inducant speciem alterius metalli. Propterea inter omnes Alchimisticas operationes eam tum meliorem tum principalem esse, quæ per eadem principia procedat, p qua ipsa natura procedit. Quemadmodum per præparationem sulphuris, per decoctionem & sublimationem & purgationem argenti uiui sive mercurij. Isti uero qui metallis albis dealbant, & citrinis citrino colore inficiunt, remanente prima specie metalli, sine dubio impostores & deceptores sunt, neq; uerum aurum sive argentum face re possunt. Præterea dicit Aristoteles, ueram transmutationē metallorum fieri non posse nisi reducantur prius in materiam primam, hoc est ad naturam salis sive uitrioli, quod citra calcinationem minime fieri potest, ut in libro Testamenti satis aperte docuimus. Cum autem argentum debite calcinari non possit, ut lib. 3. cap. 9. diximus, cum uera calcinatio fiat absq; cōmixtione investigatione alicuius rei, nisi cum proprio & innato sulphure combustionē perfestibili, ut lib. 1. cap. 13. & lib. 3. cap. 6. diximus, Istud uero sulphur combustibile in auro non sit, ut lib. 4. cap. 15. sufficenter ratione Solis. hanc descripsimus lib 3. cap. 6. dicendo eam rem cui conuenient tres causæ corruptionis loco supra citato, enarratæ, maxime corruptibile esse, in quo uero omnes minime conueniant uelocitatem corruptionis remitti, quantum ipsæ dictæ causæ remittunt, in auro uero harum causarū nulla est, quare ita ut decet non

* Vid. Haim. Lullius de quinta essentia Distinct. I. capitulo de
natione metallorum. pag. 51. Et magisterium hujus rei tale est:

non corruptitur. Propterea diximus lib. 3. cap. 4. aurum ha-
bere substantiam fixam & absq; sulphurite comburente, ut
per omnem operationem ipsum in igne facile cognoscimus, nā
necq; minuitur necq; inflammatur. Propterea frustra quis tenta-
ret aurum citra aliquam rem extrinsecam calcinare, diximus
igitur lib. 1. cap. 17. aurum calcinari & solui absq; utilitate. *

DEMO: Arnoldus in libro perfecti magisterij dicit redu-
ctionem metallorum in materiam primam facilem esse, igitur ^{Liber per-}
^{fecti magiste-}
^{vii Arboldi.} transmutatio quoq; facilis erit.

• GEBER. Arnoldus de auro communi non loquitur, hoc ^{Minas ad}
enim nisi cum magna difficultate destruitur propter suam for- ^{reno huc re}
tem compositionem, ut lib. 1. cap. 8. & lib. 2. cap. 7. ostendi-
mus, quomodo ex quibus metallis noster Mercurius extrahe
bet, & quantumvis in eo loco aurum minime aperte à nobis ex-
cludatur, concedendo tamen sublimationem mercurij commo-
diorem esse, ex metallis cum quibus minime conueniat. Cer-
tissimum uero est mercurium cum omnibus metallis minus cō-
uenire quam cū auro, ut lib. 3. cap. 2. & 4. ostendimus. Quare
Mercurius ex cæteris metallis præter aurum multo cōmodius
extrahitur. Quo pacto enim Elixir ex auro fieri poterit, cum
omnium Philosophorum consensu hoc ex materia uilissima
fiat: ut Morigenus Philosophus aperte his uerbis ostendit, cum
dicit huius operæ necessaria minime comparanda esserecio,
ea præcipue uero in operatione auri.

DEMO: Quid respondes ad meam scrutationem?

• GEBER. Dico humidum radicale reliquorum metalleo-
rum æque uirtuosum & incorruptibile & incōbustibile esse ut
auri. Quod Albertus nobiscum affirmat, lib. 3. cap. 2. de mine-
ralibus cum dicit, Vidimus omnia metalla etiam in uehemen-
tissimo igne retinere humidum radicale. Idem confirmauimus
nos in lib. 1. prope finem. Nostri medici aurum suis medica-
mentis commiscentes absq; ratione hoc faciunt, cum enim ignis
quamvis uehementissimus hoc minime corrumpere possit, mul-
to minus in stomacho digeretur. Veteres autem Philosophi

& Poetæ aurum extollentes & magnificientes non locuti sunt
 de nostro communi auro, sed de auro philosophorum. Nam
commune aurum ita ut deceat nullo modo distillari aut solui po-
test. Igitur neq; in sal debito modo transmutari poterit ut su-
 pra ostendimus. Præterea quum dicas certis rationibus demo-
 strari posse, Elixir ex communi auro fieri debere, huic sententiae
 tuæ hoc respondeo. In opere quidem breui, in quo neq; solutio
 aut coagulatio aurí requiritur, aurum cæteris metallis antefe-
 rendum, uerum in opere maiori cum metalla in eorum materiâ
 primam reducenda sint, in qua nulla differentia est, ut supra
 ostendimus, aurum cæteris metallis non debet præferri, neq;
 id concedimus omnia metalla æqualiter in hoc conuenire, ut
 apta sint ad compositionem Elixir, cum unicum tantum metal-
 lum in ipsa minera singularem qualitatem acquisiuit, ut cæteris
 aptius fieret in sua substantia, ut propinquius ad artem nostrâ
 accederet præ cæteris metallis omnibus. Alteræ tuæ rationi re-
 spondendum puto, Aristotelem locutum de generatione pro-
 pria & uniuoca animalium, in generatione quæ per corruptio-
 nem generantis fit, sufficit generans generali simile esse uirtutem
 & potentiam, ut supra diximus de semine humano. Hinc conclu-
 dimus nostrum lapidem ex quo Elixir fieri debet, aurum pota-
 bile, quintam essentiam, aurum & argentum esse uirtute & po-
 tentia propinqua. Hoe affirmat quoq; Arnoldus in Epistola
 quadam ad regem Neapolitanum, dicit enim in dicta composi-
 tione siue lapide nostro, Solem & Lunam in potentia esse & uir-
 tute, nisi enim hæc in se contineret, necq; aurum aut argentum
 ex eo fieri posse, huic autem Solem & Lunam uulgari auro &
 argento minime comparandam esse, cum hæc magno interual-
 lo superent uirtute. Sunt enim Sol & Luna in hac compositio-
 ne contenta uiua, hoc est uegetabilia, Vulgaria autem mortua
 & suis uiribus extincta. Illa uero finita sunt, propter quem si-
 nem Philosophi antiqui lapidem nostrum Solem & Lunam no-
 minauerunt, cum hæc in ipso lapide potentialiter non uisibili-
 ter contineantur, & Philosophi dicentes, aurum tincturam esse
 rubes

47

rubedinis & fermentum rubedinis de auro philosophorum hæc debent intelligi, quod sulphur est sua caliditate & feruens & coquens, digerens & tingens suum mercurium, quemadmodum etiam nostrum Elixir tingit, & transformat nostrum mercuriu[m] in multiplicatione, & uerius fermentum est. Quod præterea dictum est à me, corpora perfecta meliorari posse & fieri perfectiora, hoc neq[ue] de auro aut argento communis intelligendum, sed de ipso Elixir quod meliorari & subtiliari potest per multiplicationem, solum mercurium ipsi coniungendo. Per corpora perfecta etiam indicare uoluimus sulphuris species præparatas, quæ auri nomen sortitæ sunt à rubidine & ab albedine argenti, hæ autem præparari debent suo sale & a ceto, deinde subtiliantur & soluantur cum sale Armoniaco, hoc est, cum aqua de suo sale. Diximus enim lib. 2. cap. 15. causam inuentionis aquæ subtilis & acutæ necessitatem fuisse subtiliæ istos spiritus, qui ante præparationem neq[ue] fusionem neq[ue] ingressum habebant, & nos utilitate magna priuabant, hoc est spirituum fixorum, & quæ ipsorum naturæ sunt. Arsenicum est naturæ sulphuris, ut lib. 1. cap. 14. & lib. 2. cap. 12. diximus. Causa uero inuentionis aquæ puræ fuit imbibitio spirituū & medicinarum mundarum, hoc est sulphuris præparati.

DEMO: Facies mihi rem sanè gratissimam, si mihi declaraueris, quid rei sit aurum philosophorum & aurum potabile.

GERBER. Sulphur est subtilissimum, purum & radicale, quod arsenicum supra nominauimus, nam in Alchimia specie lo ita scriptum inuenies. Sulphur nostrum aurum bonum & purum esse. Præterea dicit Rasis in libro luminis luminum, oleum rubrū colorem assumens sulphur est & æs & soli & auro comparatur. Senior Philosophus in eadem est sententia, dicit enim aurum huius lapidis aurum esse philosophorum, & tinctu ram animam in se habentem, cum qua spiritus ascendant. Alio loco idem dicit, aquam diuinam spiritualem esse, in qua anima contineatur quæ aurum dicitur. Idem dicit alio loco, Hermete aquam albam aurum nominasse, quod animam habeat tingentem,

a derum

oleum jides
argentum v
plum, rubr.

tam, natam ex illa aqua alba. & alio loco dicit, aquam ueteres
anímam nuncupasse, quam Hermes aurum appellauerat, cum
diceret, se seminare aurum in terram foliatam.

D E M O: Quid uoluit significare per hanc terram folia-
tam Hermes?

G E B E R. Argentum uiuum Philosophorum præparatū,
cui hoc aurum coniungi debet, aut hanc terram foliatam intelli-
gemus, potius sulphur esse quod sublimatum auri & argenti fo-
lijs diuersis coloribus, propterea diximus sulphur cum suo simili
tincturam facere. De ista aníma quæ aurum dicitur, loquitur
Hermes, cum dicit, hanc uentum in uentre suo portare.

D E M O: Non intelligo quid sit hic uenter & uentus.

G E B E R. Albertus lib. 1. de mineralibus cap. 3. hoc de-
clarat & ostendit, Hermetem dixisse uentum portare in uentre
suo aníam, quando materia nostra uase imponitur & distillan-
do elicetur, ex alembico liquor aqueus aut oleum potius cum
omnibus elementorum uiribus. Vento em̄ significatur fumus
albus, qui intra se portat fumum rubrum qui aníma dicitur &
aurum, æs, Venus, numus, arsenicum, uistrum, uitriolum, ignis,
oleum, sulphur, aqua uiridis, Leo uiridis, uiride æris, uinum, san-
guis humanus, sanguis demonis, auripigmentum, aqua perma-
nens, & alijs diuersis nominibus. Propterea dixit Senior Phi-
losophus, hanc diuinam aquam nomine omnium rerum humili-
darum appellari, ut aceti, uini, lactis, pinguedinis & sanguinis
& spermatis, sic etiam nomine omnium tincturarum & florum
similiter nominari, & per hanc animam lapidis intelligunt quā
exaltauerunt, hoc est, sublimauerunt in ista aqua. Propterea
alibi dicitur à iam citato Philosopho, sermone omnium Philo-
sophorum in hanc tincturam solam conuenire, quam extraxe-
runt ex ipsius anima, quam appellauerunt aníam & genitum
& regem, & hoc genitum pinguedo est, quare animam & aurum
appellabant, quum habeat animam rubram in albedine occulta-
tam, hoc est, in aqua alba spirituali, quam extraxerunt ex suo
lapide. In libro philosophorum Turba scriptum est, numum no-
strum

strum rubrum aurum appellari. Dicit autem Philosophus Mirois, tamdiu coquendum donec ipsius humiditas eleuata sit in alembicum, quum sit sudor similis auro. & in cœlo Philosophorum hæc uerba leguntur, Ignem quidem augendum esse ad 4. gradū usq; unius horæ spacio, & egredietur aqua coloris aurei. Haec aqua aurea pluuiia est, in quam Iupiter se conuertebat, & seorsim seruari debet, nam in ipsa aurum potabile continetur. Quum lib. 1.ca. 17. dixisse, omne illud quod radicaliter mundificare, & colore citrino metallum tingere poterit, ipsum posse aurum facere, significare uolui radicem metalli distillatum aurum esse philosophorum. Avicenna in libro de mineralibus dicit, sal armoniacum totum sublimari, & aquam esse cui commiscatur fumus calidus & multum subtilis & plurimæ humiditatis. Et lib. 3. cap. 9. Saturni nostri mentionem facientes dixerunt, nihil ab eo in fumū resolui, quod animaduerti possit, quod non sit coloris citrinissimi. & loco prædicto diximus, adhuc quū fumus ascendit necessario ipsum ascendere unā cum sulphure non adurante, eius proprietas est retinere citrinitatem. Præterea cap. 8. de nostro Ioue uerba facientes diximus, hos diligenter aspexisse fumum ab ipso eleuatum magna ignis expressione & obseruasse hunc ad citrinitatem accedere, cum hoc sit proprium sulphuris calcinati, arbitrantes certissima & infallibili conjectura, hunc fumum multum de natura sulphuris fixi retinere.

D E M O: Dubium me facis & incertum, quod enim supra de Saturno dixisti, hoc nunc Ioui tribuis, sunt igitur Saturnus & Iupiter unum & idem?

G E B E R. Isti duo unum sunt sal ex nostro metallo extractum, quod Rasis affirmat his uerbis, cum dicit: Cum acceperis corpora plumbi & stanni, his cōmīxtis extrahere poteris oleū, (hoc est sulphur) & mercurium quæ natura coniunxit. Philosophi autem per similitudines rerum loquentes iubent nos hanc aut illam rem accipere & cōmīscere, cum tales res minime accipiendæ sint, sed hoc faciunt ut ostendant in nostro lapide aliqd esse, quod eius reisimilitudinem habeat. De supra dicto oleo

mentionem feci libro 2. cap. 12. causam inuestigationis ipsius fecisse ut haberemus suum colorem, dicens. Albertus lib. 4. Metheororum, tractatu 3. cap. 18. in mentione supradicti sumi aut uaporum dicit, per naturam mixti, siccum continere humidum, ut sine ipsa in uaporem exhalarē nō possit, humidum uero siccō addit quandam subtilitatem ut cum ipso auolare possit. Et nos diximus adhuc lib. 1. cap. 10. ipsa corpora, hoc est, sulphuris species, simul cum spiritibus, scilicet mercurialibus fugere ab igne, hoc est imi spiritus fixi non sunt, inseparabiliter uero commixti sunt in profundo corporum, superat enim pars uolatilis partem fixam. Præterea dicit Arnoldus in Rosario, illum qui non nouerit aurum conuertere in argentum, nūc posse argentum in aurum conuertere ē contrario.

D E M O: Quomodo argentum in aurum possit conuerti scire per maxime cupio, ut uero aurum in argentum conuertatur parum aueo.

G E B E R. Philosophus Senior scribit, ueteres philosophos cum dicerent dealbate aurum, communem aurum non intellexisse. Quum uero philosophorum aurum quod rubrum est dealbatur, dicitur in argentum conuersum esse, & argentū nominatur. Idem de sulphure intelligendū, conuersum uero in albedinem, postea uero longa decoctione rufescens, dicitur argentum in aurum conuersum esse. Præterea in libro Turbae philosophorum scriptum est, nullam tincturam fieri posse nisi ex predicto nostro ære, hoc autem nisi conuertatur in albedinem donec tinctura fiat, nihil efficies.

D E M O: Fateor me tibi haud parū debere, obligatusq; esse quamplurimum atq; deuinctum tanto beneficio, quod tanti secreti me feceris participem, fui enim hactenus cum multis in eo errore, ut crederem Elixir, & aurum potabile ex auro communis fieri debere.

G E B E R. Quemadmodum pueri, ita tu rebus quoq; asperci u pulchris delectaris. Nostra autem quinta essentia ex lapi de turpi & deformi sit primo intuitu, interius uero in occulto pulcherrimo,

D E M O:

D E M O: Cum pro tua singulari humanitate haud grauas
te mihi declaraueris, quid aurum potabile & philosophorum,
ut mihi etiam paucis ostendas quid sit quinta essentia, rogo. Si
enim recte iudicio praestat sanum longo tempore uiuere, quam
• opibus abundare.

G E B E R: Verum dicas. Est autem quinta essentia secun-
dum Marsilium Ficinum in lib. de trispici uita, spiritus animae
mundi, diffusus per partes corporeas & elementales.

D E M O: Explicatio hæc nimis obscura est.

• **G E B E R.** Dixi tibi iam saepius in una distillatione duos
fumos distillari à materia nostra, rubrum & album, hi ambo di-
cuntur quintæ essentia, dicitur autem fumus rubeus ultra supra
dicta nomina quoq; anima uini, ut Iohannes de Rupecissa
tradidit his uerbis, Appellamus autem quintam essentiam, uini
animam, uinum autem nostrum aurum est philosophorum. At
fumus albus qui in suo uentre portat uinum rubeum in distilla-
tione, proprie & uere quinta essentia dicitur, de qua philosophi
locuti sunt. Dicit enim Arnoldus separatis elementis, restare
certam quintam essentiam quandā quæ spiritus lapidis dicitur.
• Hæc autem neq; elementum est, neq; in se elementalem qualita-
tem habet actu sed uirtute, actu enim neq; calida aut sicca est, ut
ignis, nam infringidat & sanat morbos frigidos, neq; calida aut
humida est ut aer, qui facile corrumpitur, ut tempore pestis, &
in generatione ranarum & similiūm uidemus, quæ ex corruptio-
ne aeris generantur. Potest enim quinta essentia ex metallis
præparata, ad decem millia annorum conseruari absq; corru-
ptione modo in uase uitreo diligentissime, ne respiret obturato,
reseruetur. Propriera Hermes, Plato, Socrates, & multi Philo-
sophi qui hanc nouerunt, ipsi perpetuitatem attribuerunt, &
qui ea uiterentur non morituros, cum tamen & ipsi Deo ita uo-
lente, ut reliqui mortales quoq; mortui sunt.

D E M O: Ergo uanum est hac uti medicina.

G E B E R. Vanum esset nec possibile hominem ut transcen-
deret uitæ naturalem terminum, laborare, hic terminus posset

tamen ad quingentesimum annum extendi, ut primis antiquis patribus constitutum erat, quemadmodum uero homo multis modis constitutum uitæ terminum morbis circumuentus minime attingere potest & uitæ spaciū abbreviare potest, eodem modo poterit impedimenta hæc remouendo uitam prorogare, ut tandem naturæ suæ uitæ constitutum terminum attingat. Inter cætera uero remedia omnia quibus uitam producimus hæc quinta essentia præparata præstat, ut aperte satis demonstratum est in Dialogo nostro, cui titulus est, Lignum uitæ, dat enim homini uitam. Rasis in lib. luminis lumen dicit, aquam descendenter è maiori petra à Philosophis aqua uitæ nominari & cœlum, nam quinta essentia simplex est & incorruptibilis & separata à materia elementari, neq; frigida aut humida est ut aqua elementalis, ardet enim ante coagulationem, igitur à philosophis aqua ardēs nominatur, præterea neq; frigida neq; sicca est ut terra, ut manifeste depræhēdimus, calefacit enim plurimū & curat infirmitates Melancholicas quæ frigidæ sunt & siccae, & formam habet aquæ limpidissimæ & subtilissimæ, uarijs nominibus à Philosophis appellatur, ex proprietate aut similitudine aliqua assumpta. Sunt enim qui Mercuriale aquam quoq; appellant quod à Mercurio sit distillata, aliqui mercurium solutiuum uocant, soluit enim corpora, hoc est, sui sulphuris species. Propterea dixi lib. 1. cap. 17. Aurum, hoc est, sulphur supra nominatum, facile frangi, hoc est, solui cum ipso mercurio & odore, hoc est uapore, plumbi hoc est nostri salis, & Aquila quod uolare possit supra omnes spiritus. Dicitur etiam aer propter subtilitatem, & sal Armoniacum q; sal distillatum sit, & propter consonantiam & homogeneitatem, significarunt quoq; hanc antiqui Philosophi nominibus perniciosorū & ferocium animaliū ut serpentis, Draconis, Leonis, Vrsi, Basili ci & similiū, propter ipsius naturam horribilem & ueneficam ante conuenientem digestionem. Propterea quoq; aqua fetida nuncupatur, est enim amara & fetens ante coagulationem.

D E M O: Suspicio te tacite subindicare uelle horribilitatem & foetorem ab ea remoueri per ignem cum amaritudine, uerum quomodo hoc fieri posset, non video, cum sit aqua salis, uidemus enim, & ipsa experientia docemur per calorem omnia conuenti in sal cum ea corrumpere possit, ut supra diximus. Si ergo dulcia calore corrupta in sal amarum conuertuntur, multo maiorem amaritudinem recipiet hæc nostra quinta essentia distillata ex metallorum sale, sic decocta & exusta.

G E B E R. Si præter sal distillatum & præparatum, hæc cōpositio nihil recipiet aliud, tuam sententiā probarem, recipit autem & sulphur quoddam banc natūram aufert & dulcem reddit.

D E M O: Quonam modo hæc amaritudo sulphure auferetur ut dulcis fiat, cum ipsum sulphur quoq; amarum sit, ut testatur Rasis qui dicit, sulphur quod Martis nomine appellatur manifeste amarum & acutum esse exterius?

G E B E R. Concedo ante præparationem & decoctionem sulphur, colericum, amarum & acutum esse, quemadmodū Rasis dicit. In decoctione uero occultatum manifestatur, sulphur aut in profundo & occulto dulce, per decoctionem ad suam dulcedinem trahit & transmutat sal conuersum in aquam. Alterū uero sulphur quod aurum appellatur, quod etiam in hanc compositionem recipitur huius medicinæ, sanguineum est, dulce & odoriferū ut Rasis dicit. Hæc autem transmutant huius aquæ amaritudinem in dulcedinem, quemadmodum aqua fluuij Marachamara, uirtute ligni facta est dulcis. Alphidius scribit hæc uerba: Anteq; hoc opus aggrediaris, præscribam tibi bonam Elixir compositionem. Primo necesse erit ut humidum sit, & cum decoquitur ut coaguletur & inspissetur ut nix uel grando & sal sapore dulci, uentre nigro, & colore albo.

D E M O: Ventre nigro quid significatur?

G E B E R. Alphidij sententia est, quantūcunq; nostra medicina in principio decoctionis alba sit, nihilominus nigredine habere occultam, procedentem ex certa humiditate unctuosa & adustiua, maxime uero manifestatur hæc nigredo in coagulatione

latione materiæ, tantum uero decoqui debet ut hæc humiditas consumatur & fiat alba, tunc enim hæc operatio completa est. & quemadmodū cœlum supra nos non solum per se influentiā habet in hæc inferiora corpora ut conseruentur rerū species, sed uirtute Solis & stellarum fortificatur, ita etiam cœlum hoc nostrum ornari debet nostro sole splendido & incorruptibili, hoc est, auro nostro supradicto, in terra enim generatum est uirtute Solis à quo recipit naturam, colorem, uirtutem, proprietatem & substantiam incorruptibilem. Quare nostra quinta essentia ornata isto Sole mirabili, infundet nobis uirtutem cœli & Solis coelestis, hoc est uitæ conseruationem, humidi naturalis restaurationem, & iuuentutis renouationem. De Sole isto locutus est Isidorus lib. 16, dicendo, Chalcantum, hoc est flos æris in medica salis fieri sole calidissimo, & tantam habere uim astringendi, ut in os Leonis aut Vrsi inspersum tanta fortitudine eorum ora constringit ut mordere non possint.

D E M O: Videtur mihi hoc impossibile.

G E B E R. Per Chalcantum & florem æris. Isidorus nostrus quod atramentum appellamus subintelligit, & uitriolum in sale occultum ante distillationem & fit per calcinationē simul cum sale, hoc uero æs unitum cum nostra quinta essentia, quæ Vrsi & Leonis nomine intelligitur tantum inuiscat & coagulat eam, ut ab ea acumen auferat ut mordere non possit, hoc est sol uere sulphur, quemadmodum uero influxus coelestis stellarum influxu augetur, eo modo & cœlum nostrum non Sole tantum sed cæteris quoq; stellis atq; planetis coniungi debet, ut ipsius influxus & uirtus augmentetur, & ut facilius quoq; coaguletur & ad perfectionem citius conducatur.

D E M O: Quæ sunt istæ stellæ & Plænetæ, qui nostræ quinæ essentiæ coniungi debent, siue nostro cœlo applicanda sunt.

G E B E R. Omnia metallæ philosophorū præparata nomine planetarum significata, & hæc recipiuntur etiam in compositionem Elixir, propterea dicitur huic cōpositioni unam solam communem esse & sufficere. Tamen uerum est aptius coagulatas

latiuas in hac arte principaliter duas esse sulphuris species, Venus & Mars. Et haec erat sententia Alberti in primo de mineralibus, cap. 9. primi tractatus, cum scriberet Alchimistas singulari studio atq; diligentia aquas facere, quæ qualitatem habent diuersorum elementorum uitrite & actu, hoc est ut desinent & coagulent hoc quod transmutare cupiunt. In libro de Vapribus scriptum est, carnes uelocissime coqui adiecto uitro ex cineribus foeni & filicis, cum enim uitrum siccum sit, plurimum humiditatis è carne elicere per ebullitionem poterit, ut multo citius caro decoquatur. Cum iero uitrum hoc ex cineribus foeni & filicis alio communi uitro multo siccius sit, ergo hoc uitro adiecto multo citius decoctio perficietur, habet enim commune uitrum adhuc aliquid humiditatis quam à plumbo accepit, quod primum fuit in compositione.

D E M O: Quamvis huius rei nullum adhuc fecerim periculum, tamen haud credo adiecto uitro carnes citius coqui.

G E B E R. Haec est causa multos ignorantes, & rerum naturalium imperitos Plinium & Albertum mendacij accusasse, cum ipsis hoc quod Philosophi per similitudines & allegoriam locuti sunt ex nuda litera interpretarentur, & se deceptos & elusos putarent.

D E M O: Quid uoluerunt haec re significare?

G E B E R. Vitrin nomine in ista arte sæpen numero sulphur significatur, nam sicut uitrum commune omnes colores recipit, eodem quoq; modo sulphur nostrum in præparatione omnes colores demonstrat. Propterea Argin nomine appellatur, cuius multi oculi in Pauonis caudam conuersi sunt. Per carnes uero coquendas intelligitur noster Mercurius, qui coagulari & firmari siue figi debet in aqua mercuriali mediante sulphure.

Cum uero duæ species sulphuris sint, una nomine Martis appellata calida & siccata, altera uero Veneris calida quoq; & siccata, minus tamē ut Rasis dicit, participat em cum humiditate mercurij quam ab eo sale accepit q; Saturnus dicitur, à quo iam dictū sulphur Veneris nomine nuncupatum, distillatum est. Propterea uelocius

56: locius coagulatur & dulcoratur ipso mercurio & aqua mercuriali, si adiūcimus sulphur ex cineribus fœni & filicis, quod Martem nominamus propter nominis cognitionem. Præterea notabis differentiam esse inter coagulationem quintæ essentiae & fixionem Elixir, cum debeat diuersos operare effectus, Elixir enim transmutare debet metalla imperfecta in uerum aurum & uerum argentum, necesse igitur est ut fixum sit & in auri & argenti substantiam plusq; perfectam conuersum sit, hic autem non remanebit aqua mercurialis cum fixionem impedit, quamuis tamen ibi maneat quinta essentia ruffa aqua forma sua permanens dicta. Cum uero quinta essentia mercurialis per os sumenda sit in modum medicinæ penetrantis per omnia membra & conseruantis à corruptione, non debet adeo fixa esse, ut in auream sive argenteam substantiam conuertatur. Sufficiet enim tantum esse decoctum & digestum, ut coaguletur & consumetur illa humiditas tam uaporosa, fœtida & acuta & dulcis fiat, sic assumpta per os subito penetrabit per totum corpus, ut res omnium subtilissima & humano corpori conformatis, & sua potente & diuina uirtute tantam incorruptibilitatem inducit omni loco quem penetrauerit, ut illi qui tantummodo tres guttulas per se aut alia re conueniente commixtas sumperint, per longū temporis spacium sanè uicturi sint, ut primi anti qui patres qui lignum uitæ sumebant. Hæc omnia fabulis poetarum ab antiquis sapientibus occultata sunt, maxime uero Orphei.

D E M O: Feceris mihi sanè rem gratissimam, si intentio nem antiquorum in hac re mihi declaraueris.

G E B E R. In ista medicina pars est uegetabilis, hoc est, sal significatum arboribus & plantis, præterea adest etiam quædam animalis pars ut anima & aurum, significata per animalia, homines phœbum & uellus aureum. Pars uero mineralis istud sulphur fixum est, quod Martis nomine appellamus, hoc significatur per lapides & saxa, montes, ossa, & reliquis rebus duris. Aqua mercurialis & uapores significantur per auiculas, uentū, fluuios,

57

fluios, serpentes, tauros & Dracones, qui custodiebant uellus aureum Marti dicatum. Propterea diximus lib. 1. cap. 15. in distillatione nullum metallum philosophorū submergi in Mercurio, hoc est in aqua mercuriali, Sole nostro excepto, & hic di-
catus est Marti, quoniam coniungi debet cum sulphure Martis nomine appellato per Orpheum uero nostra medicina signifi-
catur, hæc enim cum sit dulcis omnia supradicta firmare & coa-
gulare potest.

DEM O: Agnosco me non satis capacem, ut hanc senten-
tiam compræhendam tuæ expositionis, nisi mihi prius declara-
ueris quænam sint philosophorum metalla.

GEREBR. Philosophi hanc scientiam occultauerunt sub nominibus omnium rerum in mundo, maxime uero metal-
lorum.

DEM O: Quomodo occultabitur hæc ars sub metallorū
nominibus, cum ipsa fiat per metalla.

GEREBR. Certum est rem haud facilem esse posse, discer-
nere, quando ueteres Philosophi de metallis communib[us], siue
philosophorum metallis loquuntur, nam primo aspectu nobis
uidetur de metallis communib[us] uerba facere, & interdum ser-
monem suum incipiunt de metallis communib[us], mox reliquū
sermonis ad metalla philosophorū deflectunt. Qui uero huius
artis noticiam siue cognitionem aliquam habuerit, & experien-
tiā, statim nomine aliquo auditō intelliget, quid in hac arte si-
gnificare possit. Sit in exemplum nomen Ferri aut Martis. Si
igitur Philosophus dixerit hunc in manifesto calidum esse &
siccum, facilemq[ue] tincturam rubei, huius artis peritus artifex sta-
tim cognoscet eum de sulphure hæc dixisse, quum qualitas hæc
ferro communī minime conueniat in manifesto. Rasis dicit in
libro de diuinitate, animaduertendum esse res subtili artificio à
natura taliter inuicem colligatas esse, ut in omni re omnes res
sint in potentia, etiam si uisu minime compræhendantur, quod
melius depræhendetur in rebus æquabilibus quam in alijs. Hoc
modo interiora auri argentea esse, & interiora argenti aurea,

inueniri enim in Sole quidpiam Lunæ, & in Lūna aliquid Solis, in cupro uero aurum & argentum esse in potentia sed non uisibiliter, & in his ferrum, plumbum, stannum, in quibus etiam uicissim aurum & argentum reperias. Idem scribit Albertus lib. 3. de mineralibus cap. 8. dicendo Hermetem, Gilgil & Empedoclem Philosophos & Alchimistas præclaros, cum omnium cæterorum Alchimistarum numero affirmare in omni metallo plures esse species & naturas metallorum, alia uero occultata, alia manifesta, alia interius, alia exterius, alia uero in fundo, alia in superficie apparere metalla, quemadmodum illi qui de latentia formarum disputatione rem in omni re esse, ut Anaxagoræ placuit, dixerunt itaq; plumbum interius aurum esse, foris autem plumbum, aurum uero exterius in superficie aurum esse, interius uero & in profundo plumbum, hoc eodem modo se habere intra se cuprum & argentum & omne metallū ad singula metalla. Præterea dicunt non nominari exteriora siue interiora metalla, & cæteræ denominationes secundum sua rum partium in toto, sed secundum proprietatem & naturam prædominantis, cum prædominās id sibi inclusum teneat supra quod dominatur. Hoc modo isti omnino Anaxagoræ sententiam affirmare uidentur, qui singula metalla singulis metallis inesse prodidit, & denominationem fieri à prædominante.

DEMO: Hæc uidentur mihi impossibilia, & si recte iudico, horum opinio ab Alberto reprobatur.

GEBER. Tu uersaris in simili errore cum quibusdā Philosophis, qui dicebant in mundo aliam substantiam non esse præter eam quæ uideretur. Si autem diligenter examinasses, corrupisses & transmutasses aliquando metalla, & intrinsecas qualitates considerasses, & diuersitatem substantiæ & coloris apparentis, hæc tibi non uiderentur impossibilia. Præterea si tibi uidebitur Albertum hanc opinionem reprobasse, dico ab eo nudam literam reprobatam, inuentionem autem antiquorū & sensum allegoricum nequaquam.

DEMO: Declara mihi igitur distincte & aperte intentionem

59

cionem antiquorum, & sensum hunc allegoricum.

G E B E R. Per calcinationem, putrefactionem & lotionē reducimus nostrum metallum in sal album ut calx communis, & multis locis appellauimus hoc calcem. Cum autem habeat proprietatem plumbi communis, nomen plumbi inuenit. Propterea dixit Rasis loco iam citato, plumbum in suo manifesto, hoc est in superficie frigidum & siccum esse, hoc est plumbum & argentum, nigrum, molle, terreum, melancholicum, acerbum, foetidum, foemineum in actu, plumbum in potentia argentum esse. In ipsius autem profunditate calidum & humidum, hoc est aurum, aereum, sanguineū, croceum, dulce, odoriferum, masculinum, in uno latere frigidum & humidum est, hoc est, stannum & argentum uiuum siue Mercurius, aqueum, flegmaticum, album, insipidum, remissum, foemineum, in altero latere calidum & siccum, hoc est, ferrum & cuprum, igneum, cholericum, rubrum, amarum, acutum, masculinum. Intelligis nunc nimirum in uno metallo communi & uno metallo philosophorum, singula philosophorum metalla compræhendi, sic & de cæteris intelligendum.

D E M O: Hæc mihi uidentur difficilia & obscura ualde.

G E B E R. In proœmio lib. 2. dixi considerationem eorum rerum, quibus ad complementum huius operationis pertinet, auspicandum esse à diligentí inuestigatione principiorum corporum secundum ipsorum profundum, occultum & manifestum. Anima duertas igitur secundum sententiam Rasis in libro de diuinitate in omni corpore tres esse dimensiones, altitudinem, profunditatem, & latitudinem, altitudo est quæ manifesta est, profunditas uero est occulta, latitudo medium tenet inter manifestum & occultum, hoc est partim manifesta & partim occulta est, istud uero sal quod plumbum appellamus, & argentum uiuum siue mercurium nondum præparatum, & aquam siccām & pastillum de quo latius dixi in capitulo de descensione, hoc est distillatione, cum in suo manifesto album sit, propterea dicitur frigidum esse, albedo enim signum frigiditatis est,

aut potius frigidū dicitur quod participat in humiditate aquæ,
de qua locutus sum lib. 2. cap. 2. & 7. Cum uero multum terre
streitatis intrinsece habeat, ut supra diximus multis in locis de
mercurio loquentes & plumbo. Propterea siccæ naturæ dicitur
quæ causa sit nos dixisse lib. 1. cap. 15. eum scilicet mercurium,
non facile adherere intrinsecus suo sulphuri quod Martem no-
minamus, quamuis habeat viscositatem humidam propter sic-
citatem, hoc est terrestreitatem ipsius per quam viscositas tem-
peratur, & adherere minime permittitur. Propter hanc terre-
streitatem dicitur natura esse melancholicæ liuidæ & nigræ.
Notabis autem quemadmodum supradictus Saturnus albus
est, eodem modo suas intrinsecas terrestreitates ante distillatio-
nem albas esse, quemadmodum loco iam citato ostendimus.
Propterea diximus lib. 2. cap. 2. de isto mercurio loquentes,
leui artificio uidere nos ab ipso exire terram nigram & foetidam
per lotionem. De terrestreitate ista supra quoq; locuti sumus,
lib. 2. in tertia causa descensionis; hoc est distillationis. Cum
uero iste Saturnus naturam salis habeat frigidus & indigestus,
igitur acerbus est. Propter albedinem uero & frigiditatem fo-
mineus dicitur, & propter suam fumosam & adustiuam substanciam
dicitur foetidus. Quum autem manifestum occulto sem-
per contrarium sit, propterea plumbum hoc in profundo, quæ
admodum per distillationem cum fortis ignis expressione mani-
festatur in oleo, calidum & humidum est, hoc est aurum, calidū
uero propterea quod sulphur rubrum est & sanguineū. Quod
autem ad compositionem huius auri Mercurius recipiatur, erat
enim ante distillationem una materia siue substantia cum mer-
curio, inde dicitur humidum esse. Citrīnum uero dicitur quod
compositum sit ex ruffo & albo, aereum autem nominatur, q;
spiritus sit subtilis & sublimetur. Sanguineum dicitur quum rus-
fum sit. Dicitur præterea & odoriferum propter suam rubedi-
nem, caliditatem & bonam substantiam bene digestum. Mascu-
linum uero quod calidum sit, & in generatione metallorum &
Elixir paterno semini simile. De his Saturni occultis secretis
in

in libro trium uerborum scriptum est, necessarium esse ut mani
 festum occultetur, & occultum manifestetur, hoc uero occultū
 naturæ solis esse & ignis, & præciosissimum oleum omnium oc-
 cultorum, & tincturam uiuam & aquam permanentem. Hic
 • uero Saturnus adhuc in uno latere scilicet latitudinis in parte
 manifestus, & in parte occultus naturæ frigidæ & humidæ est,
 hoc est, Iupiter & mercurius præparatus, & accidit hoc post lo-
 tionem fecis adustæ. Propterea dixi lib. 1. cap. 19. plumbum
 substantia terræ plurimum habere, ob id lauari, & in stannum
 conuerti. Morienus autem dicit, corpus immundū apud phi-
 losophos plumbum dicit, mundum uero stannum, dicitur autē
 naturæ flegmaticæ propter suam humiditatem uiscosam, Insipi-
 dum uero & remissum dicitur propter separationē multæ aquæ
 acutæ in distillatione. Fœmineum dicitur qd̄ frigidum sit & hu-
 midum, & in metallorum generatione, & Elixir muliebri men-
 struō simile sit, in alio latere quod de manifesto & occulto simul
 participat. Saturnus calidus est & siccus, hoc est ferrum & cu-
 prum, quamuis (ut Rasis tradit) siccitas Veneris siccitatē Mar-
 tis superet & maior sit, propterea quod participat de argento
 uiuo siue Mercurio qui ipsius siccitatē temperat. Animad-
 uertendum tamen est, quemadmodum lib. 1. cap. 12. monui,
 & lib. 3. cap. 7 in corporibus metallicis duas esse sulphuris spe-
 cies necessarias nostræ arti, quæ in manifesto dependent à rube-
 dine, in occulto uero albi, nigri & rufi sunt, unum intrinsecum
 est ipso Saturno. Propterea soluitur ut cætera supradicta &
 Veneris nomine appellatur, omnia autem supradicta in simul
 esse ante distillationem, & omnia habere naturam salis, diximus
 lib. 1. cap. 15. solui Iouem, Saturnum, Lunam & Venerem, isto
 mercurio quem Saturni nomine designamus, hoc est per ipsius
 uitritutem, cum omnes simul naturam salis habeant, soluuntur
 autem tantummodo hæ res quæ salis naturam habent, aut ali-
 minis & fellis prout saepe monuimus.

D E M O : Solutionis iam saepe meministi, quare rogo ut
 mihi declarare uelis sensum huius uersiculi. Soluite corpora in

quam omnibus dico qui aurum & argentum facere quæreris.

GERBER. Lib. 2. cap. 17. dixi omnia corpora nostra sulphurea, sulphur & arsenicum esse, Arsenicum uero Veneris nomine appellatum distillatione soluitur (ut supra diximus.) Sulphur autem Martis nomine appellatum distillatione non soluitur, cum in se non habeat partes falsugineas (ut lib. 1. cap. 3. diximus) subtiliatur autem & soluitur cum sua aqua mercuriali, quam capite de solutionibus cæteris aquis acutis adiunximus. Ex his duabus aquis sulphureis unam accipe quam uolueris, scilicet hanc quæ Venus & aurum dicitur, hanc da bibendam initio tuo, hoc est coniunge illam sulphuri quod ferrum dicitur. Diximus enim loco iam citato sulphur cum suo simili siue compari, hoc est arsenico tinturam fieri. Intelligitur autem per Leonem antiquum siue Draconem mercurius conuersus in sal, antiquum uero uocant quod incorruptibilis sit. Ex hac sententia reliquos uersus quoque intelliges, scilicet qui soluere non poterit subintelligendum nostrum arsenicum & mercurium nostrum, neque subtiliare sulphur, corpus sulphureum non tangat, neque argentum uiuum nostrum, non poterit enim fixum sulphur quod Martis nomine appellatur, tenere uolatile arsenicum nisi per optime commixta fuerint, & ex duobus unica substantia facta fuerit, quod cum aqua mercuriali quam aquam uiuam appellamus fieri potest, quæ medium tenet in commixtione tinturarum, hoc est inter sulphur & prædictum sal præparatum, sal dissolutiuum appellatum. Rasis mentionem facit in suis scriptis horum sulphurum, & dicit aquam aeris solutam ad rubrum & meliorem & fortioriem esse quam ferri aquam, hoc est cum ferrum sublimatum fuerit in rubedinem conuertitur, & aceto adiecto rubicundum colorem acquirit ut sanguis. Quum gitur sulphur Martis nomine appellatum quasi extrinsecum sit in supra dicto Saturno, Propterea in præparatione facilius ab eo separatur a compositione, hanc ob causam diximus lib. 4. cap. 14. ea metalla quæ paruam quantitatem mercurij habent, facilius separari a compositione salis, & eodem loco de isto sulphure Martis

tis nomine appellato, dixi Martem fusionem non habere, hoc est non solui. Propterea cum isto sale non commisceri, quod sit per priuationem multæ humiditatis mercurialis. Propterea cap. 10, eiusdem libri diximus, corpora ab inuicē per ista duo examina non separari (hoc est in calcinatione sulphuris cum acetū & sale, & in distillatione à sale & separatione) nisi per diuersitatem compositionis ipsorum substantiæ, nam ex ea diuersitate nascitur diuersitas fusionis, hoc est solutionis, spissitudinis & raritatis, quæ principales causæ sunt separationis nostrorum metallorum. De solo Marte autem loquendo, dico ipsum esse igneum, hoc est sulphur ruffum calidum & siccum, & facilis combustionis ante præparationem, propter multam unctuositatem cholericum propter uehementem calorem, amarum & acutum, quum cholericus sit, est namque cholera propter indigestionem cibus amarus & acutus. Dicitur autem masculinus quod calidus sit, & principale semen metallorum & Elixir. Ita nimirum compræhendes in uno metallo communī omnia metallorum philosophorum compræhendi, & ibi aurum & argentum esse in potentia propinqua, quum in ipso sit ipsorum semen à natura pro parte digestum & fixum, nec aliud tamen esse præter sulphur & argentum uiuum. Si uero huius rei certificari uoles, considerabis ea diligenter quæ lib. 2, ca. 7, & 16, & lib. 3, cap. 4, circa finem scripsimus.

D E M O: Nisi praxin uidero huius operationis non satis capacem me sentio ut hæc intelligere queam, tametsi animaduertam artem naturam in multis imitari.

G E B E R. Natura per decoctionem adurit terram & ac quam simul commixta, & uitriolum generat, ars uero adurit sua metalla, & redigit ea in calcem in qua uitriolum occulta- tum est, naturæ & artis semen, per putrefactionem autem & separationem extrahitur uitriolum & sulphur. Natura resolutuit suum uitriolum & exhalat duplē fumum, ars simile facit in suo uitriolo. Natura per sublimationem ducit duplē illum fumum in loca mineralia, & ipsum coniungit cum sulphu

re fixo, ars similiter suum duplicum suum coniungit cum sul-
 phure fixo. Cum uero fumus ille albus nobis magnum impedi-
 mentum esset futurum in fixione, propterea remouemus illum
 & in ipsius locum accipimus mercurium uiscosum coagulatum,
 quem a fecibus adustis extraximus. Propterea diximus lib. 2.
 cap. 6. semper illud separari quod corpori in capello Aludilis
 propinquius sicut in puluere sursum eleuatum, hoc est in aquam
 solutum ab eo quod remanet in fundo uasis præparatum, natu-
 ra quoq; illud sulphur fixum lauat, simile facit ars. In lotione
 autem huius sulphuris ruffi in colore uini ruffi, primo calcina-
 tur & fit nigrum propter ipsius oleaginitatem, & a Raymundo
 nigrum nigro nigrius appellatur sui uitrioli. Propterea dixi-
 mus lib. 4. cap. 20. Martem in omni genere combustionis, ni-
 gredinem & fuscum colorem creare plus tamen aut minus, quo
 metallum magis aut minus calcinatum fuerit, nam per fortē
 calcinationem sulphuritas adustibilis consumitur, ut lib. 3. cap.
 7. ostendimus. Hac de causa omnes Philosophi maximē in
 hoc conueniunt pitantes illas debere esse nigras, fortasse ut pro-
 pter abundantiam sulphuris calx non uirificetur, ab hac nigre-
 dine usq; ad albedinem omnes sui cæteri colores apparent, sunt
 enim albedo & nigredo externi & planè contrarij colores, &
 omnes cæteri colores plane intermedij. Propterea semper in
 hac præparatione quotiescumq; de gradu ad gradum aliquid de
 nigredine depditur, semper color appetat minus niger, quousq;
 tandem ad ultimum & perfectum colorem albedinis perue-
 niatur.

D E M O: Credebam hanc colorum diuersitatem appare-
 re post coagulationem Elixir, dixisti enim lib. 2. cap. 16. pro-
 prietatem esse sulphuris cum argento uiuo, colorem rubrum
 creare aut citrinum secundum quantitatē commixtionis, pro-
 prietatem uero remotionis sulphuris esse, dare mercurio albe-
 dinem per ignem. Hæc igitur causa est diuersitatis colorum
 in ipso post ipsius coagulationem in petram siue lapidē. Hunc
 uero modum loquendi non intelligo, nam cum sulphur & mer-
 curium

for Sun
 sit mura
 foliaria

curium simul poneres ut coagularentur, putabam amplius non remouendos neq; separandos esse, quomodo erit igitur sulphur causa uarietatis colorum post coagulationem Elixir?

G E B E R. In sulphure ut Albertus de mineralibus tradi-

- dit, sunt diæ unctuositates adustiæ, una maior & quasi extrinseca, altera minor & intrinseca. Prima rubra est & remouetur per lotionem, intrinseca uero consumitur post coagulationem Elixir, quod primo nigrescit & deinde successiue paulatim minuitur, & consumitur ea humiditas unctuosa quæ nigredinis causa fuerit. Hoc modo dicimus sulphur remoueri quoniam conuertitur in albedinem perfectam, & postea in colorem citrinum, ultimo uero in colorem rubrum, sit igitur sulphur duabus uicibus nigrum & bis album & bis rubrum.

D E M O : Quanto temporis spacio coagulatur post præparationem sulphuris & mercurij?

G E B E R. Simul postea in uas longi collis & rotundæ capacitatis impignatam cinerum cum igne lucernæ, que quintuplex siue sextuplex elichnium habuerit, coagulabitur uiginti dierum spacio aut citra. In speculo Alchimiæ scriptum est, materiam lento igne regendam donec maior pars in terram nigram conuersa sit, quod fit in 20. dierum spacio.

D E M O : Eo tempore quæ apparebunt signa?

G E B E R. Loco supradicto scriptum est, materiam cum ignem senserit, subito in aquam solui, & tunc spiritus sursum eleuari & ascendere per collum longum uasis, & supra aquam subito congregari oleum in modum nebulæ nigrae. Ideo dicit Ioannes de Rupecissa, scilicet post calcem eleuari pelliculam quandam nigram ut oleum, deinde uero post paucos dies materia coagulari sub aqua in medio uasis eo loco, quo ignis flamma ipsum uas tangit, & paulatim restare & augmentari eam materiam coagulatam, donec quasi terræ globus in medio aquæ in prima creatione mundi materia hæc arida emineat, ut insula in medio Maris ab aqua circundata, cōpremitur autem aqua & sulphur & simul in colore nigro coagulata, in forma ouï quod suo acuminis insistat.

I D E M O :

D E M O: Quamdiu durat hæc nigredo donec incipiat debariri?

G E B E R. Scriptum est in libro Rosarij quadraginta diebus continuis, nam & alteram aquam permanere nigredine copertam, eam uero nigredinem ultra quadraginta dies non durare si recte & modo debito gubernata fuerit, hæc à ueteribus sub uelo fabularum poeticarum occultata sunt.

D E M O: Mirum sane Philosophos ueteres hanc artem tam obscuris & Chimericis fragmentis occultasse, quæ à nostris grammaticis declarantur & detorquentur ad sensum moralem.

G E B E R. Qui huius scientiæ nullam habuerit cognitionem, non capiet rationem aut intentionem ueterum Philosophorum, fingendo tantum numerum deorum & dearum, aut quid isti per istorum generationem stupra & amores uariasque mutationes designare uoluerunt non intelliget. Stultum enim esset credere hæc ficta, ut morum disciplinam occultaret, quam tanta cum laude & publice & priuatim uerbis & factis in omni uirtutum genere adeo strenue proposuerunt.

D E M O: Si me tanti secreti faceres partícipem, præter cetera tua in me collata beneficia, hoc unico me quām arctissime deuincires tibi.

G E B E R. Ne forte erdas me solum huius opinionis esse, legas Albertum lib. 1. de mineralibus, cap. 4. qui dicit, Empedoclem qui longo tempore præcesserat Hermetē confirmasse lapides creatos ex calore ardente, huius affirmationis originem corporis ex antiqua fabula Pyrrhæ & Deucalionis, in qua fabula lapides magnæ matris ossa dicuntur, ossa uero secundum Empedoclem pro parte ex Vulcano composita sunt.

D E M O: Mihi uidentur uerba hæc ab Alberto in hanc sententiam minime dicta esse.

G E B E R. Lapides à calore ardenti generati colores sunt nostrorum metallorum ex ignis uehementia generati, & propter duritatem ossa vocantur, & partim ex Vulcano composita sunt, hoc est ex sulphure quod ignis nomine appellatur, quod in ipsis.

ip̄is pr̄adominet ignis, hoc est sulphur. Sunt autem lapides magna matris dicti, hoc est terrae, quod eorum generatio sit ex metallo, quod magnam quantitatem terrae in se continet, nam tota substantia fixa & terrea sunt. De Pyrrha & Deucalione fabulantur Poetæ, hos tempore diluuij in nauicula, quam considerant, saluatos euasisse solos, per diluum significare uolantes nostras aquas albas. Verum per Pyrrham & Deucalionem in simul significabat sulphur istud subtile, quod supra Hermophrodita nuncupari diximus, hi duo saluantur consensa nauicula, hoc est in illa nigra pellicula quæ supra aquam eleuatur & innat ut oleum. Per illos lapides quos proieciebat Pyrrha, & conuertebantur in foeminas, significarunt argentum uiuum, hoc quod finita distillatione remanet in Boccia fixum & terreum, per lapides uero à Deucalione projectos qui in masculos conuertebantur, significatum est istud sulphur, quod Martis nomine supra appellari diximus. Adhæc legimus apud Albertum lib. 1. cap. 8. 2. tractatus, fabula de Gorgone, quam finixerunt Poetæ, omnia quæ conspiceret in lapides conuertisse ita explicādam esse, ut per Gorgonem intelligamus uirtutem & potentiam mineralem, & per conspectum Gorgone, dispositionem humorum corporis ad uirtutem lapidificatiuam.

D E M O : Explicatio hæc multo obscurior est, quam ipse textus sit.

G E B E R. Mineralia hæc sulphures sunt, uirtus uero earum fortis, uirtus est metallica indurativa & figens, aspectus autem uaporum, corporum metallicorum ad uirtutem hanc mineralēm, sit cum iam fumi ascenderunt in collo longo uasis siue Boziaz, & respiciunt & reducunt retro se ad hanc uirtutem mineralēm, quæ indurat & conuertit istos uapores in lapidem nobilissimum philosophorum. Vxor Loth ignem fugiens contra Dei iussum retro spectans conuersa est in statuam salis. Poetæ finixerunt louem amore captum Ganimedis eum rapuisse in aquilam conuersus & in coelum portasse, quæ autem saepius à nobis dicta sunt de duplice illo summo in hac fabula compræhenduntur.

Nam per Iouem significatur supradictum sal, quod per distillationem conuertitur in aquilam, hoc est in aquam mercurialem quam in ista arte aquilam nuncupare consueuimus, propterea quod superiuolat omnes alios spiritus. In libro de aluminibus & salibus legimus atramentum, hoc est sulphur regi per aquilam affirmante Geber philosopho, quo loco sal armoniacum intelligenti debet, per Ganimedem tantæ pulchritudinis intelligendum sulphur, quod aurum appellari diximus alibi. Iupiter uero huius amore capit, propterea quod naturaliter inuicem coniuncti & uniti sint in substantia una, propterea in distillatione portat eum secum subuolando in cœlum, hoc est in capitulum siue capitellum bocia, hoc est uasis in cœli figura concameratum. Præterea scribit Virgilius in 6. Aeneid. de Dædalo cum suo filio incluso in labyrintho ipsis aptasse alas ex pennis cum cera quibus euolarent ex labyrintho. Icarus uero nimis alte uolans in mare præcipitatus est, liqueficerat enim Solis calor cera cum qua alæ compactæ & sibi adaptæ erant.

D E M O: Huius fabulæ expositionem auide expecto?

G E B E R. Dædali nomen græca dictio est, latine uarium significans, & designat nobis sulphur, quod Martis nomine nuncupari diximus, quod admodum uarium est transmutando se de colore in colorem, & ab una natura in aliam, sulphur istud parentis est alterius sulphuris admodum subtilis & fusilis, quod sub Icari nomine Dædali filio intelligitur, est enim arsenicum subtilior & fusibilior pars Martis. Per Labyrinthū poetæ intelligere uolunt uas siue Bocciam, aut potius uilem lapidem philosophorum, in quo dicti sulphures inclusi sunt. Alæ autem quibus auolare conantur, & in altum feruntur, sunt haec res de quibus mentionē feci lib. 2. cap. 10. dicendo. Corpora quæ indigent ad ministratiōne rerum subleuantū aut exaltantium, sunt Venus & Mars, propter earum tardam fusionē, hoc est solutionem. Venus enim Tutia indiget, Mars uero arsenico, nam his rebus facile eleuantur & sursum feruntur, nam inter ipsos magna quædam conuenientia est.

D E M O:

D E M O; Mihi persuadeo & hunc locum ex illis esse, quos
tu solus intelligis.

G E B E R. Per tutiam significatur aqua mercurialis, quæ
per distillationem exprimit ex dicto sale extracto è lapide Ve-
nerem, quam Icarī nomine significamus. Iste Icarus simul aqua
ista alte uolat, hoc est in capitellum uasis usq; eleuatur, calore
enim sal dissoluitur. Icarus uero per rostrum capitelli in uas re-
cipientis cadit in aquam amaram & ibi suffocatur, nam per de-
coctionem nigrescit. Alæ uero cum quibus Mars auolat ex di-
cto lapide arsenicum designant, ut apertè satis diximus lib. 3.
cap. 16. Propterea quod humitas & acuitas acetii, mediante
calore sumi agens in corpus calcinatum & subtiliatum, dissoluit
enim & attrahit substantiam salis occultam in isto calore, cum
eodē attrahendo subtile quod sulphur Venerē nuncupamus, in
profundo huius salis inclusum. Nā propter colligantia sulphu-
rum in hac putrefactione arsenicum attrahit & sursum ferri, &
sublimari facit Martem. Cæra autem cum qua alæ adoptatae
& affixa erant, est supradictum sal uiscosum dealbatum, ut cæra
alba Tyrrhenia superius nomine Iouis appellatum. Tradidi-
autem hæc fusiūs, lib. 3. cap. 7. propè finem loquendo de cor-
porum eleuationibus cum spiritibus. Meminit insuper Virgi-
lius rami aurei quo detruncante statim aliis subnascitur similis,
per arborem significare uolens sal vegetabile, ex quo per ignis
expressionem distillatur illud sulphur quod aurum appellamus.
Cum enim totum istud sulphur una uice simul omnem rem nō
exprimitur, sed paulatim guttulā guttula inseguendo, finixerūt
ramo uno detruncato statim alium subnasci, hoc est expressione
forti ignis. Sed hoc Senior Philosophus apertius demonstrat
dicendo, animam hanc è petra non exprimi posse una uice, sed
multis uicibus & paulatim, Propter hanc causam ueteres eam
animam & animas, florem & flores, tincturam & tincturas, san-
guinem & sanguines, pinguedinem & pinguedines appellasse,
propter tardum egressum de gradu ad gradum. Finixerunt etiā
Iouem iratum patri suo Saturno genitalię excidisse cum acu-

tissima falce, & hæc cecidisse in mare, & ex compositione ipsorum sanguinis cum spuma maris Venerem procreatā. Per Saturnū intelligentes prædictū sal q̄ pater Iouis dicitur, hoc est ipsius salis præparati quod ab isto generatur, istud sal positum in ignē in uase siue Boccia, Iupiter iratus & igne alteratus dicitur, & soluitur in aquā subtilē & acutā, significatur p̄ falcem acutā cū qua Iupiter iratus patri genitalia excidit, hoc est separat & attrahit secum partes masculinas siue uirilia, hoc est sulphur intrinsecū in ipso sale, & simul cadunt in uas recipientis, q̄ significatur per casum in mare, scilicet in aquam salis, ex isto sale & sulphure generatur Venus, ut supra diximus. Hæc aqua currus Phaetonis, quē Poetæ Eridanū uocant, propterea q̄ ipso uehatur noster Sol & spiritus fœtentes quos appella musæ, finixerunt etiā quidam Mineruam filiam esse Iouis, Iupiter eīn suum caput feriēs, armatā ex ipsius cerebro profiliisse Mineruam. Figmentum hoc ita intelligēdū esse censeo, Iuppiter in ignē alteratus caput suū cōuertit, hoc est sal istud qđ Saturni nomine nūcupamus, in quo sal istud subtile, album, molle, humidū ut cerebrū continetur, ex quo p̄ distillationē nascitur Minerua armata, hoc est aqua illa uestita siue amicta subtilissima parte sulphuris, q̄ Martis nomine uocamus. Dicūt præterea Vulcanū amore captum Mineruę eam ptinacius cōsecutā tandem ueste arripuisse, & semen in terrā pfudisse, ex quo puerulus statim natus sit, sic Mineruā Vulcānū euassisste. Per Vulcanum intelligimus sulphur quod ignem uocamus, & ferrum magno amore afficitur ergo aquam Mercuriale quam Mineruæ nomine significantur. Sunt eīn simul in uno eodemq̄ metallo. Propterea hanc in calcinatione sequitur & in putrefactione. Cū uero naturæ sint diuersæ & facillime ab iniuicē separantur, finixerūt mineruā Vulcani congressum fugere, cū hoc sulphur non retinet semen quemadmodum aliud subtile sulphur. Propterea dictū est hanc arripuisse ueste quod cum ipso unitum sit, & cū suo sale coniunctū quasi extrinsece & sic inseparatione dimittit suum semen, hoc est eam partem subtilem sulphuris spargendo in terram ipsius salis, p̄ distillationē uero nascitur illud sulphur quod Ganimedis nomine significantur.

supradiximus, quēadmodū etiam Appollinis & Phœbi, & sic euā
 sit uires Vulcāni p̄ remotionē siue separationē hanc, quæ fixioni
 impedimēto fuerat. Finxerunt etiā ueteres à Ioue amatam Io,
 ipsa uero Iouē fugiens à crassa & obscura nubecula circūdatam,
 ut in cursu subsisteret, p̄ Io significantes supradictam aquā Mer-
 curialem à Ioue amatam cum eiusdem substantiæ sint, simul uero
 iuncta & Bociæ inclusa ad ignē aqua per distillationē aufugit p̄
 longū collū uasis, deinde recidēs ad fundū ubi à Ioue circumda-
 tur pellicula nigra supradicta p̄ q̄ coagulatur & firmatur Io, hoc
 est in cursu sistitur. Istæ nigræ pelliculæ uela sunt q̄bus Theseus
 redijt nauigiax Athenas, quæ uidēs Thesei pater sibi p̄suadēs filiū
 obijisse ex desperatione, se præcipitē dedit in mare et ibi aquis suf-
 focatur. Per Theseum significare uolentes sulphur istud subtile
 quod in pellicula aut potius oleo isto continetur p̄ Thesei nomē
 significatū. Pater uero Thesei Egeus (hoc est sulphur crassum ma-
 gis) se præcipitē dat in mare, hoc est in aquā salis, & ibi soluitur &
 moritur, hoc est suffocatur, nam secūdo denigratur. Inter reliqua
 plura eiusmodi poetica figura tradiderūt ueteres post diluuiū
 & terræ exiccatū ab inundatione aquarū uarias animaliū species
 à terra productas, inter cætera uero animalia serpentē quandam
 produxisse, hanc sagitta interemptā ab Appolline siue Phœbo,
 Hanc fabulam hoc modo interpretati sunt, per distillationem quam etiā
 sublimationē appellamus, primū lento igne diluuiū uenit, hoc est intro
 humiditas aquæ apparet, hæc remota & fortificato igne terra, hoc est,
 materia nostra, quæ multum in se terrestreitatis habet, producit anima-
 lia, hoc est sulphur istud subtile quod animale dicimus. Verum inter ani-
 malia cætera etiam serpentē illū gignit, quem Phitonē appellant, hoc est,
 aquam foecidā, quam Phœbus occidit, hoc est à nostro sole coagulata &
 denigrata in medicinam humani corporis. Fingunt præterea Martem si-
 lium Louis & lunonis, sunt tamē qui Martē sine patre à sola Lunone pro-
 creatū uelint. Per lunonē uero etiam si sèpius elementū aeris intelligent,
 tamē cum dicunt Martem filiū esse lunonis sine patre natum, per Iuno-
 nem terræ elementū intelligunt. Iupiter aut̄ post putrefactionē cū Marte
 & lunone reperitur. Quod autē per lotionē Mars ab ipsius uentre separa-
 tur, pp̄terea dicitur ipsius filij. Cū uero filius saltē in aliqua parte patri
 simil's esse debeat & matri, hoc uero sulphur q̄ Martis noīe intelligimus
 Louis nullā similitudinem penitus referat, calidus enim est & siccus, ru-
 fus, durus, absq̄ uiscositate & solutione, & quasi argento uiuo priuatus,
Iupiter

Jupiter uero frigidus & humidus est, albus, mollis, uiscosus, facilis fusionis & solutionis, quasi argentum uiuum mortificatum, hanc ob causam finixerunt Martem Iunonis filium, hoc est terræ, pinguedo enim terræ est.

DEM O: Ostende igitur iam quo loco Iunonis nomine terræ elementum intelligunt?

GEREBER. Finixerunt Iunonē filiam esse Saturni, & Opis sororem & uxorem Iouis, & in eodem partu ante Iouem in lucē æditam, reginam esse deorum & dearum, diuitiarū, præesse partui & matrimonio. Aqua uero Mercurialis per Iunonē significata dicitur filia Saturni, distillatur enim ab ipso & sua terra significata per Opim. Hæc autem largitur diuitias, hoc est aurū nostrum, & in ea distillatione generatur Iuno, hoc est aqua illa Mercurialis significata per elementum aeris & Iouis, hoc est sal quod in fundo uasis siue Boziaz remanet inter feces. Quum uero aqua Mercurialis distillatur prior & prima exeat extra Bociam siue uas distillationis, dixerunt ueteres Iunonem in eodem partu ante Iotiem natam. Idem significare uolebam lib. I. cap. 11. differendo de præparatione Iouis; dicendo, Saturnum eodem modo præparari (deridens eos qui non sunt filij huius artis) aliquando solummodo hoc quod corpora non potest frangere, hoc est terrestritas quæ non frangit, hoc est non soluit corpora sulphurea, adiiciendam uero aquam mercurialem quæ prius antequam Jupiter redeat in corpus ex sua calce, hoc est sale albo ut uera calx. Præterea dicitur Iunonem præesse partu, quod distillando producat in lucem Phœbum, ob hoc etiam Lucina dicta, matrimonio quoq; præesse dicitur, propterea quod intermedium quoddam sit in coniunctione tincturarum sulphurearum, hoc est Veneris & Martis. Significatur autem per subtilissimum rete fabrefactum è calibe. Dicebat Morienus, animal, hoc est, Venerem non coniungi cum corpore, hoc est cum sulphure Martis nomine significato nisi mediante spiritu, hoc est, aqua hac spirituali. Dicitur etiam Iouis uxor propterea quod hæc duo simul nostrum aurum progenerent, aut quod simul

simul iuncti sunt & uniti ante distillationem, & adscribunt ipsi regnum super omnes Deos & deas gentiliū, quos significamus nostris metallis. Hæc enim regit, nam per hanc nascuntur ac soliuntur, subtiliantur ac separantur, coniunguntur, mortificantur, uiuificantur & fructificant, propterea fixerunt eam etiam deam diuitiarum.

D E M O: Né mireris hactenus tam prolixum sermonem non interrupisse me, nam ut uerum fatear, plurimum delectatus sum hac interpretatione, adeo obscuratum atq; plane Chymicarum, aut potius monstrosarum fabularum & figmētorum, & (ut dicam quod sentio) plane persuasum habeo te eiusmodi fabulas omnino detorquere in tuī animi sententiam; etiam si ueteres eius intentionis in quam tu eas detorquere studes, nequaquam suissent unquam.

G E B E R. Si tu aliquando interfusses praxi huius artis, & eius rei periculum fecisses & filius esses uotis, hanc ueritatem etenim cognosceres & perciperes. Nam nisi negaueris hanc opinionem ueterum quam tibi dixi, scilicet omne metallum in omni contineri, & huius dicti explicationem per me tibi traditis, penitus intelleixeris, nunquam negabis hanc ueram esse intentionem antiquorum poetarum, in suis fabulis & figmentis, nam omnibus modis elaborauerunt, ut hanc scientiam penitus obscurarent & absconderent suis figmentis & fabulis poeticis, ut naturæ secreta ignorantibus & indignis occultarent, quod etiam plures sapientes harum rerum periti, mecum affirmare non dubitauerunt. Scribendo etenim finxerunt Latonam stupratam à Ioue, propter quam rem lunonē de cœlo descendisse, hanc in Insula Delo inuenisse, ubi Phœbum & Dianam peperit. Per Latonam intelligentes illud sulphur, quod supra Venetis nomine significari diximus, quod cum impurum sit & alteratum, compositum de Ioue & lunone, hoc est de aqua illa aerea, descendit de cœlo, hoc est de alembici capitello, & inuenit Latonam in uase siue Boccia, quæ ibi parit Elixir album & ruffum. Finxerunt etiam Vulcanum filium esse Iouis & lunonis, quem-

admodum etiam supra de Marte diximus, quum uero deformis
 esset & facie turpis, subito fuit deiectus in Insulam Lemnios, &
 ibi nutritus & educatus a simijs. Per Vulcanum intelligebant sul-
 phur quod Martis & ignis nomine significari iam saepius monu-
 imus, quod post putrefactionem coniunctum est & unitum Ioui
 & Iunoni, sed in diuersa natura fusione & spissitudine & rarita-
 te & ab ipsis separatur, propterea quod, ut lib. 3. cap. 4. di-
 ximus, argentum uiuum aliud sulphur non recipiat, eo excepto
 quod suae naturae est, hoc est arsenicum quod de natura salis
 participat. Propterea dicunt Vulcanum esse filium ipsorum
 quod ab eorum uentre separetur, quum uero turpis sit & de-
 formis propter suam unctuositatem adustiuam, abiicitur in
 Insulam Lemnios, hoc est in uas siue Bocciam in quam cadunt
 sagittae, hoc est haec sulphura, quae generata sunt ex uaporibus
 calidis & siccis: ibi nutritus & educatus a simijs, hoc est, a ue-
 ris artistis siue huius artis perfectis artificibus, qui naturam
 imitantur. Adhaec finixerunt Athalantam omnium hominum
 uelocissimum cursorem, superatum tamen & uictum tribus
 pomis aureis, per Athalantam significantes nostram aquam
 uelocissimam & leuissimam super coniuncta sulphura, ipsis ue-
 ro coniuncta, hoc est Marti, Soli & Veneri in simul, aut cum
 Ioue qui semper plenus est Apollinis & confectus, formatur &
 coagulatur, haec tria poma tres boli sunt, quibus Theseus ini-
 scabat ora Minotauri in Labyrintho, per Minotaurum posis-
 tum in Labyrinthum significatur nostra quinta essentia, quae in
 uase siue Boccia iniuscatur & coagulatur, cum supradictis sul-
 phuribus.

D E M O: Magnas tibi gratias ago, quod me tanti secreti
 uoluisti fieri partipem, ut citra omnem inuidiam ea quae ab
 antiquis summo studio occultata sunt pro singulari tua huma-
 nitate mihi aperires & explicares, nam inde spero tandem me
 uerum sensum fabularum & figmentorum poeticorum inuen-
 turum, cum mihi igitur hac parte satisfactum sit, eiusmodi in-
 quisitiones relinquimus, ut sermo noster inchoatus eodem
 unde

75

unde discessimus de metallis uerba facientes, scilicet ex quod nam metallo supradictæ res fieri debeant, nam cum ex uno solo nec tamen ex auro communi fieri debeant, persuasum habeo ex argento fieri debere, & hoc non citra rationem, quum tu iuberas illud aurum accipiendum, quod in profundo metallorum occultatum sit. Cum uero Luna in profundo aurum sit, ut in Testamento aperte demonstrasti, omnino argentum accipiendum erit nobis absq; dubio. Scripsisti etiam lib. 1. cap. 18. Lunam esse tineturam albedinis. Et plures Philosophi Lunam fermentum albedinis nuncupant, & Medici argentum in suas mixtiones medicamentorum recipiunt. Albertus adhuc in fine tertij libri de mineralibus dicit, nos certo scire, quod habentia simbolum in materia & uirtutibus, & potentijs naturalibus, facilis est transmutatio adiuicem. & paulo inferius, Non lateat nos, inquit, quod in omnibus quæ circulares ex se inuicem habent generationes, facilior est transitus eorum quæ in pluribus habent conuenientiam, propter hoc etiam ex argento facilis fit aurum quam ex metallo alio, non enim mutari oportet in ipso nisi colorem & pondus, & haec de facili fiunt, compascita enim substantia magis adhæret pro certo pondus diminuto aquo, & aucto bono citrino sulphure consequenter uarabitur color, hic autem modus est & in alijs.

GEBER. Pro certo tibi dico, si tota substantia aurea siue argentea nobis præparanda esset, non autem reducendo eam ad materiam suam primam, haec longe cæteris præstare, sed hoc modo parum esse utilia. Verum est secundum uiam breuem supradictam ex argento, facilius aurum fieri posse quam ex alio quovis metallo. Propterea quia consumata humiditate aqua per calcinationem substantia reducta, sit magis fixa. Propterea dixi lib. 2. cap. 18. pondus accrescere, & per minimam admixtionem nostri sulphuris boni & præparati in manifesto albi, in occulto uero citrini & rufi, pluribus diebus simul decocta tandem mutari in colore, quia color tinctoræ in sulphure occultata per uirtutem caloris manifestabitur, & hic modus est

communis in omni metallo. Loquendo autem de præparatio-
ne Elixir secundum uiam prolixiorem nouem mensum, hoc
est reducendo metalla ad eorum materiam primam, fieri non
potest ut aurum siue argentum sint meliora cæteris metallis,
nam in his non restat prima substantia nec primæ qualitates, ex-
ceptis intrinsecis per omnibus sunt communes. Verum est (ut
iam diximus) unum ex cæteris metallis in sua minera aliquam
acquisisse substantiam & proprietatem, quibus præparatum
aptius & propinquius fiet nostræ arti auro & argento, quemad-
modum breui intelliges. Respondendo uero tuis rationibus
adductis, dico etiam si sæpius philosophi per Lunam intelligat,
& Iouem & Venerem & Mercurium, nihilominus per Lunæ
uocabulum etiam intelligi debere sal Saturni nomine significa-
tum, quod in suo profundo ipsum aurum philosophorū est, ut
supra diximus. Possimus autem per Lunam intelligere sul-
phur præparatum album ut Luna, & hoc in profundo aurum
& argentum est, & tinctura & fermentum albedinis & rubedi-
nis supra suo mercurio, argentum hoc indurat & figit nostrum.
Iouem, & conuertit ipsum in naturam metallicam, & commisce-
tur nostro Soli, ut aperte ostendimus lib. i. cap. 18. Etiam
possimus per Lunam intelligere Elixir album, hoc enim est tin-
ctura albedinis, & fermentum albedinis in multiplicatione, &
in secreto aurum est, & facillime in aurum conuertitur, quia
continuendo uel fortificando ignem, materia magis figitur &
pondus accrescit, & tinctura rusta sulphurea, quæ in profundo
latet manifestatur. Si autem de Luna medicinam aliquam fa-
cere uolueris pro humano corpore, eodē modo fit quo superius
de auro à nobis dictum est.

D E M O: Si supradictæ res omnino è metallis fieri debeat,
tamen ex perfectis metallis fieri nō possint, necesse est ex imper-
fectis metallis ea facere, sed prius præparatis.

G E B E R. Secundum opinionem & rationes Rogerij Bac-
conis, quas supra allegauimus de auro communī uerba facien-
tes nullum dubium est, nam hæc scientia tractat de corporibus
imper-

imperfectis in quantum conuenit ea facere perfecta, ut in præfatione libri investigationis ostendi, & Calisthenes summus in isthac scientia vir, dicit Alchimiam scientiam esse, quæ inferioribus metallis excellentiam & nobilitatem superiorum tribuat, & beatus Thomas in principio 4. lib. Metheo: dicit. Præcipius Alchimistarum scopus est transmutare metalla (scilicet imperfecta) secundum ueritatem & non sophisticè.

DE M O: Puto per percoctionem Elixir imperfecta metalia perfecta fieri.

• G E B E R. Hæc dico, si absq; corruptione rerum extranearum præparatum perfectum fieri Elixir, & hoc satis clare aper te demonstravi in proœmio libri Investigationis, & in cap. de præparatione aceti acerrimi, & adhuc lib. 1. cap. 8. dicendo quod in depuratione metalla imperfecta ingenio & industria per artificium reducantur in puram & nobiliorem substantiam breui tempore, quod à natura non potest fieri, & in lib. Testamenti dixi, quod omne metallum, intellige imperfectum, per calcinationem possit conuerti non solum in sal, sed etiam in uerum Solem & ueram Lunam, neq; tu poteris mihi hoc loco obij cere, intellexisse me de metallis perfectis, quum hæc sint uerus Sol & uera Luna, neq; per projectionem sed per calcinationem hoc sit, præterea diximus in lib. Investigationis, cap. de Vitriolo, quod ex corporibus imperfectis extrahatur diuersa uitriola, quæ nobis necessaria sunt & utilia, diximus etiam diuersa uitriola, quod in ista arte non solum alumina sed etiam sulphures uaria genera dicuntur uitriola, lib. 4. cap. 9. uerba faciens de medicina tingente, Lunam in aurum, diximus fieri hanc, antecedente administratione nota & certa corporis imperfecti. Et si mea opera à me conscripta diligenter euoluisti, animaduertisti nimirum me in lib. de radicibus hanc sententiam protulisse, uidelicet cum uideremus corpora imperfecta, nostra experientia & industria præparata & mundificata ab omni superflua corruptione, maiorem claritatem & splendorem acquirere, quam corpora naturaliter perfecta, nos tandem ex ea consideratione peruenisse

ad finem huius operæ & scientiæ. In lib. speculi Alchimiae scriptum est, si inuenimus materiam in qua sit argentum uiuum mundum, clarum, album aut ruffum congelatum in massam nondum perductum ad complementum tali modo, ut nostra industria & naturali ingenio ad intimam ipsius perfectamq; munificationem, & completam puritatem peruenire possumus, taliter ut post complementum operæ mille uicibus fortius & perfectius sit alijs corporibus coctis simplici calore naturali iam degustaturos nos delectabile hoc, supra quod omnis intentio philosophorum fundata est. Præterea dicit Albertus lib. 5. de mineralibus cap. 1. omnium metallorum proprium esse, ut apparet incompleta esse in specie, & ideo in quolibet conuertibili, mediū uero proprie dictum habet informem naturam, quā formatam distinctam extrema retinent, propter quod extrema per ingenium & naturam de medijs reducuntur, quando unitur unius extremi supra alterum, debemus autem mediorum naturam summe notare ad transmutationem metallorum, quia in eis consistit plurima scientia eorum, quæ unum in aliud conuertere nituntur.

D E M O: Percipere nequeo quid hoc loco sibi uelit Albertus per media hæc extrema & uirtute extremorum.

G E B E R. Per media mineralia hoc loco intelligit Albertus metalla imperfecta quoniam sunt iam in via ad perfectionem, non quod ab ipsis per naturam reduci possit metallum aliquod perfectum, sed quod ab ipsis per artificium extrahi possint perfectissima extrema, hoc est Elixir album & ruffum, & quia uirtus hæc extremorū in sulphuribus, & ipso argento uiuo continetur metallorum imperfectorum, tunc sunt extrema, hoc est Elixir album & ruffum. Ob hanc causam diximus, lib. 1. cap. 16. quod metalla imperfecta absq; commissione alicuius rei extrema fieri perfecta.

imperfect D E M O: Si bene memini, dixisti eodē loco prædicto perfectū, hoc ipso magisterio perfectū fieri, & perfectum etiam imperfectum ad perfectionē perducere, & deum testaris hæc simul alterari & perfecta fieri.

G E B :

79

• G E B E R . Eo loco per perfectum non intelligo neq; aurū
neq; argentum cōmune, sed supradictos sulphures p̄paratos
pro parte fixos, per imperfecta uero intelligo supradictū sal p̄
paratum argenti uiui, nomine significatum & louem, & ex his
• unum ab alio ad perfectionem perducitur, quoniam sulphur in-
spissat figit & tingit mercuriū, Mercurius autem subtiliat & fusibile
reddit, incerat & seruat sulphur à combustionē. Hoc autē
modo unum ab altero alteratur, & hanc responsionem poteris
habere ex lib. 1, cap. 11, in medio capitīs.

• D E M O : Mea sententia, improbasti eo loco modum hunc.

• G E B E R . Improbauī quidem eo loco modum hunc quan-
tum ad literam puram & nudam, non intelligebam enim de cō-
munib; corporib; sed de Philosophorum metallis, sed ut tan-
dem totam summam breui sermone compræhendam, concludo
• ipsum Elīxir, quintam essentiam & aurū potabile fieri debere
ex metallis imperfectis communib; quoniam hæc artificio ad
iuari, & ad perfectionem perducī possunt, & faciliter reducun-
tur ad ipsorum materiam primā, quum in se habeant causam
corruptionis, quas causas enumerauimus nos lib. 3, cap. 6, & ac-
cidentia quoq; materiæ primæ superuenientia, facile ab ijs re-
mouentur & indigestæ partes possunt digeri.

D E M O : Dixisti supradictas res fieri debere ex uno metallo solo, quomodo igitur continetur in omni metallo imperfecto?

• G E B E R . Fatendum est supradictas res in omnibus me-
tallis perfectis & imperfectis contineri, debemus autē inquirere
& exquisite cognitam habere naturam omnīū metallorum cō-
muniū, & ipsorum proprietatem diligenter examinare, quæ
nam ipsorum sint facilioris aut difficultioris p̄paratiōis, & quæ
nam nostræ arti aut propinquiora aut remotiora sunt, & tandem
• quæ nam pura aut uiciata sunt in ipsorum radice, ut satis aper-
te monui in fine lib. 1.

D E M O : Erit igitur omnino plumbum accipiendum, ob
hanc causam q; alibi dixisti in ipso cōtinēti omnia philosophoriū
metalla, & lib. 1, cap. 19, dixisti, plumbum etiam si ad argentum
minime

Sic vocant
philosophi
mercuri-
um suum.

80
minime accedere possit, tamen nihil minus per nostrum artis-
cium ex ipso facile argentum fieri posse. Et adhuc in lib. Inves-
tigationis uerba faciens de plumbi aqua, dixisti, hanc esse a-
quam argenti uiui & sulphuris proportionaliter facta, qua uti-
mur in compositione Elixir russi. Hermes uero dicit, quod in
Saturno naturae coniunctae sint cum complemento, hoc est ter-
ram, aquam, aerem & ignem in ipso contineri, & quod hic clau-
sus sit & apertio huius scientiae. Rasis præterea dicit in plumbo
Solem & Lunam contineri in potentia, non visibiliter; & quod
iporum tinctura ab eo non separetur, & quod ipse Saturnus sit
Elixir album & rufum, & aqua quæ mercurium retinere & co-
hibere possit. Pythagoras dicit, omne secretum in plumbō esse.
Hermes insuper de Saturno loquens, dicit se præstantiorem &
rem magis possibilem eo scire in operatione albi & ruffi. His
causis plures moti sunt ut quærerent ex plumbō argentum ui-
uum extrahere.

Euphrasio
Mercurio
GE BER. Iam sapienter te monui, atq; prædixi Philosophos
sic aperte loquentes, semper per æquiuocationem & similitudi-
nem & allegorias loqui. Propterea dixi lib. 1. cap. 19. quosdam
certo affirmare, plumbum in sua natura quam proxime accede-
re auro, ita philosophi plumbum laudantes, de plumbō philoso-
phorum locuti sunt, in quo omnes res, de quibus supra facta est
mentio simul continentur.

DE MO: Dicam igitur nunc cum in plumbō non sit Eli-
xir, ex stagno tandem extrahendum esse, ea de causa qd dixeris
lib. 4. cap. 18. te considerasse per examen huius magisterij, Io-
uem maxime accedere ad suminam perfectionem in opere ordi-
nis maioris. Et lib. 1. cap. 22. dixisti Iouem inter cætera corpo-
ra transformari, in magis splendidum lucidiusq; atq; perfecti-
us corpus Solare & lunare, & adhuc lib. 3. cap. 9. dixisti satis
manifestum esse Iouem proprius accedere ad perfectionem, pro-
pterea quod magis de perfectione participet. Item lib. 1. cap.
20. dixisti Iouem perfectiorem esse multos reliquis corporibus
imperfectis, propter ipsius affinitatem cum Sole & Luna, hoc
affir-

affirmat etiam Rasis, qui dicit, stagnum tincturam esse albam
æris siue cupri, & quod ex ipso fiat aqua acuta quaæ Mercurium
retinere & cohibere possit, & tu ipse iubes in lib. Inuestigatio-
nis, honorare aquam Iouis ea de causa, quod hæc sit illud ipsum
quod queratur ab omnibus ad albedinem.

G E B E R . Satis argutè nouisti ex meis scriptis, ea quæ
tuæ sententiae suffragari uidentur excerptere, & in medium pro-
ducere, sed mea scripta longe aliam diligentiam in euoluendo &
intelligendo studium requirunt.

D E M O : Res ipsa facile iudicabit, quanto studio, diligen-
tia atq; sedulitate, tuis scriptis hactenus insudauerim, nam si co-
gites quām propriè non solum ipsas sententias, sed etiam singu-
la uerba memoria teneam, cognosces me haud oscitāter in tuis
scriptis uersatū. Dic igitur quid nam causæ sit, cur minus quod
tanto studio assequuturum me speraueram, assecutus sim?

G E B E R . Quia parum animaduertisti lib. 3. cap. 12. di-
xisse me plumbum & stannum commune in sua propria radice
immunda esse, & in ipsorum prima creatione, habent enim sub-
stantiam immundam, tum sulphuris tum argentii uiui. Cum ue-
ro purum cū impuro una substantia facta sint, & essentia una,
propterea possibile non est, ut aliqua industria per medicinam
primi ordinis, hoc est per præparationem aliquam, remoueat
terrestreitas hæc ab ipsis argentii uiui adeo immundi atq; impu-
ri. Quare iam olim plane desperaueram, cum intelligerem hoc
corpus non posse præparari, ut tandem perueniret ad comple-
mentum sui splendoris lucidi. Verum ad me ipsum rediens co-
gnoui corpora hæc munda esse in profundo sua naturæ, propte-
rea dixi lib. 2. cap. 7. si sublimaueris, hoc est extraxeris argen-
tum uiuum ex plumbo siue ex stanno communi, ea post sublima-
tionem apparere nigra, & adhuc lib. 4. cap. 8. dixi, in corpori-
bus mollioribus nullo ingenio uel industria hoc artificio non re-
moueri posse uelocem illam fusionem, necq; impuritatem, in ra-
dice principij ipsorum, Possumus etiam his subiungere ea, quæ
lib. 2. cap. 2. monuimus. Videlicet quium sulphur & arsenicum

nostrum, non parum etiam naturaliter coniuncta sint cum fecibus, necesse esse, ut in sublimatione ascendant sursumq; uehantur cum substantia non mundata. Cum igitur nec^p plumbum nec^p stannum habeant substantiam fixam, hoc est duram, terream & permanentem in igne uehemēti sed aufugientem, nec^p sp̄iritus ab ipsis per sublimationē extracti ascendant absq; eiulmodi immundicijs, quum non habeant terram fixam & permanentem in igne uehementi, quæ retinere possit secum partes illas immundas, ne inter sublimandum ascenderent cum ipsis spiritibus. Propterea dixi cap. ultimo, lib. 1. ea metalla quæ in ipsa radice participauerint de maiore infectione liuiditatis, plus laboris requirere & minoris esse perfectionis, hæc uero sunt plumbum & stannum commune.

D E M O : Dixisti tamen ni fallor lib. 3. cap. 8. considerasse te corruptiones in stanno, in ipsa radice sibi non esse coniunctas sed accidentales esse. Cum igitur in prima commissione ipsis non coniunctæ sint, nimirum poterunt ab ipso facile remoueri & separari. Dixisti etiam cap. 10. Iouem quidē mundum esse, Saturnum uero immundum. Et lib. Investigationis scribis, quod omnia accidentia superuenientia facile remoueri possunt, & ipsa corpora integre & sufficienter præparari.

G E B E R . Sanè si ea quæ supra longo sermone prosequuntur sumus recte intellexisses, nequaç^p hæc nostræ responsioni obiecisses. Cum enim dicerem, stannum quidem purum esse & tincturam albedinis æris sive cupri, & ipsum proximum esse auro & argento, & satis propinquæ accedere ad perfectionem in ordine maiorí, hoc est in multiplicazione, mea intentio erat de metallis supradictis, dicens autem Saturnum immundum esse, uere dictum est de nostro Saturno, sed hæc ipsius immundicia sibi non est in radice coniuncta, propterea ab eo facile remoueretur, quum uero dixi metalla perfecta in ipsorum radice munda esse, & quod omnia accidentia ab ipsis facile remoueantur, ne dictum putes de plumbo & stanno communi, sed de alijs.

D E M O : Rogo anteç^p longius hunc sermonem protractas,

83
has, prius apertius dicere uelis, quid de ordinum numero sentire
debeam, putaui enim hactenus, primum & secundum ordinem
sophisticos & medicinas imperfectas esse.

• G E B E R. Suspicaris forte me tradidisse sophistications
& medicinas imperfectas? Debebas certe iamdudum cognoscuisse nostrum arsenicum & cætera materialia, quibus utimur non esse illa uulgaria omnibus nota. Præterea exhortati sumus lib. i. cap. 5. huius artis artifices, ut fugerent opera sophistica. Dico autem medicinas primi ordinis imperfectas esse, ea de causa, quod sulphur sit medicina argentii uiui, quod Iouem, Saturnum & Lunam uocauimus. Argentum uiuum autem medicinam esse sulphuris, quod Solem, Venerem & Martem appellauimus, & hæc in primo ordine, hoc est, in prima præparatione, per quam mundificantur ab accidentibus superuenientibus, & in secundo ordine, hoc est, in secunda præparatione, hoc est decoctione & fixione, per quam mundificantur ab unctuositate adustiua intrinseca, imperfecta sunt, donec perfecte mundificantur & figantur. Quemadmodum uero solus homo cum perpetuo uiuere non possit, necesse fuit ut sociaretur mulieri, ut per coniunctionem hanc cresceret & multiplicaretur genus humaanum, pari modo etiam nostrum Elixir quum per plures & saepius iteratur proiectiones breui absumeretur & finiretur, multumque laboris & magnum temporis dispendium requiratur ipsius præparationem toties à primo principio repetere, necessarium fuit ut abbreviaretur & præparatio & fixio, commiscere partem aliquam Elixir fixi cum muliere, hoc est cum nostro argento uiuo quod Iouem uocamus, neque fixum nec è terra factum, quemadmodum sulphur. Cum uero hæc conuenientiam quandam habent in sua natura, eò facilius uniuntur, & breui tempore multiplicantur in uitute & quantitate. Propterea discebam, supra Iouem magnam habere affinitatem cum Sole & Luna, & quod proxime accedere ipsum ad perfectionem & quasi perfectum esse, & quod transformatur in magis fulgidum atque plus perfectum corpus Lunare & Solare. Dixi etiam in proce

primus ordo
est prima præparatio.

argentum
vivum voca
vit Joven
eūprymo-
ventov.

mio lib. 2. considerationem rei quæ ultime causat perfectionem
 Elixir in multiplicatione, considerationem esse coctionis sub-
 stantiae puræ argenti uiui. [“]Est etiam Elixir medicina, originē
 habens ex substantia pura argenti uiui Philosophorum, id uero
 quod iam medicina factum est, argentum uiuum esse desit, &
 naturam ipsius reliquit, quia transmutatum est & fixum, tamen
 non totum ex argento uiuo natum est, sed etiam partim ex sul-
 phure, quamuis & hoc fuerit ex parte argenti uiui, quod trans-
 mutatum suam naturam reliquit, hoc est, cum pars quædam ip-
 sius iam facta sit lapis philosophorū. In lib. de Vaporibus scri-
 ptum legimus, Alchimiæ artifices uti Borrace in multiplicatio-
 ne sui metalli, per Borracem intelligendum sal præparatum, qd
 mercurij nomine designari diximus & Iouis. Si autem adhuc
 dubitaveris num hæc de primo, secundo & tertio uera mens &
 opinio mea sit, age lege recapitulationem summæ, & conside-
 ra diligenter ea quæ ibi diximus de sublimatione primi gradus
 per quam lapis noster mundatur & purificatur ab impuritate
 corruptente, & redditur purus & uolatilis. Postea figitur &
 hoc appellamus gradum secundum præparationis. Tertius uero
 gradus administrationis lapidis est, ut fixum faciamus uola-
 tile, & hæc est multiplicatio. Ecce igitur primum gradum esse
 præparationis, secundum fixionis, tertium autem multiplicatio-
 nis. Et quemadmodum Elixir nostrum quod fit aureum & ar-
 genteum, paucis diebus figit & transmutat mercurium nostrum,
 sic quoq; sulphur nostrum lotum cum in parte fixum sit, & natu-
 ram & splendorem habeat metallicam, propterea etiam breui
 tempore figit nostrum mercurium sive argentum uiuum, uola-
 tile uero absq; fixo nunq; poterit figi in metallo. Extrahuntur
 uero supradictum argentum uiuum, & Iupiter ex fecibus com-
 bustis salis per lotionem. Rasis in lib. Luminis luminum dicit,
 feces cum dealbantur magnesiam appellamus, & stagnum &
 spumam Iouis. Præterea dicit Philosophus Mireris, capiendas
 esse cineres, de quibus philosophi locuti sunt dicentes, ne uilpen-
 das cineres existentes in loco inferiori uasis, quia in ipsis situm
 est

regis

est diadema cordis. Idem dicit in fecibus esse hoc quod queris.
Hermes itaq; loquendo de distillatione Saturni dicit. Cape ipsum & exalta eum in tabernaculo, eousq; donec totus in uaporrem consumatur, & plus nihil ascendet, & aquam sublimatam conserua ad tempus opportunum. Postea accipe feces remanentes in fundo Bocciae siue uasis, & serua diligenter, nam ipsae sunt corona cordis. Scriptum est in libro Turbae philosophorum, libeo ut aduratis corpus & in cineres conuertatis, hoc em corpus adustum Phœnix est, qui ardet in igne & comburendo renouatur, nam corpus hoc adurendo ex cinere extrahitur, Iupiter qui coniunctus cum una parte Elixir semper multiplicatur & augmentatur. Dicit autem Hermes, cum uidebis corpus conuersum in cineres, perfecte gubernasti illud. Rasis itidem in libro Luminis luminum, dicit aduri non posse, nam post extractionem olei remanere terram. Idem affirmauimus & nos lib. Inuestigationis uerba facientes de præparatione atra- menti nigri. Et lib. 2. cap. 2. dicendo, possibile est à salibus separari feces per solutionem salium, quæ res alia nulli conuenit. Idem confirmauit adhuc in enarratione trium causarum descensionis libro iam citato cap. 11. Pro declaracione uero causæ secundæ scire debes per corpora debilia intellectissime aquam & oleum, quæ in distillatione conseruantur à combustionē, per descensionem in uas recipientis post reductionem in corpus ex calce, hoc est ex salibus eorum, quoniam distillando non possimus uno siue eodem tempore partes omnes in simul distillare, quia ea pars quæ prior reducta fuerit in capitellū uasis, non expectat iam sequentem, si uero capitellum fortiorē ignem recipiat maior pars perdatur, propterea necesse fuit ingenio & industria, id quod iam ascendit in capitellum per rostrū capitelli educere & auferre, & in uas recipientis paulatim colligere, ubi refrigerium caloris inueniet. Diximus adhuc cap. 6. prædicti lib. saepius caput Aludelis adintratur, ne ex nimia multiplicatione in fundum recendant. & in libro Inuestigationis cap. 6. de præparatione louis dixi, descendit corpus purum & mundū, pag. 9, 22.

remanens cum uitro & salibus siue aluminibus, tota substantia terrea, haec sententia potest capi duplice sensu, quemadmodum nostra corpora duplicita sunt, hoc est sulphur & arsenicu. Nam si per corpus ipsum sulphur intelligere uelimus, dico in lotione & præparatione ipsius primo ascensurā pelliculam illā, post hanc uero purum & mundum ab ipsa unctuositate adustiuā, haec autē fundi debet donec liquefiant, sicut diximus in libro de praxi. Iam uero cū sale aut potius alumine, Saturni nomine designato & cum uitro, hoc est cum sulphure quod in eo sale occultatum est, remanet omnis substantia terrea ipsius salis. Sin autem per corpus arsenicu intelligamus, hoc est istud sulphur subtile q̄ in ipso sale occultum est, dico quod p̄ distillationē descendat in recipientem, & post istud cum uitro, hoc est in Boccia, & cum salibus aut aluminibus remanebit omnis substantia terrea in fundo uasis, & istud sal præparatum uocatur Iupiter. Reuertendo uero ad sermonem nostrum de metallis imperfectis, dico ex supra scriptis rationibus tandem concludi Venerē & Martem cōmūnē, quamuis magnam habeant terrestreitatem & sulphuritatem accidentalē, quae facile remoueatur, nihilominus in radicibus suis munda esse, & sulphur & argentū uiuum ipsorum purū & mundū distillari posse siue sublimari, quū haebant partes fixas & connotatales sibi coniunctas, ut diximus lib. 2. cap. 2. Propterea diximus adhuc lib. 4. cap. 3. dealbationem substantiæ Veneris & Martis puram esse, & similiter rubificationem Lunæ.

DEMO: Haec nō uidentur nisi in hanc sententiā prolata.

GEREBER. Possunt duplice modo intelligi, uno modo si intelligamus haec de metallis communibus, dico dealbationē, hoc est argentū uiuum quod medicina alba est sui sulphuris, per rubificationem uero sulphur est intelligendum Veneris & Martis quod tinctura est rubedinis ipsius argenti uiui, quod Lunam uocamus, & haec pura sunt in sua radice. Si autem per Venerem & Martem intelligamus supradicta sulphura extracta ab uno ex ipsis, dico post putrefactionem fieri munda, propter unctuositatem adustiuā, & quamvis ruffa sint, nō acquirunt tamen eam rubedi

*vitrum, est
sulphur in
sale occulta-
rum*

rubedinē cum medicina prīmi ordinis, hoc est, per primam p̄rparationē cum apparitione splendoris cum immunda sint & minime apta, ut recipiant fulgorem rubedinis. Et quia uero per locationem remoueatur prima hæc rubedo adustiva, & sub hac rubidine immunda lateat albedo pura, ipsorum dealbatio pura est, mutati uero ab hac prima natura, & p̄ longam decoctionē fixa fūit, rubificatio pura Lunæ, hoc est Elixir albi siue argenti uiui sui.

D E M O: Concedo hæc duo metalla munda esse in radice, quū uero hoc opus fieri debeat ex unico metallo solo, ut s̄epius iam dictum est, nimirū fieri debebit ex ære siue cupro, habet em̄ hoc plus substātia argenti uiui & minus terrestreitatis, & sulphureitatis adustibilis, idem affirmāte te ipso lib. 1. ca. 2. in quo loco dicitis Venerem in profundo suæ substātiæ colorem & essentia auri ostendere, malleabile enim est & ignitur ut argentum & aurum, quare ab eo accipiendū secretum hoc, cum medium quodam sit inter Solem & Lunam, & facile conuertatur ab una tinctura in alteram, & sit bonæ cōuerſionis & laboris pauci, accipiendum igitur hoc p̄æ cæteris corporibus imperfectis omnibus in opere minori & medio, minus uero in maiori, & cap. 17. dicitis adhuc lib. eodem, te ex naturæ operatione cognouisse & siue cuprum in aurū transmutari posse, cum in mineralis cupri siue ærifodinis uideamus fluentem aquam squamulas subtilissimi æris secum ducere, quæ ex continuo aquæ decursu lauantur & mundantur, cessante uero fluxu aquæ uidisse te squamulas illas cū arena sicca post triennium Solis calore ita decoctas esse, ut inter ipsas inueniatur aurum uerissimum, imitantes uero naturam cum possumus, idem & nos alterabimus.

G E B E R. Hic sane scrupus est, in quem etiam isti qui se in his artibus multum sapere putabant grauiter impegerunt, nec parū offensi sunt, nec meministī tu dixisse me sulphur illud subtile nostrum esse & siue cuprum, qđ in manifesto colorē ruffum p̄æ se fert, in occulto aut nigrū & album, postea uero ruffum, malleabile & igniferū, hoc est funditur & soluitur ignitione ut aurū & argentū, quemadmodū ea quæ ex sulphure & argento ui-

uo cōposita sunt, hoc accipe igitur q̄a unū est ex tribus secretis,
 aut potius accipe secretum, hoc est colorē aureum & argenteū
 occultum, quia tinctura facilis & extrinseca, necq; utilis est neq;
 permanēs, & quum inter medium sit inter Solem & Lunā, hoc est
 sulphur & argentū uiuum, facile conuertitur ex una in alteram
 tincturam, hoc est, facile recipiet colorem citrīnum, hæc autem
 tinctura facilis utilis non est. Accipe autem hoc supra omnia
 imperfecta corpora, hoc est præferas hoc sulphuri Martis nomi-
 ne designato, quia aurum dicitur, in opere minori & mediano,
 hoc est in præparatione quia facile præparatur, & in mediano
 opere intellige fixionem, cum sit magis subtile & purum propte-
 rea facilis & magis perfecte transmutatur & melius figitur. In
 opere uero maiori, hoc est in multiplicatiōe non accipias ipsum
 quia solus Iupiter hic accipiendus erit. In alteram uero senten-
 tiā quod æs siue cuprum conuertitur in aurum, parum recte
 iudicas, si tibi persuades hoc à natura sic fieri posse, nam impurū
 cum puro aliquantum permixtum, quamuis tamen impurum
 accidentale sit, non poterit tamen ablui ea lotione superfluitas,
 nisi & purum quoq; ea ablotione simul cum impuro absterga-
 tur. Quare dico mineram nostri æris esse istud sal supradictū,
 Saturni nomine significatum, ex quo per distillationem extra-
 hatur aqua secum dicens nostrum æs subtilissimum, quod Boc-
 ciæ inditum cum cæteris spiritibus, per continuum cursum ua-
 porum & humiditatē ipsius argenti uiui quæ ascendit 40. die-
 bus (ut aqua diluuij) & descendit per collum uasis siue bocciae, &
 lauatur sic & mundatur à nigredine, cessante uero humiditate
 & iam facto albo Elixir bocciae impositum cineribus siue arena
 in capello obrutum igne temperato, spacio trium mensium, fit
 Elixir rubeum siue aureum. Concludendo itaq; dico, si tota sub-
 stantia nobis esset præparāda aurum primas tenere partes, pro-
 xime argentum & tertio æs siue cuprum. Cum uero nos tan-
 tummodo quæramus spiritus radicales & sulphur, totum hæc
 uno in ferro uīrtuosiora sint & propinquiora nostræ arti, & mul-
 to facilius mundificari possint præ cæteris omnibus, sine dubio
 illud

89

illud nobis erit accipiendum, & reliquis omnibus præferendum.

D E M O: Nec hoc quidem mihi in mentem uenisset unq;. ita planè persuasum habebam contrarium, quum Philosophi dicant, hoc quām longissime distare à ueritate & arte nostra, cū sit immundius & uilius cæteris omnibus metallis, quum plus sulphuritatis habeat & terrestreitatis, argenti uiui uero minus q; reliqua metalla. Præterea tu ipse dixisti lib. 3. cap. 9. corpora imperfæcta, quæ maiorem quantitatem argenti uiui habuerint, magis esse propinquæ perfectioni & ad illam propius accedere, illud idem confirmasti cap. 7. & specialiter loquendo de Marte lib. 1. cap. ultimo dixisti, in transformatione siue transmutatione difficultioris esse tractationis siue præparationis & laboris longioris, propter impotentiam sui fusionis. Subinde dixisti in lib. Testamenti, Martem requirere longissimum labore rem propter ipsius siccitatem.

G E B E R. Clare & aperte loquens de Marte, subintellexi supradictum sulphur, quod Martis nomine hactenus appellare soliti sumus; hoc quum habeat paucam quantitatem argenti uiui & magis terrestre sit, & sine fusione, hoc est solutione, cum natu turam salis non habeat. Propterea ante præparationem imperficius est cæteris metallis, & ipsius præparatio longissima est, propter multam unctuositatem & terrestreitatem & duram solutionem.

D E M O: In tuis scriptis admonuisti nos plurimis in locis, ne acciperemus lapidem illum quem tu manifestasti in multis capitibus, Ergo si iam dicas hanc petram esse Martem communem, aut potius calcem ipsius, & per martem intelligas ipsius sulphur, & iubes illum accipiendum. Si itaq; Martem communem accepero, errabo, quod si sulphur accipiam itidem errabo, si secretum hoc lateat in Marte communī. Dic mihi tum rogo, describes ne praxin huius artis?

G E B E R. Maximē.

D E M O: Erit itaq; necesse de præparatione loqui ferri communis, si in ipso latet secretum.

M

G B B E R.

GEBER. De ipsa quidem loquor sed occulte, scilicet in cap. generalibus, differens de præparatione omnium metallorum Marchositæ, salis, sulphuris, arsenici, argenti uuii, & similium.

DEM: Quo nā mō manifestasti secretū hoc in diuersis capi-

GEBER. Dixi multis in locis maius secretū in Mar (tulisse inquirendū esse, hoc data opera faciebam, ne malignus alius me reprehendere posset, & insufficientiæ accusare, & id quidem uerum est certo quodam loquendi modo me tradidisse. Hæc ut aliud ignorantes intelligerent quam ego sentiebam, & sermo nem meum in aliud sensum prolatum, crederent nostris uerbis nimium inhærentes. Sapientes autem & prudentes qui morem nostrum loquendi cognoscunt, hæc facile percipiunt, isto more loquendo, Virgilius poeta etiam usus est cum diceret, ferro aurum aureum non detruncari posse nisi indicantibus.

DEMO: Age igitur quā mihi hoc secretum manifestaueris, ostende mihi, cum hæc conclusio sit eorum omniū, quæ longo isto sermone à te mihi tradita sunt.

GEBER. Dixi lib. 1. cap. 15. argentū uiuum singulis mettallis facile adhærere, Marti uero nullo modo, nisi per artificiū, ex his uerbis excute summū secretum, scilicet à Marte. Præterea dixi lib. 9. cap. 9. Iouē propius accedere ad perfectionē, Saturnū minus, & Venerem adhuc minus, Mars uero omniū minime, in quo omnis pfectio sita est, & ab eo dependet ipsius Elixir (quis in quibusdā exemplaribus nostris hic textus corruptus legatur) eodē lib. 1. cap. 17. dixi Martē ultimū esse, & hoc secretum est naturæ maximū. Adhæc dixi lib. 3. ca. 9. causam impedimenti cuiuslibet fusionis esse sulphur fixū, ex his uerbis certissime indagare poteris maximū secretū, per istud sulphur fixum hoc loco ferrum cōmune intelligo, præterea q̄ maior pars ipsius sulphur fixum sit & terreū, ut lib. 3. ca. 6. diximus, sit enim denominatio ex prædomināte, lib. 4. ca. 14. de Marte differens dixi, per hunc certissime extendi artificis industriam ad ueram rectificationē cuiuslibet corporis, q̄ hunc, hoc est per ferrum cōmune, aut si libet q̄ Martem intelligere sulphur, Idem est utracq̄ parte ueritas percipies

cipietur per viam breuem, extrahitur tamen à ferro communī quoq; propter ea cōcludendo, lib. 3. cap. 6. de essentia Martis loquens exclamaui, Deo Opt. Max. gratias ingentes referens, q̄ hunc creauerit & ipsi substantiā & substantiæ p̄prietatē dedit, q̄ non cōueniret possideri ab ulla re naturali, ut in ipsa reperiū possit talis perfectio per artificium, quia in hoc inuenisse nos potentia propinquam, quia in sua calce ignem superat nec superatur ab illo, sed mirabiliter requiescit in eo, ex ipso se reficiens.

D E M O: Quæ nam perfectio & potentia propinquior & maior in illo est quam in cæteris metallis?

G E B E R. In eo cōtinetur supradictum sulphur fixum, dicitur autē qd ferrum in igne reficitur uiribus, quod in igne semper pulchrius, nitidius & melius efficitur. Dicit itaq; Arnoldus in Rosario manifestum esse, ea corpora esse pfectiora quæ plus in se mercurij cōtineant, quæ uero minus minoris quoq; perfectio- nis esse. Sit igitur laudatus & benedictus omnium rerum opifex D E V S gloriosus & benedictus optimus & maximus rerum omnium causa qui in re uili rem preciosissimam creauit.

D E M O: Non assequor quo nam modo ex tam uili metallo preciosissimum Elixir creari possit, ex precioso enim aliquid magis preciosum procreari uerissimum est.

G E B E R. Quantūcunq; ferrum cōmune in seipso uilius sit cæteris metallis omnibus, nihilominus ab ipso separata immun-dicia cæteris multo preciosius euadit, q̄a potentia habet propinqua cōuertēdi se in Elixir. Quare Rudigenus philosophus dicit, sciendū est omne metallū in occulto cōtinere Solem & mercurium, & nos extraximus argentum uiuum ex ferro, & ab ipso postea facta est Alchimia, & ex ipsius colore operati sumus opus bonū in termino ignis. Idē philosophus dicit ad hæc. Dicimus petram maiorem esse mercurium, & hic est illud ipsum quod extractum est ex illo lapide quem ostendebim⁹. Exponamus igitur quid nam sit ille lapis, & modū extrahendi ipsum ex argento uiuo ab eo. Reperitur in omni loco omnibus obuius, & omnis homo eo utitur, & est ipsi nomen Martis, Accipito igitur huc, & tere cum

» subtilissime, & laua ipsum. Raymundus dicit absc^q ferro homi-
nes suam uitam sustentare non posse. Senior autem Philoso-
phus de ferro uerba faciens dicit, Ego ferrum, durum, forte, co-
pactum, contusum, omne bonum per me est, & ipsa lux & secre-
tum per me generatum. Dicunt præterea Auicebon & Rasis
corpus ferri cæteris corporibus fortius esse, & lapis ex ipso, &
hunc elegerunt sapientes.

D E M O : Hanc sententiam parumper finito, & si quas cer-
tas rationes habueris illas adducito, facilius enim in tuam sen-
tentiam protrahar certis rationibus quam longis uerborum
ambagibus.

G E B E R . Scias me absc^q certis rationibus minime locu-
tum, in lib. enim Testamenti dixi, Martem quum habeat sub-
stantiam fixam inter cætera meliorem esse, & quamvis Martis
nomine etiam sulphur possit intelligi, respectu aliorum metal-
lorum intrinsecorum, nihilominus potest etiam his uerbis intel-
ligi ferrum cōmune melius esse cæteris metallis propter suam
substantiā fixam, hoc est quum plus habeat sulphuris fixi quam
cæterá metalla.

D E M O : Credebam ego auri sulphur magis esse fixum.

G E B E R . Verum dícis, sed constat maiori precio, nec ta-
men utilis est labor super ipso, neq^z meliorari potest, quoniam
ad summam perfectionem iam peruenit, sulphur autem ferri
iam in uia est ad ultimam perfectionem & tincturam, & cum
magisterio nostro adiuuari potest, ut tandem ad perfectam ru-
bedinem perueniat, & ipsius copia nobis facile suppeditat, & ci-
tra precij magnū dispendium. Per substantiam fixam intel-
lico adhuc terream, quia lib. 3. cap. 6. a nobis dictum est. Si sul-
phur fixum terreum commixtum fuerit cum argento uiuo ter-
reo, ex illa commixtione fieri optimum ferrum commune.

D E M O : Ingenij mei captum excedit, nec facile adducar
ut credam aut persuaderi possim, propterea quod magis terreū
sit ipsum, cæteris longe præstare, iam olim apud me constitue-
ram & adhuc in ea sum sententia, medicinam nostram fieri de-
bere

bere ex materia puriori, & ab omni terrestreitate separata.

G E B E R. Non dico terrestreitatem ferri in isto opere bonum esse, sed potius spiritus ipsi innatos & in ferri terrestreitate enutritos meliores & uirtuosiores esse, quoniam spiritus nutriti in pauca terra & alijs elementis cæterorum metallorum, & probatum est hoc a Raymundo lib. de secretis naturæ, differendo de ferro sub nomine elementi terrestris, dicit enim terram per uitatem radiorum tres partes principales, hoc est animalē, uegetabilem & mineralem, & quod producat res adeo terribiles que enarrari non possint, quod cæteris elementis minime accidat, quantum uero res aliqua plus descendat ad elementū terrestre, tanto plus in eo crescere uitutem coelestem. Propterea aquam & spiritum elemento terrestri immersa, per similitudinem in materia naturali imitari & protrahere proprietatem & uitutem ex materia loci. Quia uero ferrum plurimum participat de terra præ cæteris metallis, ideo aquæ & spiritus ipsius uituosiores erunt quam spiritus aliorum metallorum, quemadmodum uero granum frumenti in terram cadens fructum non fert nisi moriat, pari modo spiritus & uiuum semen auri in terram cadens ferri nisi moriat per putrefactionem & decoctionem fructu non producit. Potest & alia ratio adduci, quare ferrum melius & præstantius sit in isto opere, etiam si habeat multum terrestre itatis, quoniam hæc melius & facilius separatur a ferro, quam in cæteris metallis, cum non sint adeo fortiter cōmixtæ, & nullam habeant affinitatem cum parte radicali, & hoc confirmat Albertus lib. 4. Metheo; cap. tractatus 4. dicendo, ferrum plurimum habet terræ, & mirabile est in sua terrestreitate, & quamvis nulla res adeo facile ab igne ledatur ut aqua, tamen in ferro contrarium euenit, nam multo citius terra igne aduratur, quam ipsa substantia aquæ, est uero huius rei causa talis, quia terreum in compositione ferri immixtum lutulentum est, non bene depuratum nec bene commixtum, eius rei certissimum nobis indicium est, quod facile ferragine obducatur, & cum in igne aduritur ab eo cadunt multæ squamulae terrestreitatis adustæ. Est enim

ipsius terrestreitas porosa, & potest ipsum ignis ex omni parte
 adurere, quemadmodum & nos fusiſus confirmauimus lib. 3.
 cap. 6. Hanc rationem quoque indicauimus lib. 4. cap. 14. de cal-
 cinatione differentes sub nomine cineritij his uerbis. Ea corpo-
 ra imperfecta quae plus terrestreitas minus perferre, & durare
 possunt in isto examine calcinationis & separatiois terrae, quia
 citius calcinantur, & ipsorum terrestreitas facile separatur. Ea
 uero metalla quae minus terrestreitas habent, cum sint multo
 melius commixta & depurata durant propterea melius in igne
 & examine separationis terrae eorum. Ratio confirmatur adhuc
 per ea quae diximus lib. 2. cap. 7. loquendo de sublimatione
 mercurij, nam ibi diximus ingenium siue industriam separatio-
 nis terreæ superfluitatis ab ipso mercurio commixtionem esse
 cum ijs rebus, cum quibus nullam habeat affinitatem, & saepius
 reiterando sublimationem ipsius supra feces. His uerbis uole-
 bam indicare Mercurium ferri, qui sal albus est naturaliter con-
 iunctus, cum aliqua terrestreitate alba similitudinē habens quan-
 dam cum candore Gypsi, aut ouorum calce & marmore albo, &
 similibus, cum uero terrestreitas haec non bene commixta sit,
 neque affinitatem habeat aut conuenientiam ullam cum illo mer-
 curio, ideo facile separantur etiam in calcinatione & lotione sul-
 phuris, quibus dixerim sublimationem saepius esse repetendā. Con-
 cludendo igitur dixi sublimationem mercurij meliorem esse, ab
 istis metallis cum quibus nullo modo conuenit, quam cum istis
 cum quibus conueniat. Certo autem scimus quod omnium mini-
 me conueniat cum Marte & cum sua terrestreitate quamcumque
 metallo quoque, ergo melius est ab eo extrahere ipsum quam
 a ceteris. Hac ratione sequitur spiritus sublimatos a ferro mun-
 diores esse a sua terrestreitate, quam si a quoque alio metallo
 fuissent sublimati, & hoc confirmatur per ea quae 2. lib. cap. 2. di-
 ximus, scilicet feces ferri sunt fixæ, hoc est terreæ, quae in subli-
 matione nequeunt ascendere, & retinent penes se immundicies
 & sordes spirituum in fundo uasis siue Bocciæ, ne cum spiritibus
 sursum ferantur, ibidem supra de hac terra mercurij amplius lo-
 cuti sumus.

DEMO: Nisi me fallat animus, est contradic^{tio} quædam
 in lib. iam citato, cap. de sublimatione mercurij in his uerbis,
 nam scribis in hanc sententiam: Cum uideris argentum uiuum
albissimum ut niuem & quasimortuum adhaerere lateribus Alu-
delis, tunc reiterabis super ipsum sublimationem eius absque
fecibus. Dixisti præterea lib. 2. cap. 2. de fecibus loquendo,
& quibus sublimare debemus spiritus istos, quod debemus eli-
gere materiam talem cum qua conueniant spiritus qui sublima-
ri debent, & cum quibus magis profunde uniantur & quam
maxime eodem loco certas rationes adducis. Hæc mihi uiden-
tur longe diuersa & multum contraria, quum supra dixeris
Mercurium sublimari debere à fecibus, cum quibus nullo mo-
do conueniat, neque ullam cum ipso illi habeant affinitatem,
aut rursum eum sublimare iubes absque fecibus, & iterum di-
cis, spiritus debere sublimari à materia & fecibus cum quibus
non bene conueniat illi, & magis profunde quam maxime in-
uicem uniantur.

GERBER. Dicerent fortasse aliqui primam & secundam su-
 blimationē non eandem esse, & quod prima uice debeant subli-
 mari cum fecibus, postea absque fecibus, est tamen una & eadem
 distillatio, propterea uolui indicare quod debeamus distillare no-
 strum mercuriū absque fecibus extraneis, cū in se ipso feces habe-
 at sufficietes & supfluas quidem, scilicet supradictam terrestrei
 tatem. Quū igitur dico nos debere eligere feces cū quibus spíri-
 tuis bene conueniat, uolui admonere quod nullas feces extraneas ee
 debeamus accipere, sed spiritus sublimandos esse cū fecibus sibi
 naturaliter unitis, in profundo quidem & quam maxime quales
 sunt feces Mercurij, Martis. Vas huius distillationis debet esse ee
 tabula plana, aut potius parua concavitatis, ut dixi lib. 2. ca. 11.
 hoc est Boccia contra bocciam, siue storta quam nostrates re-
 tortum in retorto uocant, ex quibus possit facile descendere,
 nam argentum uiuum nostrum cito & quam facillime ab igne
 aufugit à superficie plana, ut dixi lib. 1. cap. 15. Habet & ferrum
 aliam proprietatē super reliqua metalla, qua ipsius spiritus mer-
 curialis

curialis, hoc est sal præparatum rectius seruabit spiritus sulphureos præparatos à combustionē, quām Mercurius reliquorū metallorum. lib. 2. cap. 15. dixi hanc salis esse proprietatem in igne non adūri ante fusionem, & seruare spiritus sulphureos commistos ab adūstione ignis. Quare spiritus mercurialis qui post æqualem præparationem plus seruabit naturam salis sui corporam, melius defendet spiritus sulphureos à combustionē quām facturi sunt spiritus mercuriales in aqua soluti, nam quanto furent subtiliores & magis soluti, tanto magis appropinquabunt naturae ignis, & eo citius comburantur, ut diximus lib. 2. cap. 2. Certum est tamen si omnes spiritus mercuriales metallorum possent æqualiter præparari, spiritum Martis plus seruaturum naturam bonam corpoream, quamobrem etiam multo minus aduretur & melius seruabit sulphur à uitrificatione, hoc est à combustionē. Nam ut lib. 3. cap. 7. dixi, Rēs subtilis in natura p̄pria reducta in substantiam terream, scilicet per calcinationem magis subtiliatur, & in sal reducta citius soluitur. Cum uero omnia metalla in sua natura subtiliora sint quām ferrū, igitur æqua liter præparata magis subtiliuntur, & in ipsorum distillatione quasi tota ipsorum substantia soluitur, quare citius quoq; adūritur. Hoc autem diligenter considerandum est, ne hic committatur error, melius est etiam in multis Vasculis distillare ipsum, ut tanto minus sentiat ignem, cum una & magna distillatio magnum & fortē ignem requirit, ut totum oleum exprimat. Lib. 4. cap. 15. de sulphure loquendo sub Martis nomine dixi, quando Mars unitur corporibus multæ humiditatis ipsum imbibere ea propter suam nimiam siccitatem & humoris priuationem, & sic ipsis coniunctus non inflammatur cum illis, nec adūritur nisi & ipsa corpora sibi commixta inflamabilia & combustibilia sint. Isidorus dicit, Stannum reliqua metalla ab igne defendere, & quamvis cuprum & ferrum fortissimæ naturae sint, tamen si absq; stanno fuerint tandem adūri, per stannum aës & ferrum nostra intrinseca significat. Diximus & nos lib. 3 ca. 2. ex mercurio duas perfectiones inquirendas esse, unam quæ non possit

possit aduri quæ defendat à violentia ignis , alteram uero quæ
 non aufugiat & fixa reddat , & hoc est sulphur quod arsenicum
 uocamus . Vincentius Monachus lib. 7. cap. 90. dicit , quod tal
 istud quod limaturæ corporis commiscetur , in igne ipsum de-
 fendat ne aduratur . Per limaturæ corporis intelligimus sulphur
 præparatum , simile tenuissimæ limaturæ argenti . Albertus
 quoq; aliam adducit rationem quæ ferro communi conuenit ,
 & suo sulphuri Martis nomine appellato lib. 4. de mineralibus ,
 cap. 1. Hoc modo obseruandum est , hoc (inquit) quod fumus
 eius indicat terrestrem substantiam , quæ est in ipso , ualde igni-
 bilem & cremabilem , & foetor eius indicat ipsam esse ualde in-
 digestam & nō terminatam , sed potius calore corrupte esse
 corporis indigesti quām per digestionem completam , & hæc in
 complexione sua facit quod possit esse corpus sive materia uni-
 versalis omnium metallorum . Si esset completū ad complexio-
 nem unam determinatam , tunc proculdubio non esset conuer-
 tibile ad alia , nisi prius illa tolletur , sed nunc propter suam com-
 plexionem conuertibile est in omnia , sicut semina et alia ex qui-
 bus generantur res naturæ , & ideo sagax natura abundat in sul-
 phure , ubiuncq; est locus generationis metallorū . Quum igi-
 tur ferrum quoq; sulphure abundet , propterea & ipsum locus
 proprius est metallorum philosophorum . His rationibus nimi-
 rum depræhendes ferrum magis esse propinquum nostræ arti
 quām aurum , nam ipsum magis est digestum & indetermina-
 tum , aurum uero cum digestum sit & determinatum , non sine
 multo & graui labore ab eo remouebitur complexa ea deter-
 minata , ut reddatur incompletum & indeterminatum , nam ali-
 ter non poterit conuerti in aliud quidpiam , & hæc est præcipua
 ratio , quare non fiat transmutatio in metallis nisi reducantur in
 eorum materiam primam . Idem probat Albertus alio modo
 alijsuè rationibus lib. 5. de mineralibus cap. 1. aperte demon-
 strans , ipsum ferrum proprium esse minerale , cum omnia hæc la-
 pidis propria sit proprietas igni non liquefieri , metallorum uero
 proprietas est à calido & sicco dissoluī & liquefieri , nam ob hanc

98 causam lapides dicuntur ex genere siccorum & terreorum, metallaque uero ex genere humidorum. Cum uero haec propriitates ambae conueniant ferro, ipsum uerum esse medium minerale non dubitabimus affirmare, nam ipsum participat terrestreitate multa & substantia lapidosa quae ipsum impediunt, ne fundatur ut cetera metallaque. Fuit etiam a philosophis lapis nomine nuncupatum propter ipsius excellentiam. Sed cum in forti igne quoque liquefiat ut Albertus affirmat lib. 4. Metheo; tract. 4. cap. 5. & pondus habeat & splendorem metalli, propterea participat in natura metallica.

DEMO: Albertus cap. sequenti hanc proprietatem Marschitis attribuit.

GERBER. Philosophi propter conuenientiam in materia & nomine de Marte & ipsius calce locuti sunt sub nomine Marschitis. Dicit uero Isidorus lib. 15. Argentum uiuum specialiter inueniri in metallis & tantae uirtutis esse, ut si ipsi impo- sueris lapidem centum librarum pondo, subito tanto ponderi ipsum resistere, si uero unicum auri scrupulum iniicias, subito ipsum recipere aurum in sinum suum.

DEMO: Non capio quomodo sit possibile argentum uiuum tanto ponderi posse resistere, impositi lapidis.

GERBER. Aduertis ne Isidorum hac parte locutum de argento uiuo quod in ipso ferre est, hoc enim magnam substantiam terrestreitatis siue lapidis sustinet, si autem hunc Mercurium distillaueris, in ipso distillato submergitur suum sulphur aurum dictum ut dixi lib. 1. cap. 15. Multis laudibus extulerunt ueteres ferrum, sed inter reliqua quae huic laudi tribuerunt, precipuum est ferrum, propriam mineram esse argenti uiui, cuius rei ratio haec est. cum secundum mentem Rasis in lib. de diuinitate, manifestum occulto semper contrarium est: manifestum autem ferrum calidum est & siccum, durumque. igitur ratione Rasis iam dicta suum occultum frigidum & humidum & molle, hoc est argentum uiuum, propterea dicit idem Rasis loco iam citato, occultum ferri argentum uiuum esse, & subinde dicit in libro Luminis lu-

92-

num, Martem exterius caliditatem & siccitatē habere, interius
uero frigiditatem & humorem, intra se uero argentum uiuum
quoc̄ habere per propriam naturam, & hoc purum quidem &
per administrationem extractum tandem conuerti in speciem
• puri auri.

D E M O: Si bene memini, dixisti prius quod hæc duo sul-
phura Veneris & Martis nomine designata in suo manifesto de-
pendeant à rubedine, hoc pro certo indicio ponebas ipsa & sic
ca esse in manifesto, Ergo Rasis intelligit hoc loco sulphur quod
Martem appellamus, quod post sublimationem dealbatur ut ar-
gentum, nimirū itidem etiā tu de hoc sulphure loquens & ipsius
lotionem ostendens de lotione argenti uiui loqueris.

G E B E R. Satis argutè hæc, uolebā tamen his uerbis quoç
significare in Marte cōmuni quoç contineri argentum uiuum
Philosophorum, ea de causa quod post putrefactionem tota sub-
stantia Martis communis rufa est ut sanguis, & sub hac rubedi-
ne est ipsum argentum uiuum in forma salis albi ut calx. Her-
mes uero dicit omne secretum consistere in uitro & sale. Aros
philosophus dicit, accipito sal commune (dico autem commune
omnibus metallis) ne intelligas marinum, scias tamen aliud sal
me non nouisse neq; aliud atramentum, illo excepto qui habetur
in Capillis Virginis paschalis.

D E M O: Intelligere nequeo quænam sit uirgo hæc pa-
schalis.

G E B E R. Veteres occultauerunt secreta naturæ non so-
lum in scripturis, sed etiam subuarijs Picturis, Characteribus,
Zifris, monstris & animalibus, diuersis modis depictis & trans-
mutatis, hæc pro templorum foribus & palatijs insculpta uise-
bantur, à nemine uero intelligebantur, exceptis illis qui huius se-
creti aliquam habebant cognitionem. Virgo autem paschalis
herba est naturalis proprietatem & similitudinem habens Mar-
tis, Veteres autem similitudinibus & allegorijs delectati ferrum
nominauerunt virginem pascalem, hanc depingebant in forma
mulieris capillis expansis & sparsis, in uertice eius erat positus

Character Mercurij, in medio uero Character semilunæ, & in parte extrema Character Solis, hac figura significare uolebant, quemadmodum capilli indigestibiles sunt etiam si molles sunt & subtiles, ita quoq; partes subtilissimas radicales ferri incorruptibiles & incombustibles esse & in ipsis aurum & argentum contineri & Mercurium philosophorum. Mercurius autem leuior est argento, & argentum leuius auro: Dicit itaq; Rudenus philosophus, principium huius operæ confistere in introitu Solis in Arietem, Rasis item in lib. de diuinitate dicit. Accipe lapidem post introitum Solis in Arietem.

D E M O: Persuasum habebam ipsos locutos de primo gradu ignis, qui leuis esse debet, hoc est calidus & humidus, ut aer tempore ueris, dicente Aristotele in lib. secretorum ad Alexandrum. Ver autem incipit Sole intrante signum Arietis.

G E B E R. Non displicet mihi hæc tua sententia, fuit autem sententia philosophorum, ut his uerbis ostenderet principia naturalia huius operæ ferrum esse siue Martē, nam Aries domus est Martis. Sole uero intrante in Arietem incipit iam ascendere per plures gradus, Leonem uero subiens non ascendit magis sed descendit iam, significat autem hoc quod Sol qui in Marte imperfectus est artificio ad perfectionem perduci posse, aurum uero altius ascendere nō potest, sic per calcinationem aut solutionem descendit & fit imperfectum. Dicit etiam Rasis in lib. de diuinitate, hanc rem ex animalibus calidioribus & melioribus cæteris omnibus desumi oportere, hoc est ab homine complexionis Cholericæ.

D E M O: Dicebas supra hanc medicinam non posse fieri ex animalibus.

G E B E R. Homo ille calidus & Cholericæ complexionis ferrum est. Dicente Rasi, Martem extrinsece calidum esse & siccum, igneum & Cholericum, propterea etiam homines qui subMarte planeta nascuntur bellicosi sunt & Cholerici. Dicitur autem ferrum homo quia habet animam, corpus & spiritum (ut supra diximus) sanum, est enim purus in radice sua, iuuenis & fortis.

fortis quia durus est & magnæ fortitudinis. Dicitur etiā minor mundus ea ratione quod & homo dicitur, aut potius quod possit diuidi in elemēta quatuor. Virtuosissimum hoc metalum quātumuis generatum sit uirtute & influxu omnium stellarum & planetarum, ut affirmat Rogerius Bacco, specialiter tam in terra generatum est uirtute potentissima & uirtuosissima stellæ polaris, quam Itali Tramontanum, Græci Arcton uocant, huius certum est indicium (ut tradit Raymundus & Ioannes de Rupecissa) acus buxulæ nauticæ qui semper polūm respicit & quasi ad suum simile conuertit se. Et nos diximus supra de rete Vulcani ex calibe factum fuisse, & uellus aureum & tauros & Dracones Marti fuisse dicatos.

D E M O: Probè memini.

G E B E R. Volebam īs uerbis significare aquam Mercuriū

rialē, Mercurium & aurum philosophorum omnia fieri ex sero, & ferrum esse lapidem illum qui uili precio uenditur respectu cæterorum metallorum, Nam uarijs nominibus à ueteribus philosophis appellatum lapidē hunc, ne insipientes illum cognoscerent, nā si ipsum cognoscerent nō uenderent tā uili precio. & in libro philosophorum Turbae, dicitur, Lapis ille quem quæritis, publicē & uili precio uenditur ubiqz. Arnoldus dicit lapidem uegetabilem nutritum in montib⁹ multi errantes non cognoverunt, uenditur autem ubiqz & uili precio.

D E M O: Dixisti supra, medicinam nostram ex re uegetabili fieri non posse.

G E B E R. Ferrum uegetabile dicitur non tantummodo quod ex uirido uirido compositum sit, & inde nigrū faciat encaustum, sed quod mediante igne transmutatur, & habet potentiam propinquam ut conuertatur in Elixir.

D E M O: Dixisti prius nihil impendendum esse ut comparemus nobis necessaria huius artis, cum sit res uilissimæ & nullius precij, idem affirmant omnes philosophi, Nam Alphidius dicit hoc secretum precio non comparari, sed inueniri projectū in media uia ut etiā à pauperibus haberī possit. Scriptum est

Lilium Alchy præterea in lib. *Lilium Alchimiæ*, fundamētum huius artis rem unam esse magis tinctam, fortiorē & sublimiorem cæteris rebus omnibus. Itidem in libro turbæ philosophorum legimus. Aliud non est quād ut philosophi nobis indicauerunt, hoc est omnibus obuia, diuitiis & pauperibus, liberalibus & auarīs, eunti & sedenti cū projeſcitur in uia, et in sterquilinij ſepelitur.

» G E B E R. Concedo ferrum reduci in formam lapidis uiſiſſimi ex quo fit Elixir, de iſto lapide loquitur Aristoteles ad Alexandrum & dicit. Accipe lapidem vegetabilem animalem & mineralem, qui lapis non est neq; habet uitritutem lapidis, & si habuerit aquam aeris & aerem ignis, & ignem terræ, totam artem habebis.

D E M O: Mihi uidentur hæc impossibilia.

» G E B E R. Philosophi metaphorice loquentes aut per similitudines non mentiti sunt, nam Aristoteles uerbis recitatis docet te distillationem & separationem elementorum, cum igitur in distillatione igne paruo separaueris aquam, hoc est aquositatem aeris, ab hac aqua Mercuriali, & postea per balneum separaueris aerem ab igne, hoc est à sulphure subtili supra nominato Arsenico, & ignem à terra de Mercurio cum forti expreſſione ignis, tunc assequutus es ueram artem distillandi & separandi elemēta, de qua separatione locuti sumus lib. 2. cap. 12. Arnoldus de iſto lapide loquens, dicit, lapis est in similitudine & tactu non in natura. Dicit autem Hali philosophus, lapides sunt & non lapides, lapides autem dicuntur propter similitudinem, quā habent cum lapidibus.

D E M O: Concedo medicinam nostram cum fuerit finita formam habere lapidis uilissimi, imprudentibus tamen lapidem non esse, propterea non recte dixerimus, materiam ex qua fit Elixir esse lapidem, niſi eadem lege dixerimus, omnia quæ nō adurantur igne aut diuidi possunt in quatuor elementa, lapides esse.

» G E B E R. Certè tibi dico materiam ex qua fiat hæc medicina similitudinem habere lapidis uilissimi in principio operæ,

&

& nos apertè diximus lib. i. cap. 5. Lapidem esse & materiam
unam solam in qua cōsistat totum magisterium & quod in præ
paratione ipsius remoueamus superfluitates. Ergo non possu
mus hæc intelligere de Elixir finito, cum nullas habeat superflui
tates, neq; uerum est omnia quæ diuidi possunt in quatuor ele
menta, aut igne non adurantur, lapides esse aut similitudinem
habere lapidis. Sed philosophi uoluerunt significare materiam
suam similitudinem habere lapidis uilis, & quod in igne non cō
sumatur & diuidi possit in 4. elementa, & hunc esse fundamen
tum totius artis. Hali philosophus dicit, lapidem hunc omni
tempore inueniri & omni loco & circa omnem hominem. Pro
pterea nemini molestam esse aut grauem ipsius inuentionem.
Lapis uilis, nigra, dura, tætens, quæ nullo præcio comparetur.
Præterea legimus in libro turbæ philosophorum, hanc rem esse
lapidem & non lapidem, inueniri omni loco, rem esse uilem &
præciosam, obscuram, occultam, & omnibus cognitam. Senior
philosophus dicit, interroga Regem Mohors de cognitione la
pidis, & respondebit, omnis homo nouit ipsum, & qui hunc non
nouit nullam rem agnoscit.

D E M O: Nunquam diuinabo, dic igitur apertè quod illi
nomen uulgo.

G E B E R. Amor meus singularis erga te, & quia iam du
dum à me receptus sis in numerum discipulorum meorum, co
guat me tibi tantū reuelare secretum, propterea dico, retrimēta,
hoc est calx ferri qui generatur in igne, & à fabris in media uia
projicitur & in sterquilinis inuenitur, uilissimum esse lapidem
philosophorum, similitudinem habet lapidis, uerum lapis non
est, hic solus habet omnes proprietates quas philosophi suo la
pi di attribuunt.

D E M O: Quomodo hoc fiet, ut ille uirtuosissimus lapis
philosophorum sit terra adusta in qua nulla penitus uirtus inesse
possit reliqua, nā cum tam longo tempore in igne fuit, minime
credendum est ibi remansisse aut argenti uiui aut sulphuris aut
aliorū spiritum.

GEBER.

calx fe
vi.

GEBER. Haud meministi prius me dixisse, omnia in igne
 aduri præter calidum & humidum radicale metallorum & quod
 ex illis fiat nostra medicina. Dicit autem Philadelphus phi-
 losophus, humidum radicale metallorum per homogeneitatem
 & fortem unionem elementorum non separari nec consumi in
 igne cum fixum sit & in igne permanens, & quantumvis calx il-
 la appareat arida, sicca, & humoris priuata, nihilominus si expe-
 rientiam feceris, inuenies res supra dictas. De ista calce locuti
 sumus & nos lib. 2. cap. 7. dicendo, Erit igitur sublimatio Mer-
 curij melior de calce quam de cæteris rebus omnibus in toto mun-
 do cum parum cum ipso conueniat neque sulphuritatem habeat.
 Nam supradixi sublimationem argenti uiui meliorem esse ab
 ipsis metallis quam cum eo minus conueniant, hoc est ex ferro,
 quod uero dixi in Testamento calcinationem breuiorem esse ui-
 am ad perfectionem, propterea dixi, argentum uiuum ex calce
accipendum esse, hoc est ex ferro, quia ipsius terrestritis cum il-
 lo minime conueniunt, neque habet sulphuritatem adustibilem,
 nam haec in calcinatione consumitur. Sed sulphuritas fixa igne
 minime consumitur, ut diximus lib. 3. eap. 7. Si autem per cal-
 cem intelligas sal, dico quod ab ista calce solummodo sublima-
 mus corpora debilia, ut diximus in secunda causa descensionis,
 ut est aqua & oleum & postea argentum uiuum, quod Iouem di-
 cimus, & habet haec calx nullam sulphuritatem adustibilem aut
 unctuosam, quia illam separauimus, à prima autem calce non
 solum distillamus corpora debilia tantum, sed etiam sulphur fix-
 um Martis nomine appellatum. Diximus præterea lib. 1. ca.
 14. Arsenicum & sulphur figitur, & sublimatio unius & alterius
 melior est ex calcibus metallorum. & lib. 2. cap. 2. dixi, Experien-
 tiam docere hoc necessarium esse, nam illi qui huius rei pericu-
 lum fecerunt, cognoverunt se in uranum laborasse sublimando
 res alienas & extraneas à natura Arsenici & sulphuris, quia nul-
 lo modo potuit inueniri depuratio post ascensionem ipsorum; su-
 blimatis uero cum calce alicuius corporis, tum demum bene su-
 blimasse & perfecte mundare potuisse cum facilitate. Est autem
 intentio

intentio nostra quantum ad feces qui ibi administrantur de mes
tallorū calcibus, & sit sublimatio propter ipsas facilior & expe
ditior, propterea nulla alia res in locum ipsorum substitui po
test. Nec dicimus tamen sublimationem impossibilem esse sine
calcibus corporum, & longe difficilimā & tardissimilaboris &
prolongationis ad desperationem usq;. De calcibus istis lo
quebatur Ioannes de Rupecissa dicendo, se traditurum modum
incantationis & reductionis auri & argenti in terram & calcem
ut possint publice portari in manu tempore belli absq; timore
latronum.

DEMO: Quād primum aliqūd oīi nactus fuero, opera
tionem hanc experiar, cum adeo paruo precio constet.

GEBER. Aduerte diligenter ne erres.

DEMO: Si alicubi erratum fuerit, opus à principio reite

rabo.

GEBER. De praxi non dico sed nota materiam.

DEMO: Calcem illam ferri accipiam quā mihi indicasti.

GEBER. In eo inquam potest error committi, forte cum
accipias calcem quæ huic negotio parum commodus erit.

DEMO: Ergo ostēnde mihi meliorem.

GEBER. Inuenies huius calcis quoddam genus & fran
gibile & hoc ferreum est, adhuc parum aptū huic operationi. In
uenies & aliud genus frangibile quidem, sed album in fractura
neq; hoc bonū est, quia retinet adhuc aliqūd naturæ ferreæ, &
habet multum sulphuritatis unctuosæ & adustibilis. Sed quam
uideris maxima ignis uehementia in naturam uitri conuersam,
coloris quasi iridis aur Zaphirini obscuri aut caelestini obscuri,
hec ipsa est uerus et uirtuosissimus lapis philosophori qui gene
ratur in igne, & quanto diutius in igne fuit rato meliorabitur.

DEMO: Summas tibi gratias ago pro tanta liberalitate,
dicam tamen cum uenia quid ego sentiam. Dixisti lib. 2. cap.

13. Omne quod humiditate priuatum est non fundi excepta ui
trificatoria, ferrum igitur uehementissimo calore ignis in sub
stantiam uitri conuersum humiditate priuatum est, & perconse

O quens

105

Geber lib.
parte quarti
cap. 41. pa
62. v. 7. sec
num, inc
rationis
ex alia

NB Gebr. lib
brorum
distinctiōe
lib. 2. cap. 4

trifrat
lapis
NB
melior
erat.

quens erit quoq; argento uiuo & cæteris spiritibus priuatum.

G E B E R. Secundum opinionem Alberti lib. 3. de mineralia. ca. 2. & 5. Sunt in omni metallo duæ unctuositates, quarum una quasi extrinseca est subtilis & flammabilis, altera uero intrinseca retenta in radice metalli adeo ne ab igne exhaustiretur aut dissiparetur, & hæc cremabilis non est necq; combustibilis.
 » Certum uero est uirum hoc humidum esse radicale ferri, propterea & incombustibilis, necq; ex toto priuatum humiditate, nā si quodammodo exteriori humiditate priuatum sit quæ inflammabilis est. Idem Albertus lib. iam citato cap. 4. de uitro hoc dicit. Se negare materiam illam quæ in uitri substantiam intrat, cineres esse, sed potius humidum radicale purissimum quod intrinsece retinebatur in ipsa materia incinerata, quæ humiditas per potentiam unius ignis non potuit extrahi, sed igne fortissimo fluit, & hæc est illa humiditas quæ maximam siccitatem experta est. Hæc igitur materia est liquabilis & materia prima & remota, una & cōmuniſ, hoc est humidū ipsum huius generis. Idē Albertus lib. 4. Metheo: tract: 2. ca. 9. dicit, Calore uehemē ter congregare partes homogeneas & separare heterogeneas, quia humidum soluit & separat illud à terra, humidum autem à terra receptum non potest penitus separari, propterea incipit distillari cum terreo subtili, & fortissimo igne funditur in uitru, terreum uero grossum quod fortius tenebit comburi in fauillam. Et nos diximus lib. 2. cap. 13. ignem uia maxima reducere materiam in uitrum, igitur manifestum est uitrum partem esse humidi radicalis ferri cum grossis terrefrictatibus, quæ fusionem impedit in ferro combustis in fauillam, uitrum fit fusibile quia sedij iam in naturam suam liquibile, & quia pori sunt occlusi, ignis penetrare non potest & ipsum exterminare.

Vincentius Monachus scribit lib. 7. de naturalibus. Lapidem dici & non lapidem. Lapis enim dicitur quod possit conteri, & non lapis quia fundatur & fluat in igne absq; euaporatione, ut aurum, necq; alia rei conuenire proprietatem hanc.

D E M O: Philosophi dicentes, non consumi lapidem ipsum in

rum in igne, haud dubie dictum uolunt de medicina finita.

GE B E R. Pessima glōſa est quæ tēxtum corrumpit & per uertit, nam tibi dico ipsos intellexisse ījs uerbis principium & fundamentum huius operæ, quod etiam confirmat nobiscum Georgius Bacco Anglicus his uerbis. Dico de qualitate omni quod supra ignem figi debeāt, scilicet ne aufugiant ab ipso, nec consummantur aut corruptantur ab igne, & postremo ne colorem mutent in igne, nam hę sunt res quæ principium dant huius operæ. Dicit præterea Alphidius, ignem subire & intrare omnia corpora, sp̄iritus, substantias, & lapides, sed lapidem hunc non intrare neḡ ipsi dominari posse, nec sulphures in ipso corrumpere. Arnoldus ad Regem Neapolis Dicit, quanto longius lapis hic in igne durauerit, tanto plus augmentari & crescere ipsum in bonitate, & uirtute, quod nullæ alii rei cōuenire potest, quia omnes aliæ res igne absūmuntur, dictus autem lapis solitus in igne melioratur & crescit in bonitate, nam ignis nutritum est ipsius lapidis, & hoc certissimum est indicium ad cognoscendum lapidem. Auicenna in lib. de anima, quosdam inueniri qui non concedant magisterium Alchimiae dicentes, quod ex rebus illis quæ ignem perferrere nō possunt, nihil procreari posse, quod ipsum sustineat, quibus respondemus ratione nitrī, terra enim omnino ab igne remouetur, contactum uero ab igne fortius euadit, quia ignis potestatem non habet supra uitrum.

D E M O: Attamen sal nitrum multum combustibile est.

GE B E R. Auicenna supradictum uitrum intelligit per figuram quam appellamus Anthitesin, mutando primam literam ut dicātur illi pro olli. Propterea dicit Auicenna in Epistola ad Arsem philosophum. Locus orientis ubi reperiuntur præciosi lapides Soli proximus est, sic quoq; nitrum quanto propius à Sole tangitur tanto fortius euadit. Propterea etiam lapis hic quanto magis perfert calorem ignis, & cæteros labores huius operationis, tanto erit melior. Albertus lib. 4. tract. 3. ca. 16. dicit, quamvis res quædam corruptibiles sint in igne, tamen non combustiviles esse, quia eorum humor nutrimentum non est

ignis, ut lapides & ferrum, earum rerum quædam ignem non recipiunt propter constrictionem pororum, ideo non ardent, sed hæc intelligenda sunt de supradicto uitro. Diximus & nos in fine proœmij lib. inuestigationis & in proœmio lib. 2. Vitrum esse ex rebus illis quæ præparationem iuvant, nam reducendo ferrum ad naturā uitri præparati, propter remotionem multæ terrestritatis. & lib. 3. ca. 7. diximus, Si dicamus corpora per calcinationē mundari, pro certo intelligere nos mundationē ferri à terrea substantia quæ in ipsa radice unita est. De hoc uitro intellegebam cum dicerē lib. 1. differendo de sulphure, Aliquos cum uiderent hanc magis profundam in ipso mundificasse ipsum & sustulisse fugam & adustionem, & redditum est fixum & terrum, & per ignem nō dat fusionem bonam nisi uitrificatoriam.

DE MO: Philosophi de uitro loquentes forte intellexerunt uitrum commune.

GEREBR. Vitrū cōe non habet humorē neq; sulphur aut argentum uiuum quæ conueniant cum metallis. Propterea dicit Rasis, ueteres uitrum metallicum consecisse. Et nos diximus lib.

Rasis, de Divinitate. de aluminibus.

cap. 11. philosophos uitrum facere ex corporibus metallicis. Dicit etiam Rasis lib. de diuinitate, aliquos tradidisse tinteturā à ferro esse & à nulla alia re, & hoc lapidem esse maiorem, uilem inuentu & famosum. Illud idem repetit lib. de aluminibus, cum dicit uitrum liquefacit ferrum & omnia corpora, & facit ipsa in fusione currere. Diximus & nos lib. 2. cap. 8. proprietatem esse, uitri & omnia fundat & conuertat ad se, & in lib. Testamē ut ti cap. de Marte dixi, calcē fundere lapides, hac de causa quidam adiutorio uitrigemmas faciunt.

DE MO: Cum dices supra, uitro adiecto carnes uelocius coqui, addebas per uitrum philosophorum ipsos intellexisse sulphur. Quomodo intelligunt iam calcem istam per illud idem?

GEREBR. Verum est philosophos sæpius & quiuocatione usos esse, cum uero distinguere & cognoscere cupis de qua re ipsi siloquātur, rerum proprietatem diligenter examinare debes, & sic facile animaduertes, quando ipsi aut sulphur aut calcem supra dictam.

dicitam intelligat. Alphadius de hoc uitro loquens dicit, frange uitrum, & extrahe lapidem, & pone ipsum in uas uitreum siue Bocciam, & extrahe ab ipso oleum, & inuenies hoc quod philosophi nobis tradiderunt, in hoc uitro argentum uiuum est quod ignem superat tamen ab ipso non superatur, ut diximus aperte lib. 3. cap. 6. prope finem. Isidorus in eandem ferè sententiam loquitur, argentum uiuum (inquit) melius seruatur in uasculis uitreis, nam reliqua ipsum perforat. Diximus & nos lib. 2. ca. 6. uitrum tantummodo, & huic similia, quum poros non habeant sola contineri posse spiritus qui aufugiant & exterminantur ab igne, his uerbis uolui indicare spiritus ferri fugere uehementem ignem donec conuertatur in uitrum coloris Zaphirini aut Cælestini obscuri. Propterea lib. 4. cap. 16. dixi quod in corporibus præparatis cernere debeamus colore cælestinum qui sit perfectus propter bonitatem argenti uiui. Itidem Albertus parum ante finem lib. Metheo: occulte hæc confirmat his uerbis, dicit enim non facile posse cognoscere nos quando metalla suam formam specificam iam acquisiuerunt aut non, non enim facile cognosci quando iam sit lapis uerus aut metallum, nisi per corruptionem ad magnam debilitatem perducantur, in tantum ut nihil ibi restet præter solam figuram & nihil de uirtute quam sequitur essentia. Comparantur uero hæc corporibus mortuis, nam hæc si paruo tempore mortua fuere, uidentur paruam habere differentiam cum corporibus uiuis, longo tempore uero in se pulchro conditi, tunc in ipsis sola figura remanet, & si attingantur subito in cineres corruunt, & apparet tum magna differentia inter uiua & mortua corpora. Idem intelligendum de uectabilibus & mineralibus, Nam mineralia etiam suo modo moriuntur, quemadmodum reliqua animalia, tam non cognoscitur, facile quando amiserint ipsorum esse & naturam nisi ex maxima mutatione. Etenim Zaphirus quamdiu habuerit colorem & transparentiam & figuram Zaphiri, similis est uiuus & qui habeat operationem Zaphiri, Si uero post longam mutationem obscuretur & discontinuetur, scimus ipsum iam non esse Zaphi

rum sed similitudinem Zaphiri, idē intelligendum de auro uiuo & mortuo, idem de argento & cæteris metallis.

D E M O: Ne graueris rogo tribus uerbis mihi explicare, ea quæ tam longo sermone tractasti.

G E B E R. Hæc est summa totius sententiaæ ut intelligas, nos uoluisse indicare eo sermone, quum ferrum tanto temporis spacio in igne perdurauerit, ut īā factum sit valde debile & frangibile & ibi plane nihil remanserit naturæ uitri, & colorem adeptum sit Zaphirinum obscurum, quasi tum demum conuersum esse in lapidem philosophorum. *Hec occultauerunt veteres poetae eo figmento, cum fingerent Demogorgonem Bisannum omnium Deorum gentilium & ab omni parte circum datum esse tenebris, nebulis, caligine, habitans in medijs teræ uisceribus, ubi natus fuerit uestitus quodam uiridi pallio humiditate quædam aspersus, spirans terrestrem odorem, horribilem & foetentem, non prognatum ab aliquo, sed æternum & parentem omnium rerum.*

D E M O: Quamuis hæc mihi uideatur ualde obscura, cu-
piotamen expositionem huius figimenti audire.

G E B E R. Demogorgonis uocabulum Græcum, interpre-
tatur latine, Deus terræ & deus populi, siue Deus terribilis, & si-
gnificat ferrum, Dictus autem abauus seu bis auus omnium
deorum gentilium, nam omnes ab ipso originem traxerunt &
deriuati sunt (ut iam diximus) uendiqz circundatus nebulis &
caligine, hoc est substantia terrestri habitat in medijs uisceribus
terræ, quia sub terra natus & nutritus est, dicunt ipsum æternū
& à nullo generatum, nam ex illo omnia quæ similitudinem quā
dam habent alicuius rei generata sunt, propterea eum parētem
uocauerūt omnium rerum, Aut dicitur æternus esse quod fuerit
ante terram & omnia clementa & elementata prior, aut po-
tius quod in se contineat quandam essentiam incorruptibilem,
uestitus est certa quadam humiditate uili & abominabili, hoc
est ferrugine & pallio quodam uiridi, hoc est cum uitriolo
terrestri & sulphureo odorem spirat terrestrem, horribilem &
foeten-

fœtentem, hoc est sulphureum, positus in ignem, & cum ipso sit
 aqua fœtida, huic (ut scribit **Boccatus** lib. de genealogia deo-
 rum gentilium) attribuerunt ueteres æternitatē & Chaos, æter-
 nitas est quinta essentia, hoc est humidum radicale aut argentū
 uiuum, quod & **Plinius** tradit lib. 33. liquor est æternus, hoc ar-
 gentum uiuum præparatum **Claudianus** uocat **Serpentem**, qui
 in coagulatione deuorat caudam suam, hoc est aquam mer-
 crialēm ipsius argenti uiui distillatī in forma caudæ Leonis & ser-
 pentis, Chaos uero sal illud terreum est quod supra Saturnū no-
 minauimus, est enim materia confusa, & in ipsa cōtinentur om-
 nia sine forma, hoc est Sol, Luna & stellæ, hoc est planetæ supra
 dicti qui suam lucem non habent, idem & elementa 4. & om-
 nes res uegetabiles & animales & minerales, & ut dicit **Claudia-**
 nus habitant cum Demogorgone figuræ diuersorum elemen-
 torum, & nos supra diximus in ferro, omnia metallū philosopho
 rum cōtineri. Primus ipsius filius **Litigium** dicitur, hoc est ipsum
 sulphur Martis nomine appellatum, quod in putrefactione pri-
 um est & tumultum facit in uentre Chaos in ipso sale, quia
 ipsum est materia prima metallorum, quam **Hylen**, hoc est sil-
 uam uocant, nam hæc est pars uegetabilis, & ab ea nascuntur
 omnia elementa, istud sulphur autem petit separari cum sit natu-
 ræ diuersæ, cum non habeat salsedinem, propterea aperit uen-
 trem Chaos, hoc est, soluitur in aceto, Demogorgon autem ex-
 tendens manum suam comprehendit Litigium ipsum sulphur
 quod ferrum appellauiimus, nam per manus Demogorgonis in-
 telligitur aliud sulphur arsenicum dictum, nam ut supra dixi-
 mus, **Mars** eleuatur cum **Arsenico**, significatur autem per Vul-
 canum & Martem res eadem, quemadmodum Vulcanus subi-
 to natus cum turpis esset & deformis, præcipitatus fuit in Insu-
 lam Lemnos, sic dicendum est quoque de Litigio nato subito qui
 cum deformis esset propter sulphuritatem & unctuositatē adu-
 stiuam, proiiciebatur in aerem, hoc est in aquam distillatam, ibi
 lauabat & soluebat se, & in altum subuolaba, hoc est, in ipsum
 aquam, quia profundius descendere non poterat, nam ipsum
 arsenic

F. Ilyen

arsenicum ab eo extractum, hoc est separatum à uentre salis in profundiori loco est cæteris rebus omnibus, nam in ipso centro terræ ipsius salis Chaós nomine appellato continetur.

DEMO: Satis longe fuit disputatio hæc, quare non facile quis Iudicium feret, sed pro explicatione sufficiat mihi hæc, donec praxim ipse uidero aliquando.

Finis expositionis Alchimiae Gebri.

LIGNVM VITAE.¹¹³

DEMOGOR GON

R A Y M V N D V S.

DEMO. Salve plurimū doctissime Raymunde,
RAYM: Bene sit tibi uir optime, sed cupio scire quis sis aut ad quid huc ueneris?

DEMO. Tuæ sapientiæ fama egregia & celebris & tua doctissima scripta aperte demonstrat habere te magnam cognitionem omnium scientiarum, cum uero omnis homo maxime uero senes, unice cupiunt quam longissime uiuere, propterea ego quoq; etiam senior grauatus ex Italia meum iter huc uergebam in insulam hanc Maioricam, ut uenirem in conspectum tuum, & certum aliquod remedium à te acciperē, quin uitam meam ad aliquod tempus possem longius producere & me à morte absq; aliqua infirmitate defendere.

RAYM: Ignoras tu, Deum unicuiq; terminum uitæ suæ constituisse, quod nullus præterire poterit?

DEMO. Non peto remedium cōtra illum terminum ultimum, qui unicuiq; à Deo præfinitus est, sed ut me à plurimis infirmitatibus quibus indies humanū fragile corporis affligitur præseruiarem, & contra assumptionem humidi radicalis & caloris naturalis deperditionem sustinerem, Nam persuasi mihi, patres priscos qui ad quīngentesimum annum suæ uitæ terminū prorogabant, aliqua usos medicina, per quam tam longo tempore abic; infirmitate aliquam producerent uitam.

RAYM: Prisci patres longo tempore uiuebant ex Dei uoluntate, ut per ipsorum uitam longā eo citius humanum genus multiplicaretur.

DEMO. Quare igitur non uiuebant omnes tam longo tempore;

R A Y M: Qui priscos illos patres proprius sequebatur in successione, uiuebant longiori tempore tanquam parum progressi à prima creatione Dei, nam erant bone & laudabilis complexionis & longæui, hæc uero bonitas longa successione minuerat, & quanto propiores essent primæ creationi tanto longiori tempore uiuebant.

D E M O. Debebant igitur omnes illi longo tempore uiuere, cum tamen sacra scriptura mentionem faciat de paucis.

R A Y M: Ab initio annus more Aegyptio tam longi temporis non erat neque duodecim menses capiebat ut hodie.

D E M O: In sacra scriptura non tantummodo annorum sed mensium quoque fit mentio, non fuerunt igitur anni Aegyptiaci sed more Hebræorum definiti & tam longi ut hodie sunt, ut S: Augustinus affirmat in lib. de ciuitate Dei.

R A Y M: Fructus & omnia, quæ ex terra nascuntur tū mesura & liora & maioris uirtutis erant ante diluvium pro sustentanda & proroganda uita atque hodie sunt.

D E M O. Debebant igitur omnes longo tempore uiuere quod minime factum certe scimus.

R A Y M: Non erant omnes eiusdem complexionis & fortitudinis.

D E M O. Impossibile sanè est habere aliquem adeo bonam & fortem temperatamque complexionem, ut non ingentesimum annum uitæ suæ attingere possit sine auxilio medicinæ conseruatiæ.

R A Y M: Primi patres habebant lignum uitæ quo se longo tempore à morte defendebant.

D E M O. Cum subito ex terrestri Paradiso excluderentur fuerunt priuati ligno uitæ.

R A Y M: Ego tibi referam causam eorum longæ uitatis. Adam à terra creatus omni scientia ornatus, cognitionem habuit omnium rerum naturalium, & cognoscet eas res quibus uita poterat prolongari & ipsis utebatur. Hæc etiam successentibus sibi tradens, à quibus etiam deinde alij sequentes hoc accipiebant per manus, propterea non omnes uiuere poterant atque

erravit.

error

115

ætatem tam longæuam cum omnibus non esset tradita huius
rei cognitio.

D E M O. Abs te igitur peto, qui omni scientia imbutus es
ut mihi ostendas medicinam hanc quam Adam suis posteris tra-
didit, per quam uitam suā ad noningentos produxerunt annos.

R A Y M: Medicinæ conseruatiuæ debent multum dura-
biles esse & à corruptione remotæ (ut manifeste scripsimus lib. ^{cc}
de secretis naturæ) nam si corpus humanum præseruare debeant
à corruptione, necesse est ut sint perpetuo durabilia, nam aliás in
ducerent maiore corruptionem. Ergo uolentes iuuenilem con-
seruare & producere iuuentutem, & senibus restaurare humi-
dum radicale & naturalem calorem, necesse est ut eligamus sub
stantiam incorruptibiliorem cæteris omnibus quæ sunt sub glo-
bo Lunari, & hanc præparare in medicinam & cibum surauissi-
mum ut possit sumi per os intra corpus, & sic sumpta quæ uero
locissimè penetret per totum humanum corpus & illud seruet
quasi incorruptibile.

D E M O. Mihi sane uidetur (ut ingenuè fatear quod sen-
tio) impossibile esse ea quæ fam dixisti, nam omnes res corporeæ
à Deo in usum humanum creata sunt, aut ipsa elementa, aut res
elementatæ, & hæc omnia corruptibilia, unde habebimus igitur
medicinam hanc incorruptibilem? uidemus adhæc omne quod
generatur, à suo simili generari (ut affirmat Aristoteles lib. 7.
Metaph.) & quicquid ex humana carne deperditum fuerit &
consumptum, necesse est ut restauretur ex alia re corruptibili, ut
delicet ex cibis corruptilibus qui uitute caloris naturalis cor-
rumpuntur & transmutantur in stomacho hepar & mēbris om-
nibus per uitutē potentia nutritiū ut conuertantur in carnē
humanam. Si autem hæc medicina incorruptibilis est, nunquā
poterit transmutari in carnem humanam, quemadmodum
materia cœli nunqu transmutari potest in materiā elementalē.

R A Y M: Docte satis hæc in medium protulisti, putas aut
in rebus elemētatis nihil præter elemēta corruptibilia inueniri.

D E M O. Ostende mihi igitur illud quod præter elemen-
ta rebus elemētatis immixtum sit,

R A Y M: Subtilis quædam substantia hæc est & radicale
humidum & intrinsecum quinta essentia dicta per partes elemē
tales diffusa simplex & omnino incorruptibilis, & hæc longo
tempore conseruat res in ipsorum esse, & natura sagax produ-
xit & ordinavit hanc, propterea quod desideret longo tempore
conseruare indiuividua & in perpetuum producere res in sua spe-
cie, quamvis enim in generatione uniuoca animaliū omne ani-
mal suum simile generat in specie, nihilominus in generatione
cessibili, quæ sit per putrefactionem & corruptionem genera-
tis sit generatum deforme ad generans in specie aut genere, ut
uidemus in cibo, ex quo generatur & instauratur id quod per ui-
gorem caloris intrinseci & extrinseci absumptum & deperdi-
tum est. Nec dicimus medicinā hanc omnino incorruptibilem
esse ut Cœlum, sed cum ipsa generata sit ex materia cæteris om-
nibus incorruptibiliōri, & facta est simplex per separationē ele-
mentorum corruptibilium, si debite conseruetur durabit decem
millia annorum absq; corruptione, & sumpta per os longo tem-
pore conseruabit corpus humanum incorruptibile, propter hāc
causam sedulo hortantur Medici, ut reficiamus nos cibo minus
corruptibili.

D E M O. Hæc tua sententia uidetur mihi similis opinioni
quorundam philosophorum, qui uolebant Salamandram solo
igne uiuere, hæc uero sola aqua, & talpam terra, Cameleonem
aut aere, quæ opinio falla est, nulla enim res elementata simplici
elemento potest uiuere, sed ijs rebus ex quibus cōposita est con-
seruatur (ut inquit Aristoteles) quare neq; homo uitam suā susti-
nebit solo illo humido radicali simplici & adeo incorruptibili.

R A Y M: Non dico hominem uiuere posse hac medicina
sola, sed eius usu cum cæteris alimentis posse tandem attingere
longæuitatem primorum patrum, qui non solum fuerunt usi li-
gnouitæ in Paradiso terrestri sed etiam reliquis fructibus.

D E M O. Sunt ne hac medicina usi patres primi?

R A Y M. Maxime uti debebant ad uitam producendam.

D E M O: Mirum quidem illos nihil habuisse aliud quod à
morte ipsos melius defendere,

R A Y M:

R A Y M: Naturaliter loquendo, hæc melior & præstantior erat medicina qua nihil excellentius in toto mundo. Cum enim (ut Aristoteles tradit lib. 10. Metha.) in omni genere unū quodam sit quod in eo genere primum gradum teneret, hæc autem medicina generata sit ex magis incorruptibili & uirtutis excelletioris materia, quam sub cœlo haud inuenies, & hæc primum aut summum gradum tenebit inter cæteras medicinas præseruatiuas omnes.

D E M O. Est igitur medicina hæc ipsum lignum uitæ?

R A Y M: Prius tibi dixeram primos patres statim ab initio hoc ligno priuatos ut apud Mosen legimus.

D E M O. Fortasse etiam Moses qui ab ineunte ætate in scientijs Aegyptiorū probe instructus fuerat & huius diuinæ scientiæ cognitionem habuit (ut Vincentius Monachus scriptum reliquit) de his rebus cum obscuritate loquutus est quemadmodum & cæteri philosophi fecerunt.

R A Y M: Ipsius scriptis nihil detracatum uolo, nam neç plus aut nimis ipsi credendum quam oporteat.

D E M O. Forte erit herba illa cum qua Medea Esonem ad iuuentutē reduxit, & cum qua Esculapius eos suscitabat qui iam ferè erant extincti.

R A Y M: Est quidem ea medicina ipsa, sed minime herba dicenda, nam ueteres philosophi sub fabulis poeticis occultauerunt scientiam hanc & loquuti sunt per similitudinem.

D E M O. Quam dicas similitudinem?

R A Y M: Hæc medicina in præparatione multipliciter uariatur, nam uiridem assumit colorem ut herba, propterea appellauerunt ipsam ueteres uegetabilem & herbam, hac de causa dicit Meluendus discipulus Hermetis de his rebus differens, Oꝝ facilis est hæc res rebus uegetabilibus propter uiriditatem.

D E M O. Cum herba tantas uirtutes medicinales habeat qui sit ut hæc Medicina non possit esse herba?

R A Y M: Medicina hæc fieri nō potest neç ex rebus uegetabilibus neç animalibus neç ab ijs rebus q̄ ab eis desumūtur.

D E M O. Quamobrem?

R A Y M. Cum necesse sit ut hæc Medicina omnino incorruptibilis sit & oīa elemētata in hoc supare debeat, necesse est ut extrahatur ē materia q̄ ab omni corruptione q̄ alienissima sit.

D E M O. Tamen dixisti tu in lib. quem de naturæ secretis inscripsisti, hanc extrahendam esse de uino rubeo. Idem confirmat Ioannes de Rupecista, alij uero Chelidoniam accipientem esse autumant, alij sanguinem humanum.

- » **R A Y M:** Non parum erras si persuasum habes philosophorum scripta ex nuda litera intelligenda esse, maxime in hac scien-
tia, quanto clariori & magis aperte sermone utuntur, tanto plus
obscuritatis habet eorū scripta, similitudinibus enim & per ænig-
mata locuti sunt.

D E M O. In hac re qua usi sunt similitudine?

- » **R A Y M.** Dicit Senior philosophus hanc medicinam con-
uerti & uariari de colore in colorem & de sapore in saporem &
de natura in naturam, propterea sua nomina multiplicata esse.
Dicit autem Minois philosophus, Si quæratur quare factum sit
rubrum antequam reciperet albedinem. Respondendum bis de
nigrari, bis in colorē citrinum conuerti & bis recipere colorem
rubrum. Cum uero bis colorem rubrum recipiat ut rubrum ui-
num & sanguis humanus uidelicet post putrefactionem & in di-
stillatione, propterea ueteres per similitudines loquentes uoca-
uerunt ipsam uinum rubeum, sanguinem humanum, & sangu-
inem Draconis & his similibus.

D E M O. Ego omnio credebam animalia tanquam cæteris
rebus omnibus inanimatis nobiliora, esse maioris uirtutis quo-
q̄ in medicina.

- » **R A Y M:** Animalium præstantia non consistit in proportio-
ne & commixtione elementorum, sed in anima. Cum autem
medicina hæc facienda sit, ex substantia corporea & materiali,
propterea quedam mineralia ad hoc opus perficiendum præsta-
tiora sunt, nam eorum cōpositio durior & fortior est quam ani-
malium, nam istorum compositio quātum ad corpus debilis est
& facilis corruptionis, & paucæ uirtutis. Videmus enim ipsa
animalia que occupata sunt rebus altis & sublimibus priuata es-
se uili-

se uilibus & casuris, propterea mineralia quædam nullam opera
tionem habentia & sensibilitate parentia, maiorem uim corporis
ream habent quam ipsa animalia.

D E M O. Si hæc medicina non potest fieri neq; ex uegeta-
bilibus neq; animatis rebus, facienda est forte ex medijs mine-
ralibus, ut ex sale, alumine, atramento, marchasita, antimonio,
sulphure & argento uiuo commune.

R A Y M: Neq; ab his.

D E M O. Sunt tamen multum durabilia.

R A Y M: Non sunt uirtuosiora cæteris rebus elementatis
neq; incorruptibiliora.

D E M O. A quibus rebus corrumpuntur?

R A Y M: Ignis uehementia.

D E M O. Ignis quidem omnia corrumpit, rapit & deuorat.

R A Y M: Non potest tamen humidum radicale corrumpere
in metallis, neq; ipsorum calorē radicalē & cōplexionalem, ut
affirmat Geber in lib. 2. & Albertus lib. 3. de mineralibus ca. 2.

D E M O. Qua ex causa?

R A Y M: Propter ipsorum homogeneitatem & durissimam
& fortissimam compositionem & colligantiam & propter ua-
porabilem mixtionem, & longissimam temperatissimamq; de-
coctionem in minera siue terræ uisceribus.

D E M O. Concludis igitur medicinam hanc fieri debere ex
humido & calido radicali metallorum?

R A Y M: Videmus metalla quæ plus mille annis in antiqui-
tatibus Romæ terra obruta latuerunt incorrupta, damnum nul-
lum accepisse, unde facile coniçies quanto tempore ipsorum hu-
midum radicale possit durare purificatum, distillatum & separa-
tum ab omni parte corruptibili, grossa & elementalis, hac de cau-
sa dicit Geber lib. 2. ca. 12. Videmus res distillatas fieri puriores
& facilius à putrefactione conseruari posse.

D E M O. Vnde habere putas metalla tantam uim & uirtu-
tem super omnes res elementatas?

R A Y M: De cœlo.

D E M O. Tamen res duræ uirtutem cælestem minime res-
cipiunt

cipiunt quia cœlo non obediunt, nam uidemus sigillum suam figuram non imprimere in durum lapidem sed in mollem cæram.

R A Y M: Radij corporum cœlestium in nullo elemēto cum tanta uirtute uniuntur & potentia tanquam in terra, nam terra proprium & firmum receptaculum est uirtutū cœlestium & ipsius sphaeræ centrum, hac de causa ipsa mirabilia producit uegetabilia, animalia & mineralia. Hermes dicit, terram parentem & genitricem esse metallorum, quæ in suo uentre portat metallū ut mulier prægnans fœtum in utero, dicit autem terram matrem esse, cœlum autem patrem, & quod ab ipsa terra imprægnatur in montibus & planicie & in aqua & omni loco, Tamē concedendum est, terram in sua duritia permanentem nullam rem posse producere, cum non sit obediens motui. Cum uero continuo motu coelesti & uirtute solari & aliorum planetarum ipsa terra continuè coquatur, & ex illa fit subtilior & alteratur, partesq; subtiliores uirtute caloris solis eleuentur in fumū, Propterea uirtutes coelestes continuo de cœlo descendentes & pene trantes in ipsam terram & ibi inuenientes materiam simplicem, subtilissimam, & spiritualem, incorruptibilem, lucidā & perspicuum, & naturę sagacitatem præparatam & aptam, ut recipiat uirtutes coelestes propter similitudinem quandam quam inter se habent, uim præstantissimam infundunt in ipsum duplicem fumum metallicum radicalem. Et cum hæc materia spiritualis longissimo tempore in coelesti obedientia & spiritualitate iam permansit in substantia principiorum metallorum, uniformis est & homogenea, quæ tempore longissimo ad mille annos usq; induratur tandem, ut inquit Geber lib. 1. cap. 7. propterea Cœlum infundit iplis plures mirabiles uirtutes quam in cæteris rebus omnibus, nam in his plus cæteris laborauit, & hæc est causa tantæ uirtutis metallorū ut omnia elementata facile superent. Tameris uero post longissimum tempus hic fumus duplex & usque spiritualis iam ad duritiam metallicam peruenit, & in se retineat uirtutem coelestem, nihilominus cum impedita & suffocata sit a terrestribate & duritia, non potest extrinsece demonstrare uirtutem hanc cœlicus adeptam, nos uero cupientes illam fieri inanis=

ipsa J cœlo

manifestam, & uolētes ipsam perducere ad lucem necesse est ut remoueamus terrestritatem & spissitudinem metalli, & reducamus ipsum ad primā simplicitatem quæ sufficienter decocta tantas uirtutes demonstrabit, ut quasi subito uideatur mutare corpora humana & reducere ad ueram pristinamq; sanitatem, poteris autem facile apud te ipsum expendere quantam uirtutem habeat medicina hæc. Si Noe qui hanc tenebat (ut scribit Vincentius monachus lib. 5. naturalium) quingentesimum annum agens generabat Sem, Cham & Iaphet.

D E M O. Sermo iste plurimū delectauit me, sed hoc quæro, num ex gemnis Medicina hæc fieri possit?

R A Y M: Quare hoc queris?

D E M O. Quia sunt incorruptibiles & magnam uim & uitatem Medicinaliem habent & cœlestem quibus metalla etiam superent, propterea quemadmodum etiam Albertus affirmat in lib. de mineralibus & Hermes, Qui tradiderunt uirtutes rerum inferiōrum dependere à stellis, & imaginibus cœlestibus, dixerunt quoq; uirtutē hanc descendere super res naturales plus aut minus impluēdo & influēdo, nam fortius imprimere suam uim materia existente magis simili uirtuti cœlesti & ipsis corporibus cœlesti lumine & perspicuitate, minus uero quam materiæ fuerint confusa & feculentæ ut opprimatur in ipsis uirtus cœlestis, quū igitur in substâlia et lumine, colore et perspicuitate cœlestibus corporibus similiora sint quam ipsa metalla, qua de re etiā qbusdā philosophis nominata sunt stellæ elemētales, debeat igitur multo præstantiores esse ipsis metallis ad præparandam hanc uirtuosissimam medicinam.

R A Y M: Si tota substantia deberet conuerti & præparari in medicinâ, aliquæ gemmæ multo præstantiores essent quam ipsa metalla, quorum uirtus oppressa & sepulta est in terrestriitate & alijs accidentijs superuenientibus materiæ radicali in qua consistunt uirtutes hæc cœlestes, cum uero (ut supra diximus) neq; metalla necq; gemmæ recipiant uirtutem cœlestem quamdiu fuerint in forma metalli aut lapidis, sed cum figuram adeptæ fuerint ua-

rint uaporis tamdiu donec indurentur. Isti autem uapores qui de metallis generantur maiorem similitudinem habeant spiritu litatis & maiorem obedientiam cœlestem quam alij uapores qui de gemmis generatur, sequitur metalla plures habere uirtutes celestes quam gemmæ.

D E M O. Quis huius rei nos reddit certos?

R A Y M; Gemmæ sunt propinquæ in substantia elementis & ipsarum materia prima & qualitates primæ elementales pa- rum alteratæ sunt aut transmutatae à prima natura sua, præterea coagulauit natura gemmas paruo artificio, & indurauit ipsa cū diaphanitate & perspicuitate ea quam habebant in ipsarum ma- teria prima fumosa, & quamuis habeant duritiam & uirtutem hanc ex duritia ipsorum, nihilominus præ se ferunt tamen uirtu tem aliquam cœlestem, quod metallis non idem euenit, nam an- tequam hæc recipiant formam metallicā requiritur longissima transmutatio, & contemperantia metallorum & purgatio & transmutatio sulphuris, argenti uiui, salis & aluminis, & harum rerum longa decoctio. Lapidés uero preciosi quamuis multum durabiles sint, hoc tamen à multa quantitate humidi radicalis ui- scosi nō assequuti sunt, quod strictim & quam arctissime ligat & compingit in simul partes ipsorum, participant enim ei in par- ua quātitate, propterea facile trituranter, nam ea potius causa- ta est à frigiditate congelante ex qua per naturam paruo labore indurati sunt, frigidum autem congelando claudit poros, & in ipsa substantia intrinsece constringit calorem naturalē adeo ut calor aeris ipsam aperire nequeat aut corrumpere. Ignis ue- ro calor uehemēs qui metalla quædam corrumpere potest, ipso rum humidum radicale non potest corrumpere, cum fortissime commixtum & unitum sit cum sicco terrestri subtili & digesto, hoc est cum sulphure & argento uiuio, cum quibus duobus hæc medicina sit incorruptibilitate & uirtute omnia superans.

D E M O. Marsilius Ficinus eorum opinionem reprobat & falsam esse affirmat, qui tradunt materiā auri intrare posse com- plexionem humani corporis, aut ipsi alsimilari posse aut in po- tabilem

tabilem substantiam conuersti, cum oportet ipsam prius conuersi & transmutari insanguinem, postea uero in carnem, quod impossibile est propter ipsius duritiam, cum igitur medicina haec ex auro fieri non possit, multo minus poterit ex metallis religis fieri.

R A Y M: Evidem concedimus metalla existentia & permanentia in substantia metallica, etiam si aqua uitae quam maximo subtilientur, nullam tamen penitus affinitatem aut conuentiam aliquam adipisci propinquam carnis humanae, nisi corrupta prius forma dura & redactis ad ipsorum primam materiam sufficienter purificatam & digestam, nam sic acquirunt hanc affinitatem & conuentiam cum corpore humano, quam etiam ceteri cibi & medicinæ præseruatrices possident, quas tamen haec longe præcellit in uirtute.

D E M O. Iam ex uerbis tuis intelligo, humidum istud radice & materiam primam soluendam & distillandam esse.

R A Y M: Verum dicas.

D E M O. Quomodo autem ex ipsis metallicis aquis fieri possunt medicina pro humano corpore, cum foetidissimæ sint & horribiles arrosiæ & tam acutæ ut a philosophis pro ueneno præsentissimo habeantur. Morienus Romanus de ipsarum odore loquens, comparat ipsarum foetorem mortuorum cadaverum sepulchris. Videmus quoque eas aquas quæ per metallicas uenas fluunt, & in ipsis calefacti, odore ingratum acquirere, erit igitur medicina haec multo horribilior & naturæ humanæ abominabilior, cum substantia ipsa metallica fuerit in aquam conuersa.

R A Y M. Quemadmodum fructus in principio & statim acerbi & austeri sunt, quod sufficiente decoctionem & digestionem nondum habuerint, & continue attrahendo humorē sufficienter maturare non possint & dulcorari, nisi multo calore totius aestatis decoquantur & digerantur ut siant dulces & odoriferi. Idem euenerit medicinæ nostræ extractæ ex terra metallorum, nam & haec ante sufficientem digestionem & decoctionem foetida est & horribilis, & antequam uapores ab ipsa ascenderint per decoctionem non poterit dulcorari, sed uaporibus coagulatis & sufficiētis decoquantur.

Q 2 ter deco-

ter decoctis mirabilem suavitatem & dulcedinem acquirit, propter
ptera dixit Arnoldus in Rosario, dulcorabis amarum & habebis totum magisterium.

D E M O. Est ne indicium aliquod ex quo cognoscam medicinam hanc iam esse finitam?

R A Y M: Ioannes de Rupecissa tradidit, quod & nos affirmauimus, uidelicet duo esse signa siue indicia certa quibus cognoscitur medicinam hanc iam perfectam esse & finitam. Primum est hoc, si ponamus uas in quo haec medicina inclusa est in angulum aliquem domus, & pro miraculo & quasi inuisibili obstatamine eo pertrahantur & alllicantur omnes qui domum illam ingrediuntur, alterum uero est si ponamus iam dictum uasculum supra uerticem turris, ut ipsius odor attrahet & congreget ibi omnes aues quae eam odoris suavitatem percipiunt, sunt autem haec certissima indicia medicinam iam finitam esse & omnino completam.

D E M O. Quid uoluit Ioannes de Rupecissa his uerbis significare?

R A Y M: Per turrim intelligimus fornacem in angulo dominus positum, in quem uirum quod materiam nostræ medicinæ continet decoquendum ponitur, per intrantes uero domum istam & per aduolantes aues significantur spiritus & uapores illi qui uirtute caloris sursum feruntur ac ascendunt in altum per colum longum uasis siue Bocciae, qui cum figuntur & amplius non ascendunt, indicium est ipsarum humiditatem aqueam iam consumatam & materiam dulcoratam & medicinam finitam esse, non debes autem dubitare super hac interpretatione, nam & Rasis eandem sententiam tenet, nam ueteres usi sunt uarijs nominibus, similitudinibus, segmentis, fabulis & ænigmatibus, ut hanc diuinam scientiam occultaret ne facile ab aliquo perciperetur, quod etiam nobiscum affirmat Ioannes Picus Mirandula in lib. de dignitate hominis cum dicit, ueteres consueuisse res diuinas altas & sublimes sub uelo multorum ænigmatum & fabularum poeticarum describere.

D E M O.

quando serio
ptus sit hu
Dialogus
mit apparer.

D E M O. Poterit autem Medicina hæc sanare omnes mō
bos curabiles?

R A Y M: Diximus supra, medicinam hanc in supremo gra-
du & ordine primo constitutam. Cum enim diuersi gradus sint
medicinarum curatiuarum, quædam longius sese extendunt in
uirtute curationis, quædam uero minus non solum in curando
sed etiam præseruando corpus & multis ac uarijs infirmitatibus
& ut corpus humanū & corruptione conseruent. Videlicet enim
subtilem substantiam & formalem in quantitate & materia sub-
mersam non posse exercere suas uirtutes nisi quanto magis spi-
ritualis & formalis, & à materia separata fuerit et à quantitate
remota, tanto plus suam uirtutem extendat ut operetur uarios
effectus. Nostra uero medicina cum composita sit ex spiritibus
subtilioribus & materia simplici & quasi separata ab omni mate-
ria elementali, propterea facile poterit sine impedimento uires
suras in omnibus infirmitatibus quæ curā recipere possunt. No-
uimus item omne agens uirtutem habere operandi secundum
propinquitatem & similitudinem cum qua participauerit, cum
primo actiuo, primum uero & uniuersale agens corporeum &
simplex corpora sunt cœlestia, quæ ut uniuersalis causa se ex-
tendunt super omnes res inferiores. Cum uero medicina nostra
propter subtilitatem suam & puritatem incorruptibilitatemq;
supra omnia corpora maximam proquinquitatem & similitudi-
nem habeat cū cœlestibus corporibus & philosophis Cœlum fuit
nuncupata & quinto essentia, poterit igitur præ cæteris rebus
corporeis inferioribus omnibus tanquam medicina uniuersalis
omnes curabiles morbos & infirmitates curare non tantum il-
las quæ ad physicum pertinēt, sed etiam istas quæ Chirurgi ma-
num requirunt. Tradunt etiam Medici medicamentum Hie-
ræ picræ singularem habere uirtutem attrahendis humoribus &
capite, collo & pectore, & nō ab alijs membris inferioribus, pro-
pterea quod hoc medicamentum generatum sit per uirtutē qua-
rundam stellarum quæ influentiam habent supra caput, collum
& pectus, ut stella Arietis, Tauri & Geminī. Idem assérūt de cæ-

teris medicamentis quæ humores trahunt ex pedibus, coxen-
dice & tibij, quia specialem quandam uirtutem hę medicinæ na-
Etæ sunt & certum influxum quendam super membra hæc in-
feriora, scilicet stellæ Capricorni, Aquarij & Pisciū. Metalla ue-
ro recipientia essentiam, nomen, numerum, colorem, uirtutem,
& proprietatem planetarum singularem, omnes uero planetæ
habeant influentiam & uirtutem supra totum humanum cor-
pus, & ex his metallis nostra medicina generatur, habebit & hęc
uirtutem supra totum humanum corpus, & aquæ thermarum si
habent uirtutem sanandi plures infirmitates, ea de causa quod fe-
runt secum transeuntes per metalli uenas uirtutē quandam me-
tallicam, habebit nimirum ipsa substantia metallicā maioreū uim
in potabilem formam conuersa. Cum autem secundum op-
tionem philosophorum ueterum singula metalla secundam si-
militudinem, uirtutem, nomen, colorem, & proprietatem in om-
ni metallo sunt comprehensa, ut aperte demonstratum est in lib.
expositionis libroru Gebri, Igitur & hæc nostra medicina quam
uis solummodo ab uno aliquo metallorum extracta fuerit, habe-
bit tamen nihilominus uirtutem omnium metallorum & plane-
tarum, & uirtutem super totum corpus humanum sanandi plu-
res infirmitates curabiles. Idem uoluit significare Ioānes de Ru-
pecissa de humiditate nostra radicali loquens, & de quinta es-
sentia sub nomine aquæ uitæ, dicit enim aquam ardente bonam
in se continere omnium metallorum uirtutem, & nō aquam esse
uitis sed uitæ, quia uitam hominibus donet.

D E M O. Quamuis istæ rationes satis prudenter & argutè
adductæ sint, nihilominus apud me persuasum habeo, unam me
dicinam simplicē omnes infirmitates minime posse curare præ-
cipue uero hac de causa, nam infirmitates contrariæ (ut Medici
asserunt) medicinis curantur cōtrarijs, cum uero qualitates con-
trariæ in uno solo subiecto non possunt esse, mihi plane impossibi-
le uidetur unam medicinam plures infirmitates posse curare.
Tradunt præterea philosophi, ex una sola re præter unum effe-
ctum solum non causari, igitur neq; una sola medicina plures
morbos curabit.

R A Y M:

*precedente
dialogo*

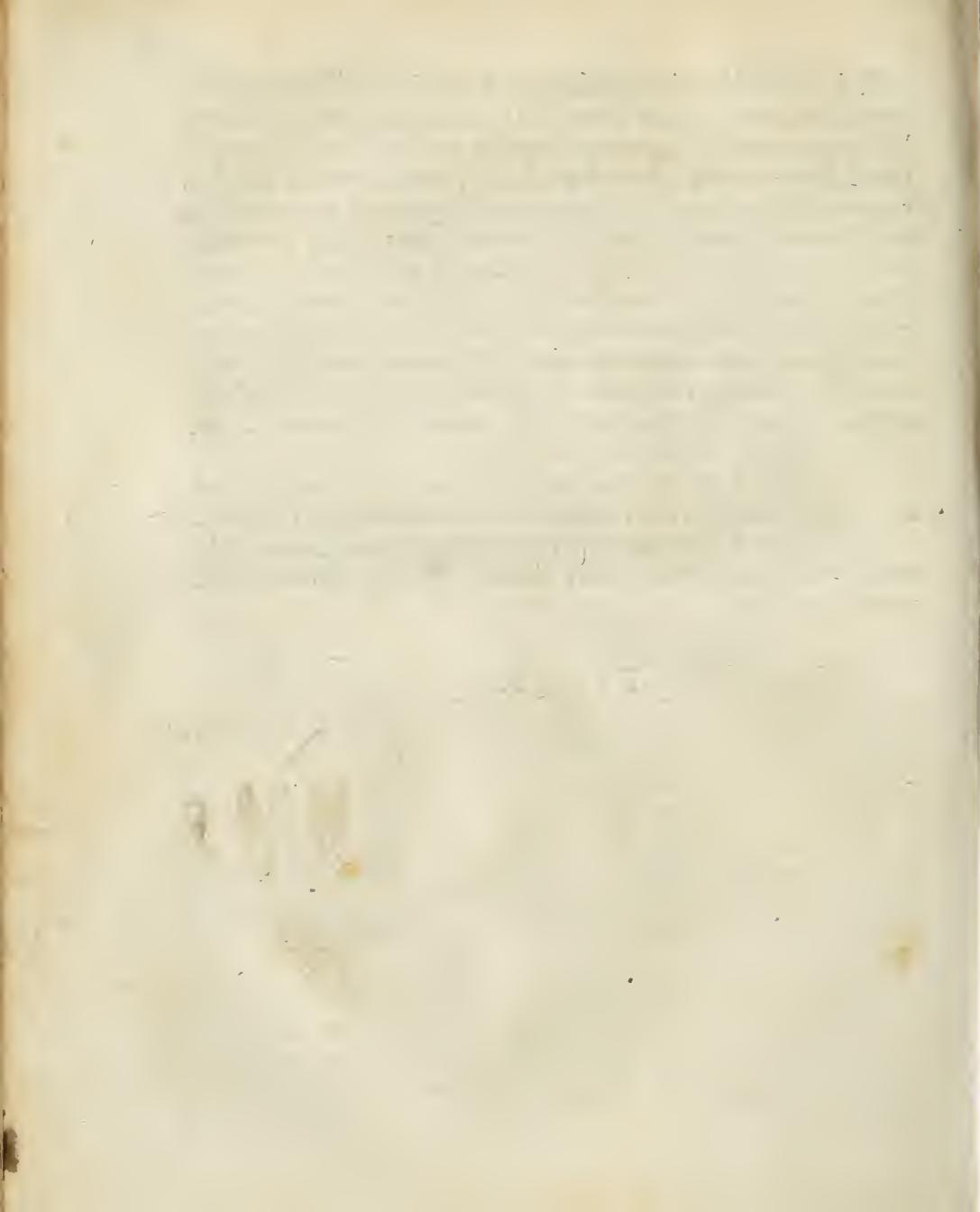
R A Y M: Vna sola res simplex facit plures effectus contrarios secundum naturam diuersam & dispositionem recipientis. Videmus enim solis calorem diuersum operari effectum cum lumen desiccat cäram autem liquefaciat , cum tamen hi effectus contrarij sint ex una sola operatione, Quamvis igitur nostra medicina res una & sola sit , & forte unam solam operationem habeat , nihilominus si consideramus magnam illam similitudinem quam cum omnibus rebus coelestibus habet. uidemus ipsam aptam ad recipiendum plures uirtutes coelestes. Cum etiam ab omnibus elemētis extracta sit, dicimus ipsam habere uirtutem & qualitatem omnium elementorum, propterea multipli cis esse uirtutis & operari eam posse uarios effectus contrarios.

DEMO. Ostende mihi nunc huius artis praxin.

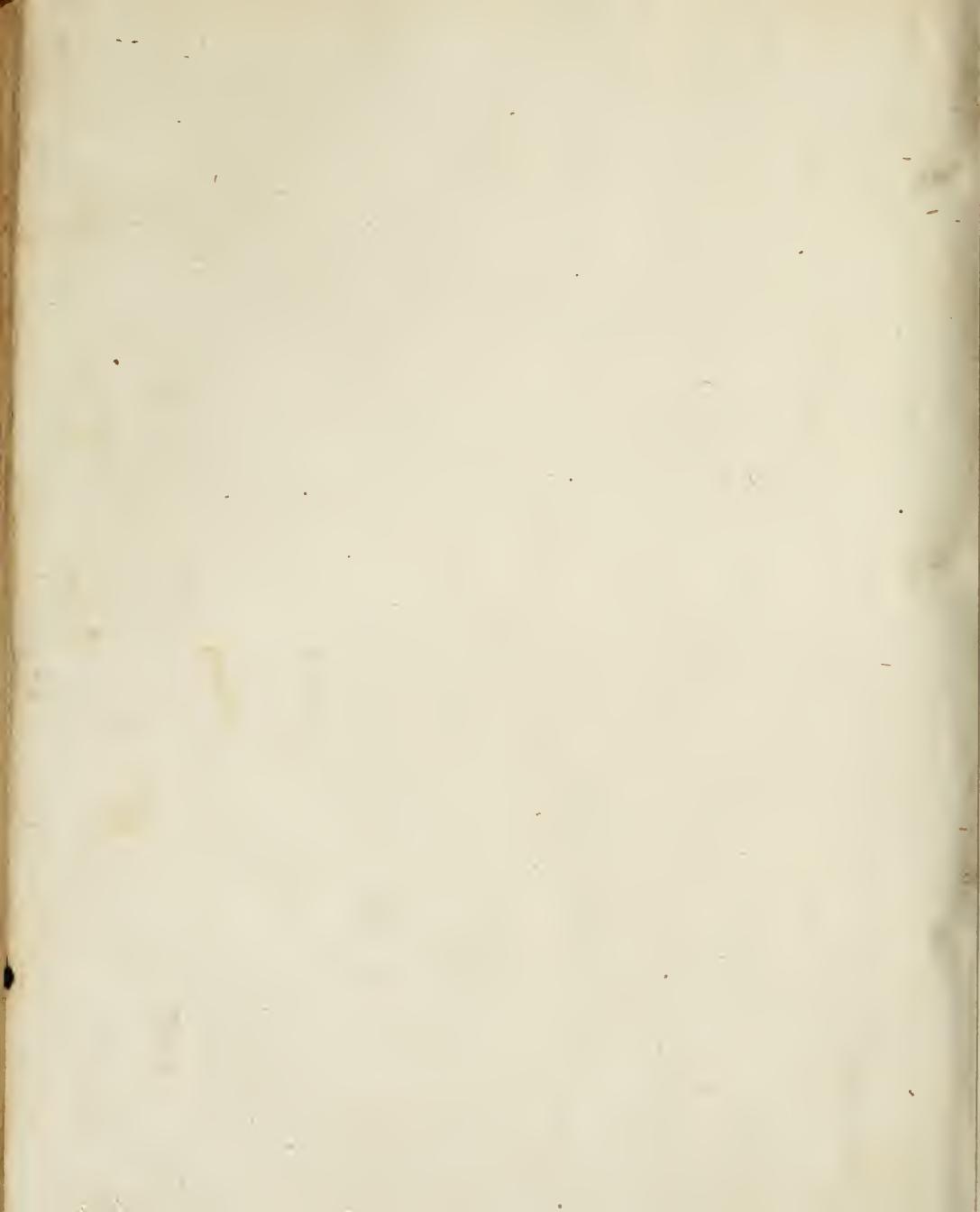
R A Y M: Lege expositionem nostram librorum Gebri, nā ce
sib & materiam & praxin distincte & clarè descriptā inuenies. ee

DEMO. Maximas tibi gratias ago pro tanto in me collo cato beneficio ex tua singulari liberalitate & humanitate, & tu ualebis interim.

F I N I S.

5/8
—le

SPECIAL

87-B

1724

Bound
w/

87-B4445

87-B1725

